

L'ESTEL

de Mallorca

ANTIC S'ARENAL DE MALLORCA

EL DIARI DELS MALLORQUINS

ANY XV. NÚMERO 330

1 DE GENER DE 1996

PREU: 200 PTS

Tot Mallorca fa costat al president davant els atacs interessats d'alguns diaris madrilenys i part de la botifarrería mallorquina. A les pàgines interiors teniu un ampli reportatge sobre aquests fets. D'altra banda, en aquest número de L'ESTEL també hi trobareu el missatge de Nadal del president i, a l'última pàgina, un reportatge fotogràfic sobre els premis 31 de Desembre. (El president Soler a l'acte de lliurament dels Premis 31 de Desembre, al Casino de Mallorca.)

D'esquerra a dreta: el director del Teatre Principal Pere Noguera, l'artista Margaluz, l'autor i director Xesc Forteza i el conseller president de Cultura del CIM Damià Pons, tots ells a la roda de premsa per a la presentació de l'obra teatral Classe mitja acomodada que s'interpretarà aquests dies al Teatre Principal.

Na Maria Rotger és la presidenta de l'associació de la tercera edat de Badia. Una associació que té 370 associats i són els qui fan més activitats en benefici del poble —perquè estan jubilats i tenen tot el temps del món. Fa 4 anys que varen fundar el pa amb caritat que va a la capella de sa Torre la tercera festa de Pasqua, fan excursions periòdiques per Mallorca i per fora de Mallorca, fan dinars i sopars, al seu local juguen a cartes i a altres jocs de saló... Ara, però, la seva preocupació és fer de padrins i mouen cel i terra per trobar un lloc on fundar un club per als joves del poble, un club on els joves es puguin organitzar i passar el temps lliure.

Margalida López, la nova actriu de la companyia d'en Xesc Forteza.

**Divendres, dia 12 de gener
a les 8:30 del capvespre
a Can Tronca (Sant Joan)**

L'ESTEL de Mallorca

fa **15** anys

Farem un sopar per commemorar-ho
Informau-vos al 26 50 05

Especial XVè Aniversari dedicat a s'Arenal de Mallorca. Si vos ha agradat, telefonau al 26 50 05 i el vos enviarem cada quinze dies.

SUMARI

- 2 Foc i Fum
- 3 Missatge de Nadal
- 4 L'antifranquisme
- 6 Mahatma Gandhi
- 7 Pedagogia lingüística
- 8 L'esperit republicà
- 10 El Reial Madrid
- 12 Glosadors de combat
- 16 Mallorca contra l'ABC
- 18 Carn Capolada
- 20 1975-1995
- 26 Independència
- 31 Es Gall
- 32 Premis 31 de Desembre

Plaça de la Reina Maria Cristina de s'Arenal de Mallorca; un lloc emblemàtic del nostre poble.

Foc i Fum

• El Sóller de Tercera Divisió va el primer a la classificació, l'Arenal va el darrer de tots. S'Arenal és més gran que Sóller, però Sóller és un poble i s'Arenal és un conglomerat de gent d'arreplogadissa, de gent que ve aquí a fer doblers, a endur-se'n tot allò que pugui i a no donar res a canvi. A Sóller, l'estimen; però, qui estima s'Arenal?

• A la parròquia de Badia Gran fan una missa per als mallorquins els dissabtes a les 7'30 de la tarda i una per als forasters els diumenges a les 11'30. Seria convenient que tothom anàs a missa els dissabtes. D'aquesta manera, la missa forastera podria suprimir-se.

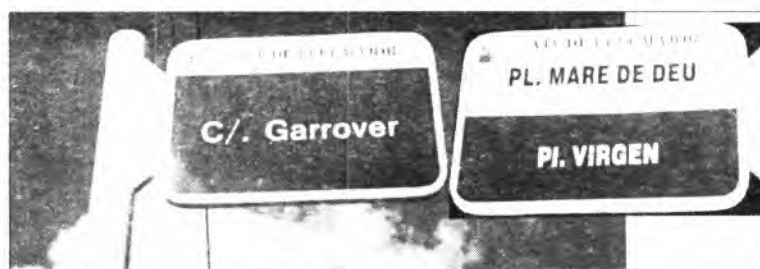
N'Antònia Serrano de Valldemossa ha tret un llibre de receptes de cuina. Un receptari mallorquí actual, amb plats de sempre i d'altres de nous que el cosmopolitisme ens ha duit, això sí, sempre adaptats a la manera de fer mallorquina. El llibre es diu *Les receptes de na Tonina i l'ha editat Edicions Documenta Balear*. No pot faltar al rebost de ca vostra!

• Amablement convidats per la portaveu de la Gestora Pro Parròquia, anam a un dinar que en pro del nou temple s'organitza periòdicament al Messon Badia, a Badia Gran. Després del dinar, estat de comptes: entre subscripcions, rifes i tómbols, hi ha prop del milió de pessetes aconseguides durant mig any. Si la cosa no s'accelera, els badiers estaran molts d'anys sense temple perquè el pressupost està en uns setanta

milions. Arriba l'hora dels parlaments... el rector, Juli Vivern, el vicari episcopal, Joan Cervera... tots parlen en castellà. Acabada la festa prenem una infusió de til·la, allà entre amics. "I com és que parlau en castellà?", li demanjo al rector. "És que quan començ a parlar, si ho faig en català, tot d'una hi ha crits de protesta, i darrerament he optat per fer-ho en castellà", respon el rector. Crits de catòlics cristians espanyols contra la llengua de Mallorca en actes promoguts pels veïns i la jerarquia catòlica en vistes a bastir un temple! En aquestes condicions, me demanjo: Val la pena bastir un temple?

• Tanmateix hi ha crisi dins la societat de Badia: gent arplegada de tot arreu de Mallorca, d'arreu de l'Estat espanyol i de la Unió Europea, fan que la convivència sia difícil i conflictiva. En aquest dinar de Badia es va anunciar que cessava la Gestora Pro Parròquia i que es creava el Consell Parroquial, la portaveu del qual serà na Francisca Arcos i estarà integrat pel president de l'Associació de Propietaris de Maioris Décima, Xavier Cabotà, pel de sa Torre, senyor Izquierdo, pel de Badia Blava, Joan Rotger, pel de Badia Gran, Diego López, pel de Tollerie, Josep Oliver, per la presidenta de l'Associació de la Tercera Edat, Maria Rotger, per na Miquela Barceló, delegada del batle de Llucmajor, i per una tal Marisa, una forastera que fa de directora del Col·legi Públic de Badia. Això darrer ho hem posat amb tota la mala llet del món, perquè és indignant que encara hi hagi forasters —gent que no parla català— que ensenyin els nins mallorquins a Mallorca.

• Quan es passa per Maioris Décima pareix que no hi ha cases ni res. Cal entrar-hi per comprovar que hi ha quatre xalets habitats, quatre on hi van els caps de setmana i tres en construcció. Tot això a la vorera de mar i dins uns solars d'un milenar de metres quadrats. Això se diu qualitat de vida!

Seguint la Llei, l'Ajuntament de Llucmajor va retolar els carrers de les urbanitzacions en català. A Badia, però, el general Rotger, president de l'associació de veïns, amb tot el seu poder, va impedir que es complís la Llei i va fer retolar els carrers amb dues llengües diferents (les plaques que s'havien d'instal·lar estan emmagatzemades als soterranis de l'ajuntament), i d'aquí ve el problema. Ara, la gent no sap si viu a la plaça de la Mare de Déu o a la plaça Virgen. Perquè mentre els mallorquins de nissaga catalana veneram la Mare de Déu, els forasters veneren la Virgen. I els veinats d'aquesta plaça no saben ben bé a on viuen. Aquesta retolació és una altra de les malifetes d'aquests traidors a Mallorca que incompleixen la Llei, produeixen confusió entre la població i mostren el nostre poble, davant els turistes que ens visiten, com un poble immadur i confús que no sap si viu al carrer Virgen o al de la Mare de Déu.

• L'Hotel Badia de Palma del carrer dels Trencadors està obert aquest hivern als clients de la tercera edat de l'Estat espanyol. Són vuit-centes quaranta persones que omplen i donen vida a s'Arenal de Llucmajor, i cada quinze dies es renoven. Es renoven i fan gasto. Els comerciants de la barriada n'estan ben contents.

• El cap de setmana passat hi va haver una tertúlia sobre el golf al Canal 37. Els contertulians, amb noms tan forasters com Blázquez del GOB, Suárez del PSOE i Lucio del PP, parlaven català. En Martín, d'EU, parlava andalus i en Joan Nigorra, el fill del director del Crèdit Balear i de na Corona Cobián, parlava castellà. El comunista Martín —basta mirar-li la cara— ho tindrà pelut per aprendre a xerrar, no n'hi ha més de fetes. Als altres, la nostra enhorabona. Vergonya pel mestís Nigorra i vergonya per son pare, que no l'ha ensenyat a xerrar. Tanmateix, en Nigorra jove entén bé la nostra llengua i no ha menester intèrprets. La carussa que va fer quan un oient va puntualitzar per telèfon que a Alemanya l'esport del golf no figura entre les vint primeres federacions esportives va esser d'antologia. Cal dir que totes les telefonades foren per parlar en contra dels golf i dels projectes urbanístics que comporta un camp de golf. Si aquest programa estava propiciat per IMISA, la filial del Crèdit, promotora d'un nou camp a Calvià, perquè l'opinió pública es posàs al seu favor, no ho aconseguiren de cap de les maneres.

• En vistes de que les associacions de veïns de s'Arenal no or-

ganitzen res, n'Antoni des Jamaica enguany farà un bon fogueró davant ca seva. Hi haurà vi de franc, foc i ximbombades.

• Es va anunciar al Casino de Mallorca la Nit Bruixa de l'entrega de premis 31 de Desembre. L'Associació de Músics de Mallorca per la Llengua cantaren les cançons dels anys seixanta, que cantàvem en idiomes estrangers, en català. L'orquestra del Casino va interpretar en català cançons com "Dime cuando volverás?" i altres melodies discotequeres de quan érem joves i guapos. Prometem publicar cançons d'aquestes en properes edicions.

• El teatre mallorquí —Forteza, Mas, Segura, etc.— és pura gasòfia (Antoni Serra): "El teatre mallorquí —Forteza, Mas, Segura, etc.— és pura gasòfia, una escòria estricta o un carall de sentimentalisme popular. Els autors, en aquesta terra insular dels Països Catalans, sembla que només han tingut una obsessió, i no precisament eròtica, sinó eixorca: ridiculitzar de forma barroera el mateix poble. I els intents seriosos o, si més no, amb voluntat i ambició crítica, d'oferir des de l'escena una panoràmica més avançada i progressiva no han tingut un accés normalitzat a les taules del teatre. Tampoc no han tingut el suport de les institucions, ni del públic, ni dels crítics, si és que a Mallorca es pot parlar de crítica, aquesta entelèquia angèlica." (Del pròleg a l'obra de M. López Crespi *Homenatge a Rosselló-Pòrcel*, premi de teatre de la Diputació d'Alacant. Ω

HAN DIT...

Joan Fuster, president de PI-MEM: La Internacional de Distribució Comercial, dominada pels hipers de capital foraster, grans magatzems i grans superfícies, s'està convertint en un obstacle molt seriós per al desenvolupament de les nostres llibertats autonòmiques.

ΩΩΩ

Josep Lluís Bestard, comerciant: les grans superfícies en ocasions fan competència deslleial ja que organitzen rebaixes de productes i les disfresen de campanyes de promoció i celebració d'aniversari.

ΩΩΩ

Antoni Mir, president de l'OCB: La meva catalanitat explica la meva mallorquinitat.

ΩΩΩ

Josep Melià: El que me preocupa és que a mesura que Julio Anguita desbarra augmenta la seva popularitat.

ΩΩΩ

Pere Gil, glosador:

S'ASE HA BRAMAT
Just coneixent s'ABC
ara surt un madrileny
volent dar lliçons de seny
an es President SOLER.

Es seu art difamatori
no passa des gust precari.
Que aprengui s'abecedari
abans de parlar d'història!

Ja ho diu en Pep de ses llistes:
"Dois des colonialistes..."

ΩΩΩ

Pere Sampol, portaveu del grup parlamentari del PSM: De sempre la postura del PSM pel que fa a la política de regeneració de platges ha estat contrària, ja que els desequilibris de tipus ambiental, econòmic i social que genera aquesta pràctica els fa rebutjables.

ΩΩΩ

Jaume Santandreu, fundador d'El Refugi: La nostra claveguera humana disfressada amb el nom de marginació rebenta pels quatre costats (morts per sobredosi, sida, prostitució i malalts psíquics).

Immigrant! Tu no pots ensenyar la llengua mallorquina als teus fills, però els mestres a l'escola sí que ho poden fer. Exigeix escoles catalanes al teu barri o al teu poble.

**L'ANTIFRANQUISME A
MALLORCA (1950-1970) (II PART)
DE M. LÓPEZ CRESPI
CADA QUINZE DIES A L'ESTEL de Mallorca
(DE JULIOL DE 1995 FINS A JULIOL DE 1996)
(PER DEMANAR NÚMEROS ENDARRERITS TELEFONAU AL 265005)**

EL PRESIDENT DE LA COMUNITAT AUTÒNOMA DE LES ILLES BALEARS

Missatge de Nadal i Cap d'Any

Quan arriba Nadal, sembla com si tots haguéssim de fer un repàs, una anàlisi conscient, d'allò que hem fet al llarg de l'any que s'acaba, per arribar a definir, a partir d'aquesta anàlisi reflexiva, què volem per a l'any que estam a punt d'encetar. Com a president de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, i encara que només fa sis mesos que vaig ser investit per ocupar el càrrec, podria referir-me de bon principi a aquest passat immediat i, també, al futur que s'acosta. Però, abans de parlar d'allò que defensam i que en bona part esper que es faci realitat a llarg de 1996, vull felicitar les festes als ciutadans de les Illes: vos desitj a tots un bon Nadal, uns dies esplèndids, que els Reis compleixin les expectatives que teniu i que l'any 1996 sigui feliç i fructífer.

Dit això, vull reprendre la reflexió sobre l'oportunitat de fer balanç que proporcionen aquestes festes. Tal volta és que les commemoracions periòdiques ens inciten, si més no indirectament, a la reconsideració, a interioritzar quin sentit tenen les nostres actuacions. Potser és el denominador comú de moltes etapes significatives del nostre calendari, establert amb el ritme temporal que permet l'examen, la revisió de conceptes com el naixement, la vida i la mort.

En el cas de les festes de Nadal, crec que cada societat, fins i tot cada individu, té una manera d'entendre-les. Per a molts, els dies de Nadal tenen un profund sentit cristià. Per a altres, per a la gran majoria, aquestes festes tenen també un clar sentit familiar: és el moment en què, d'una manera càlida i acollidora, tots es reuneixen per compartir alegries, preocupacions i esperances. Tampoc no podem oblidar que n'hi ha alguns que consideren les festes de Nadal com una conven-

ció periòdica més de la societat, encara que sigui la més representativa d'una sèrie de valors que tots compartim i la que més aconsegueix mobilitzar la societat a l'entorn d'una fita d'alegria i pau.

Encara que només sigui per aquesta raó, per la riquesa que es desprèn de la diversitat de mentalitats, les festes de Nadal haurien de ser un motiu de satisfacció. Són el fruit d'una societat plural, oberta, desenvolupada i tolerant com la nostra. Una societat on tothom té cabuda i on cadascú pot exercir la llibertat que posseeix d'acord amb la seva mentalitat i les seves idees.

Per això, si algú em demanava quin concepte, relacionat amb les festes de Nadal, és el més universal i el més acceptat per una societat tan diversa, formada per persones lliures, jo diria que és el concepte de solidaritat. En efecte, la relació entre Nadal i el sentiment fraternal de solidaritat és gairebé instintiva, sorgeix d'una manera natural. Si més no, amb la naturalitat pròpia de les societats que es poden sotmetre, d'acord amb el seu grau de maduresa, a un exercici de reflexió. Sigui com sigui, aquests dies, potser perquè la convivència de les persones ho necessita així, ens donen l'oportunitat de reconsiderar aquest valor ètic i cultural. Com a individu i com a president de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, som conscient que la societat perfecta no existeix i que la nostra, a pesar de ser capdavantera en riquesa dins l'Estat espanyol, tampoc no ho és.

El creixement econòmic provoca desequilibris, i nosaltres hem crescut molt ràpidament. Per tant, si Nadal és la fita de la solidaritat, aquesta és, per a la nostra societat, l'hora d'incidir en la cohesió social. Si hem superat reptes que altres encara han de superar, també hem de ser els primers a

mirar més enllà, a saber que l'evolució de les societats s'ha d'estructurar en factors que ens afecten com a comunitat i en factors que afecten la qualitat de vida de cada ciutadà. La situació de l'economia de les Balears dins el conjunt de l'Estat espanyol ens produeix un orgull lògic. I encara més si a partir d'aquesta realitat podem trobar, tal com pretén el Govern que presideix, la posició que ens correspon dins l'espai europeu. I, a més a més, amb la convicció que reunim tots els requisits necessaris per arribar en les millors condicions a una etapa en què la competitivitat estarà lligada a una formació qualitativa, als serveis de tipus tecnològic o al potencial de la intel·ligència a través dels nous sistemes de comunicació.

Però també és cert —els darrers esdeveniments que s'han produït a Europa o en un país com França ho demostren així— que és difícil anar endavant si es perd l'harmonia social, si els ciutadans no tenen confiança en els elements que garanteixen la convivència i l'equilibri, si senten que no poden assegurar el seu futur lliurement. Al meu entendre, parlar de solidaritat no només significa arbitrar, dins les nostres possibilitats, totes les mesures necessàries per evitar l'aïllament laboral i social dels més desfavorits. Aquest objectiu és bàsic i així ho entenem quan, des del Govern Balear, donam preferència a programes de formació ocupacional o de disponibilitat d'habitatges. Però també és bàsic estendre la convicció que les societats s'han d'enfrontar a nous reptes amb una mentalitat superadora de l'individualisme insolidari. La nostra és una comunitat amb una llengua, una identitat pròpia. I també ha de ser part d'aquesta comunitat, singular i diferenciada, el sentiment d'un futur compartit sense exclu-

sions socials.

Quan, en el debat sobre l'estat de l'autonomia, vaig exposar davant el Parlament balear el programa de Govern que presideix, un dels punts fonamentals va ser el del creixement sostenible. Una concepció que volem aplicar al desenvolupament territorial, conscients que la preservació del medi ambient és voluntat dels ciutadans de les Illes, els quals representam, i, a més, un dels principals atractius que fonamenten la indústria cabdal de les Balears, la turística.

Per tant, creixement sí, però creixement harmònic i equilibrat. I si aquest és el criteri que defensam en el cas d'un recurs objectiu com és el territori, amb més raó l'hem d'impulsar, quan considerem els interessos globals d'una comunitat que vol identificar-se amb el progrés, però també amb la qualitat d'aquest progrés.

Un societat que progressa, una societat justa, serena i més humana. Aquest és el model que pretenem i que, al meu entendre, hem d'aconseguir amb l'esforç de tots, encara que sigui responsabilitat meua demanar-vos que treballem amb nosaltres, dia rera dia, per edificar el futur que volem. Amb confiança, perquè tenim les eines que necessitam. El nostre poble demostra una vitalitat excepcional, i també les nostres empreses, i els sectors que formen part de la vida econòmica. Els auguris són bons, anuncien anys que poden configurar una expansió sòlida i madura. Per tant, anem-hi tots junts, i no deixem que dissensions insubstancials o debats inútils ens facin perdre temps i energies.

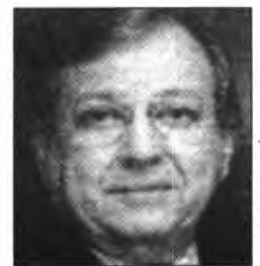
Amb la seguretat que ens acompanyareu en el camí que marquen aquests ideals, vos desitj unes bones festes, un bon Nadal i un feliç any 1996. Cristòfol Soler i Cladera Ω

HAN DIT...

Pep Matas, periodista: Son Banya, avui més que mai, és un focus de venda de drogues. Ara mateix hi ha com a mínim nou punts de venda.

ΩΩΩ

Planas Sanmartí, periodista: A l'ABC no li agrada que, a Balears, defensem la nostra llengua, la nostra cultura, la nostra identitat, la nostra història i la nostra personalitat com millor creguem. El president Soler i el seu Govern són del PP i del sector més conservador de la nostra població, però per a l'ABC, Soler és un fonamentalista, un integrista, un nacionalista embolicat amb la senyera nacionalista de Pujol.

P. SANMARTÍ

ΩΩΩ

Antoni Serra, escriptor: A Aznarito també li canviï l'estatut per la independència. (...) Què estimats pepe'sitos, li guanyam la partida a Arzallus? ¿Ens declaram independents d'una puta vegada, com diria un vernacle de poble?

ΩΩΩ

Jaime Peñafiel: No hi ha ningú més indigne en tot Anglaterra que Diana. Crec que la gent que pertany a una família reial ha d'assumir que la corona té espines i a vegades banyes. (...) El pitjor és l'efecte dominó que afecta també la Monarquia espanyola perquè la gent té tendència a generalitzar. Ja no es parla de Lady Diana o d'aquest o aquell Príncep, sinó de la monarquia en general.

NO BAIXI A PALMA

**ROTULOS
ARENAL**

RETOLACIÓ I DISSENY PER ORDINADOR
DEL CARTELL MÉS SENZILL AL RÈTOL LLUMINÓS MÉS COMPLEX
...I A PREUS DE S'ARENAL!
C/ MILITAR, 242 (devora Correus) • S'ARENAL
TEL. 74 32 62

14 aniversari

INSTAL·LACIONS ELÈCTRIQUES

M. NOTARIO
IL·LUMINACIÓ

Reparacions Elèctriques

Carretera Militar, 275 • S'Arenal de Mallorca
Tel. 26 64 61

**TENNIS
SON RIGO**

Tennis	Squash
Futbol-sala	Volei
Hàndbol	Mini-golf
Petanca	Tennis taula
Cir. footing	Gimnàs

Final Avda. Son Rigo • Tel. 74 33 66
Sometimes • Palma de Mallorca

L'antifranquisme a Mallorca (1950-1970). II part

L'inici del procés autonòmic a les illes (III)

MIQUEL LÓPEZ CRESPI

Prohibir la federació de comunitats autònomes

Però els partits del consens anaven fent camí, enllestint –en secret– la Constitució que barraria el pas a l'autodeterminació de les nacions de l'Estat i prohibiria la federació de comunitats autònomes. Aquests partits, mentre anaven desmobilitzant el poble, ordien un projecte de Constitució –i en això recollia el que deia la Constitució republicana– que negava i nega expressament als pobles de les nacions i regions el dret de federar-se lliurement entre ells. És aquesta una prohibició destinada explícitament a evitar qualsevol acord entre les Comunitats Autònomes que pogués –pugui!– aproximar les nacions oprimides a cap grau

que el gran capital estava disposat a fer en aquelles circumstàncies a l'hora de construir –d'acord amb els seus interessos de classe– un nou model polític que combinàs la pervivència de les velles institucions repressives presents en el franquisme amb l'establiment d'una democràcia limitada per a la classe obrera i la resta de classes dominades. I així es va fer, malgrat la lluita aferrissada de l'esquerra revolucionària per a impedir la consolidació de tantes mancances democràtiques.

Pel que fa al nostre recobriment nacional, a començaments de 1978 era evident que el famós Pacte Autòmic havia esdevengut un paper banyat, una fulla de parra per a tapar les vergonyes de qui mai no havia estat nacionalis-

de 1978, pàg. 34): "El pacto tenía una finalidad claramente electoral. Queríamos que no hubiera enfrentamientos entre autonomistas y no-autonomistas. Para nosotros fue un 'pacto de honor' para no insultarnos durante las elecciones".

La CNT critica els partits d'esquerra signants del Pacte Autòmic

Potser precisament en constatar aquesta provada inoperància del Pacte per a fer res concret pel nostre autogovern, fins i tot la CNT (maig 1978) es va veure animada a criticar els partits revolucionaris que l'havien signat i volíem donar-li un sentit nacionalista i d'esquerres. Els anarquistes deien a una carta titulada *Pacto Autonomico: PCE, OEC, PSM-PSI, ETC. Bufones de UCD*: "La CNT jamás se ha ensuciado las manos con pactos con los enemigos del pueblo, por eso ya no firmó el Pacto Social de la Moncloa y jamás se ha sentado a la mesa de los verdugos y los explotadores.

"La CNT quiere dar también su opinión, aunque sea a nivel particular sobre el espectáculo de la confusión que ofrecen esos partidos. Si no recordamos mal ese 'ente' vaporoso llamado 'Pacto Autonomico' se firmó antes de las elecciones a fin de ganar votos con el tema de la 'Autonomía'. Vimos cómo los partidos que aún se autocalifican de obreros daban crédito político a los explotadores de ayer y de hoy y firmaban conjuntamente. Luego, la historia es conocida, una vez ganadas las elecciones, los capitalistas de UCD y en cierta medida los del PSOE archivaban el famoso Pacto y dejaban a los partidos extraparlamentarios de las Islas (OEC, PCE, PSM, etc.) que patearían su impotencia y su frustración.

"Y ése ha sido el espectáculo lamentable que nos han ofrecido durante estos últimos meses. Un rosario de pataletas, súplicas, actos de buena fe, oraciones de rodillas, promesas de enmienda, novenas a la virgen, lo que fuera, con tal de que los capitalistas de UCD se dignasen a concederles un rincón de espacio político 'informándoles' de sus gestiones.

Y parece que las gracias de los pequeños bufones han dado resultado. Los 'grandes' se dignan llamar a sus payasos la próxima semana. Los bufones van a ser 'informados' de cómo se guisa por Madrid la 'Autonomía' interclasista. Suponemos que también se les dirá qué tienen que hacer y qué oraciones van a tener que rezar para que otro día vuelvan a reunirse 'todos juntos y en unión defendiendo la bandera de la santa tradición'."

La nota de la CNT continuava: "Mal les ha salido a los extraparlamentarios su Pacto. Los tiempos de las Asambleas Democráticas ya han pasado y ahora no se necesita el respaldo de esos partidos".

La lluita per ampliar la democràcia recortada que oferien els partits promonàrquics (AP, PSOE, PCE i UCD)

Malgrat els atacs dels anarquistes i altres forces polítiques als partits signants del Pacte, el cert és els comunistes (OEC, en aquest cas) lluitàvem aferrissadament en contra de l'aturada que els anomenats "majoritaris" havien fet de les lluites populars, i especialment de la frenada a mobilitzacions del tipus de la del 29 d'octubre –la més gran manifestació de la nostra història més recent.

El PSM (PSI), el MCI i l'OEC eren en aquells moments les forces més conseqüents en la lluita contra la reforma pactada amb els franquistes reciclats. En aquell temps el carrillisme illenc (PCE) només aspirava a tenir algun militant en les comissions de feina del Pacte. La qual cosa, per cert va aconseguir, i anaven molt cofois, mirant els comunistes (OEC, trotsquistes o MCI) des d'una llunyana distància de no se sap quina mena de prepotència i superioritat.

Com ja he explicat explicar en una altre capítol, a ran d'unes xerrades amb Josep M. Llompart vaig decidir –a part de la meua lluita estrictament de militant dins l'OEC– portar una mica "la guerra pel meu compte" i provar d'utilitzar tots els mitjans que la premsa oficial podia oferir-nos. I així, en tots aquests mesos conflictius, quan pareixia que –obtin-

HAN DIT...

Nicolau Oliver, pagès: Els pagesos, des de sempre hem estat enganyats pels intermediaris. Les subvencions són necessàries. El que passa és que estan mal distribuïdes i sempre se les enduen els agricultors que estan organitzats.

ΩΩΩ

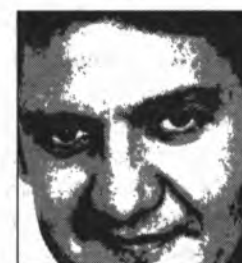
Jaume Mir, escultor: Els toros de Costitx han de quedar aquí. Ho dic perquè em sap un greu de l'ànima que se'n vagin a Madrid. A Madrid, que ja hi ha de tot i molt. Massa.

ΩΩΩ

Francesc Berga, gerent de Brokervall: després de tot el que m'ha passat em queden poques coses per conèixer: anar en globus i que me donin pel cul.

ΩΩΩ

Tomeu Martí, portaveu de Joves per la Llengua: El PSOE, a les primeres eleccions va bravejar de ser el partit que defensava els interessos forasters.

T. MARTÍ

ΩΩΩ

Vàclav Klaus, primer ministre txec: Sempre hem estat un país europeu i volem ingressar a la Unió Europea.

ΩΩΩ

Joan Huguet: Tenc el bon costum de no llegir l'ABC.

ΩΩΩ

Alain Touraine: No hi ha democràcia sense consciència nacional.

ΩΩΩ

Matthaeus, futbolista alemany: Ara que els jugadors de la Unió Europea ja no ocuparan plaça d'estrangers, em sembla que les seleccions nacionals tendran problemes en el futur.

Tots els partits –excepte els revolucionaris– acceptaren la Monarquia borbònica.

serios de normalitat nacional. Respecte al Principat, el País Valencià i les Illes, aquest és un gravíssim obstacle que té com a objectiu impedir el lliure procés de reconstrucció nacional dels Països Catalans.

El text no solament prohibia –i prohibeix!– la federació de comunitats autònomes, sinó que fins i tot exigeix l'autorització de les Corts estatals l'Estat perquè puguin ser signats acords de cooperació entre elles.

Però aquesta era l'"obra magna" del consens que s'estava redactant d'esquena al poble. Aquell projecte de Constitució –l'actual Constitució espanyola–, amb aprovació dels partits monàrquics, espanyolistes, procapitalistes i antirepublicans (AP, UCD, PSOE i PCE) indica el màxim nivell de reforma política, és a dir, el màxim de concessions

ta (ens referim, especialment, a UCD). Gil Mendoza (UCD) va deixar ben clar la concepció d'aquest Pacte que tenia el seu partit quan el va signar, el 4 de juny de 1977.

Per a UCD, la dreta de sempre, els franquistes *made in USA* reciclats en flamants "demòcrates" de nou encuny, aquella signatura era pur oportunisme: primer, per a guanyar prestigi d'autonomistes –ajudats per les organitzacions que sí eren veritablement nacionalistes i revolucionàries: PSM, OEC, MCI...–, i segon, per a, sibil·linament, anar desmobilitzant el poble mallorquí que s'havia manifestat massivament el dia 29 d'octubre de 1977 a favor d'un autèntic autogovern per a la nostra terra.

Gil Mendoza, d'UCD, ho declarava sense cap mena de vergonya (Revista *Saida*, 21 de març

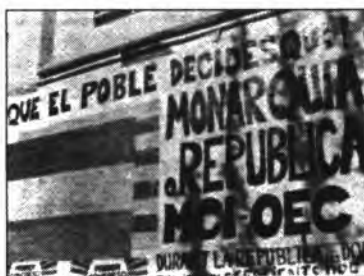
L'ESTEL de Mallorca

INFORMA'T
INFORMA'T
INFORMA'T

gudes les respectives poltrones institucionals— s'havia oblidat la lluita pel nostre redreçament nacional, vaig escriure nombrosos articles denunciant la manobra reformista de la transició i el silenci dels parlamentaris elegits a les Illes, envers tot el que es referia al combat pel nostre autogovern. Entre d'altres, els treballs més destacats en aquest sentit que vaig anar signant foren els següents: *Autonomia: la lucha contra un silencio* (Última Hora, 15-II-78); *Els altres callen... Autonomies: al gust d'UCD* (Balears, 25-II-78); *Nuestras enmiendas al Proyecto Constitucional* (Balears, 5-III-78); *Al Sr. Antonio Ensenyat* (Última Hora, 11-III-78); *Autonomía de Baleares y Pitiusas* (La Voz de los Trabajadores, III 78); *Per l'Autonomia* (Balears, 18-IV-78); *Autogovern i estatut* (a la secció "La Columna de Foc" del diari Última Hora, 22-4-78); *En defensa de la nostra nacionalitat* (en la secció "La Columna de Foc", Última Hora, 5-V-78; *La Constitució: greus limitacions per l'autonomia* (secció "La Columna de Foc", Última Hora, 13-V-78; *El gonellisme d'UCD* (Balears, 4-V-78); *UCD: La dreta centralista de sempre* (Balears, sense data); *Per una constitució autènticament democràtica* (Balears, 16-V-78); *Mallorca: clamor contra UCD* (La Voz de los Trabajadores, 15-VII-1978); *El fascismo en Mallorca* (La Voz de los Trabajadores, 1-VI-78); *En defensa de una constitución auténticamente democrática* (escrit meu però signat per l'Oficina de Premsa de l'OEC, Balears, 20-VII-78); *La situación política actual* (Balears, 7-VI-78).

A tot això caldria afegir els articles que per recomanació del partit escrivia i signava amb el consabut *Oficina de Premsa de l'OEC* (per exemple: la sèrie d'articles titulada "*Resultados del Pacto Constitucional UCD, PCE, AP, PSOE*" que va esser

Tots els partits —excloent MCI, OEC, PSM, PORE, POUM, etc— es convertiren en el defensor d'una Constitució que no reconeix el dret a l'autodeterminació.

publicada pel diari *Balears* els dies 22, 23, 24 de juny i 2 de juliol de 1978).

Com he dit abans, molts d'aquests treballs varen ser comentats i discutits amb Josep M. Llompарт en el seu despatx de l'Editorial Moll, en el carrer Torre de l'Amor, núm. 4, on anava a lliurar-li el material per a "*La Columna de Foc*". Dies inoludables, aquells, quan encara les traïdes i les renunciés no s'havien consumat a fons i, amb certa il·lusió, podíem imaginar que amb la lluita i l'esforç popular podríem anar redreçant la situació a què ens abocaven els partits que ajudaven la reforma de la forma de dominació capitalista.

Agitació permanent contra el franquisme reciclat

Però la nostra activitat política revolucionària no finia, ni molt manco!, amb la simple publicació d'un article a la premsa. Com, per altra banda, feien els nounats partits burgesos que ara ja comandaven democràticament gràcies a les eleccions del 15-J.

Convençuts que les coses no marxaven, fèiem nombrosos fulls volants que repartíem a la sortida dels magatzems dels polígons, instituts, hotels, o, simplement, ens situàvem a l'entrada de les estacions, a la plaça (aleshores *Plaza de España*), i repartíem fins que no ens quedava un full a tothom qui passava.

Potser ho conti ara per primera vegada, però ara que ha passat tant de temps ja no farà mal a ningú. Volia explicar que l'OEC i n'Antoni Rotger (l'ànima revolucionària que manté l'esperit despert del barri de sa Calatrava) ens ajudaren molt en aquesta lluita per explicar al poble mallorquí les mancances democràtiques del projecte de reforma del franquisme que havien consensuat els partits del consens (abandonant la lluita pel socialisme, la República, pel desmuntatge dels aparells repressius de la dictadura, i per l'autodeterminació dels pobles). Aleshores, dient que hi anàvem de part de l'OEC, agafàvem un d'aquests treballs abans esmentats, fèiem cinc-centes o mil fotocòpies (tampoc no volíem arruïnar l'Obra) i senzillament, dient "venim de l'OEC, de part d'en Toni Rotger", ho carregàvem al compte de la nostra institució i nosaltres sortíem esperitats vers la plaça d'Espanya o qualsevol racó de Ciutat a repartit aquells fulls entre la població. Entre una cosa i una altra, no teníem un moment d'aturada.

Per a molts de nosaltres, veure, després de les eleccions del 15-J la quantitat de mancances democràtiques que hi havia encara, ens produïa tal estat d'ànim que no podíem romandre aturats ni un segon. L'activisme militant era total i absolut.

1978: Els signants del Pacte Autònom no es reuneixen

El problema, fins ben entrat l'any 1978, era autènticament vergonyós. No hi havia manera de fer seure els parlamentaris elegits en les eleccions del 15-J de

1977 per tal que explicassin com anaven les gestions a Madrid per aconseguir quotes d'autogovern. Alguns sectors del nostre mateix partit, gent independent, la CNT, simples ciutadans que havien participat en la Diada Nacional del 29 d'octubre, criticaven obertament —escrivien cartes en els diaris— la nostra "comprensió" amb les excuses que posaven els partidaris del consens.

A poc a poc s'anà congriant la idea de fer parlar els parlamentaris. Aconseguir que s'anassin definint davant la seva provada inutilitat en la mobilització del poble. Cada vegada era evident, per a qui tengués dos dits de front, que poca cosa treuríem de Madrid si els signants del *Pacte Autònom* no portaven endavant una tasca dinamitzadora i explicativa de la necessitat del nostre autogovern. Vist en perspectiva, sembla que era això precisament el que no volien els partits de la monarquia (incloent aquí PSOE i PCE, al costat d'UCD i AP). La lluita en el carrer, l'augment de la consciència popular, l'enfortiment dels partits i organitzacions del poble, era precisament el que més els atemorïa.

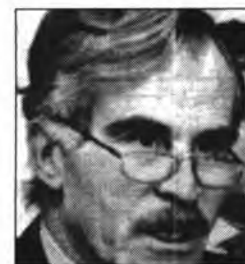
Aleshores ho intuïem, malgrat no tenguéssim la certesa que ara tenim. Pels mesos de gener i febrer de 1978, l'OEC tengué diversos contactes, tant amb partits (especialment PSI, MCI, PTE, PSP, etc) com amb personalitats independents de la nostra cultura (en Josep M. Llompарт, n'Antoni Serra, en Llorenç Capellà, entre d'altres). A poc a poc s'anà congriant la idea de parar una "trampa" a alguns dels parlamentaris elegits i que negociaven a Madrid. La trampa podia ser una roda de premsa, una entrevista... qualsevol cosa aniria bé per a fer-los parlar i perquè anassin explicant per què la no-convocatòria del Pacte, la inutilitat de les Comissions de Treball que s'havien creat —es reunien poc, no eren consultades, romani-nen inactives, etc—, etc, etc. Ω

DE BONA FONT

Per als mallorquins esser una colònia d'Espanya és pitjor que una maledicció bíblica, per exemple: 1) Son Dureta acabarà l'any 95 amb 3.315 malalts en llista d'espera per operar-se. 2) El Parc Mòbil de la policia forastera ubicat al Molinar s'ha quedat sense llum ja que GESA ha tallat el subministrament per no pagar les factures; etc. I a damunt perquè després d'això els forasters nazis de la Meseta ens vinguin a empenyar!

ΩΩΩ

El botifarra **Joaquín Cotoner** és qui va dur en persona a la redacció de l'ABC de Madrid la llista de botifarres, feixistes, militars retirats i de forasters que ataquen la política lingüística del president Soler. Com que en Cotoner és un cap de carabassa, els redactors de l'ABC no van entendre la seva lletra parkinsoniana i d'aquí van sortir els errors de convertir el militar i batle franquista de Palma (1963-1968), **Máximo Alomar Josa**, en **Máximo Palomar** (sic). Per cert, durant la dictadura va sentir piular mai aquest individu en defensa del mallorquí?

J. COTONER

ΩΩΩ

L'enfrontament entre el botifarra **Antonio Alemany** i **Miquel Segura** ja és declarat. Dilluns 11 de desembre el puput va agredir de mala manera **Miquel Segura** i el va acusar de **racista**. Dimecres 13 de desembre, Segura es va defensar i va replicar: **Qualsevol que gosi escriure que els meus articles fan oloreta racista ment en favor d'interessos amagats.**

ΩΩΩ

La dona de **Frañcisco Berga, Isabel Noguera**, ha obert una botiga, *Punto y seguido*, al carrer Alcàntara Penya, que es dedica a la venda de roba personalitzada. Ja veurem com li anirà de clients!

ΩΩΩ

El foraster racista i xenòfob antimallorquí, **Ramón Rodríguez Viñals**, ha tornat donar senyals de vida. L'altra dia, diumenge 10 de desembre, publicava una carta a favor de la imposició del foraster i contra la llengua catalana.

Unió

Mallorquina

EL COMITÈ LOCAL DE LLUCMAJOR

FELICITA

L'ESTEL de Mallorca EN EL SEU 15 ANIVERSARI

J Jani S.L.

SERVEIS DE NETEJA

Neteges d'obra nova • Vaixelles

Neteja de sinistres • Neteja en general
c/ Trasimè, 64, baixos • Tel. i fax 26 87 15
07006 S'Arenal (Palma)

Masguait, S.L.

• Materials de Construcció
• Prefabricats Formigó • Transports
• Làmperes i Decoració

Oficina: c/ Ràpita, 43
Tel. (971) 65 01 23 / 65 24 32 / 65 04 12
Fax: 65 24 32 • 07630 CAMPOS

**Rosa Maria Ferrà
Manuel Palanco**

FABRICACIÓ PRÒPIA DE
CORTINES I TAPISERIES
PER A LA CASA I DESPATXOS

c/ Trencadors, 19 • Tel. 26 92 28
07600 S'Arenal de Mallorca

**AIGUA POTABLE
A DOMICILI**

**Als termes de Ciutat,
Marratxí i Llucmajor**

Telèfon 742768

Mahatma Gandhi, el separatista (XIII)

Satyagraha: vaga general de pregària i dejuni

Durant tots aquests anys, Gandhi no gaudí de bona salut i finalment l'esgotament el féu enllitar. Ell havia fet també el vot de no tastar la llet de vaca per demostrar que desaprovava que a l'Índia hom tractàs tan malament les vaques. A més, creia que la llet li faria perillar l'abstinència sexual. La seva fidel esposa Kasturbai el convencé perquè prengués llet de cabra, la qual li anà força bé. Ja no deixà mai més de prendre'n.

L'any 1918, quan Anglaterra arreplegà les darreres forces durant la Primera Guerra Mundial per esclafar les potències centrals, Gandhi encara es tornà a posar, per últim camí, del costat del senyor colonial, tot esperant així més comprensió de part dels anglesos envers l'independentisme indi. S'acabà la guerra, però les lleis d'excepció justificades per la guerra s'allargaren amb la llei Rowlatt. Una onada de detencions travessà l'Índia. Bal Gangadhar Tilak, llavors el més respectat dirigent nacionalista de l'Índia, fou empresonat, i també Annie Besant, qui s'havia apuntat a la causa independentista. Fou la fi de qualsevol col·laboració amb el colonialisme britànic. Als seus parlaments i escrits el Mahatma ja no estalvià cap retret contra l'imperialisme anglès, que denominava sistema satànic. El seu antic parer de considerar l'imperi com una organització per al benestar i l'estabilitat es capgirà. Per bé que veia la no-cooperació com un moviment de fonaments religiosos i morals, no deixava de pretendre la caiguda del Govern.

Acabada ja la Primera Guerra Mundial amb el triomf aliat i d'Anglaterra, però en ple moment revolucionari a Rússia, Alemanya i Europa central i amb una revolta general antianglesa a Irlanda, el 6 d'abril de 1919, Gandhi crida tot l'Índia a la vaga general amb diada de pregària i dejuni com a introducció a un moviment general de desobediència civil. La vaga general

deixà Gandhi totalment satisfet, però no havia comptat amb la tendència a la violència, latent a l'Índia com a tot arreu: a les grans ciutats la vaga inclogué pillatges, sabotatges, bloqueigs de trens i violència contra els anglesos. Gandhi dejunà tres dies com a penitència. En rebre més notícies de violència a les ciutats més petites interrompé de sobte l'acció *satyagraha* el 18 d'abril del 1919, car es podia témer una espiral de violència creixent, amb polaritzacions extremistes i destructives.

Veiem ací la importància del dejuni espiritual-polític, sovint usat per moviments tant religiosos (a la Bíblia, per exemple, la crida a l'oració i el dejuni és una constant de profetes i apòstols) com cívics i no violents arreu del món. L'enorme força d'un dejuni practicat amb bon esperit s'ha vist repetidament al llarg de tota la història i Gandhi en fou un mestre al llarg de tota la segona part de sa vida. El colossal sant Agustí d'Hipona deia que "si vols que la teva pregària voli ràpid cap a Déu, posa-li dues ales: el dejuni i l'almoina". Al mateix Estat espanyol tenim recents casos (sempre amb triomfs palesos) de dejuni polític: per convocar el referèndum sobre l'OTAN (el Govern s'hi negava), les vagues de fam dels insumissos i del 0'7%, etc.

Per als catalans d'avui dia parlar de dejuni (altrament una mesura molt recomanable per a la salut i el control del pes) és un poc parlar xinès. És una mostra més del nostre aburgesament i impotència espiritual i política, de falta de força i disciplina. Però, naturalment, no sempre fou així, i en moments de grandesa nacional, el dejuni era una pràctica ben coneguda i practicada a tot Catalunya, com ho testimonia el mateix cronista del rei Jaume I el Conqueridor, en Ramon Muntaner, quan per exemple llegim al capítol 171 de la seva Crònica: "Veritat és que en una campanya eren vint almogàvers que eren de Segorb i de la contrada. E és costum de catalans que la vespra de

Nadal tothom comunament dejuna e no menja fins la nit..." Diu Arnold Toynbee que el caràcter dels pobles que viuen en zones riques sempre tendeix a ser més suau i dòcil que els dels pobles muntanyencs de zones pobres i feréstegues. De fet els almogàvers catalans devien ser en gran part muntanyesos i aragonesos. Tanmateix el dejuni és una disciplina bàsicament d'arrel religiosa. Si un poble viu majoritàriament al marge de la pràctica religiosa, és de creure que el dejuni li resultarà més estrany que a un poble més religiós. Ara bé, el dejuni sol requerir un nivell de compromís alt i es dona bàsicament en grups de tendències més rigoristes i ascètiques: comunitats monacals, grups carismàtics i puritans etc; a casa nostra aquests grups solen coincidir amb gent poc sensibilitzada pels drets nacionals dels Països Catalans, a hores d'ara. Si tenim present que al Principat de Catalunya la pràctica religiosa és la més baixa de tot l'Estat (no arriba al 20%) i que al País Valencià i a les Balears, tot i ser prou major, es tracta sovint d'esglésies més tradicionalistes i espanyoles, veiem que el panorama és desolador.

És menester que prenguem la iniciativa i que, en primer lloc els bisbes fidels a les arrels del nostre poble (els de Solsona, Girona, Tortosa, etc) i en el seu defecte organismes nacionalistes unitaris (com el Bloc de Progrés Jaume I al País Valencià ara, en temps passat La Crida o l'Assemblea de Catalunya) prenguin la iniciativa i declarin, per exemple, el 25 d'abril com a Diada Nacional de Pregària i Dejuni per la Nació Catalana. Fóra interessant de trobar una sola Diada per a tots els Països Catalans (al Principat ara és l'onze de setembre, al País Valencià el nou d'octubre, a les Illes el 31 de desembre...). La desfeta d'Almansa, principi de la invasió castellana sobre els Països Catalans, fóra una data ben adient. Igualment, convindria cridar a dejunis espirituals-polítics en altres ocasions: en moments electorals compromesos, en moments de perill i repressió, pels presos polítics (com feren fa un parell d'anys els grups "radicals", com l'Assemblea d'Unitat Popular-MTD). Caldria que tant grups religiosos o no violents, com fins i tot partits o grups cívics nacionalistes cridassin al

dejuni polític, a manca d'iniciatives de les autoritats eclesials o a falta de grups unitaris suprapartidistes, com ara el Bloc de Progrés al País Valencià.

Àngel Colom i els seus ex-La Crida, que prengueren ERC a l'assalt, teòricament estaven amarats de gandhisme i de fet l'han reivindicat ocasionalment. El mateix Àngel Colom en féu estudis a l'Índia. Tanmateix, en la pràctica, es comporten com a simples polítics professionals, potser una mica més radicals que CIU (i no gaire més pancatalans), però plenament dins la lògica del tripijoc electoral (com UPV, PSM, etc). Això, tot i ser necessari, no és en absolut suficient, car no som un país normalitzat, sinó colonitzat, i tot juga en contra nostra. Per això hem de menester un sobreesforç i unes tàctiques suplementàries al joc democràtic-burgès típic que, sense caure en la violència i en la provocació, siguin contundents i efectives. L'única tàctica que compleix totes aquestes condicions i alguna més és la desobediència civil i la no violència activa del gandhisme, dins les quals el dejuni polític és una arma cabdal, baratíssima i a l'abast de tot qui vulgui exercitar-s'hi (i, doncs, superdemocràtica per a rics i pobres), i que el nostre nacionalisme panxacontent del soparot i el llibre de poesies ni tan sols vol imaginar-se. Recentment m'escriví una amiga de la Catalunya Nord i m'explicà una cosa que jo ja intuïa: que els nord-catalans són esquerpament areligiosos i que pensen molt en el menjar. Que després de la Segona Guerra Mundial perderen la fe i adoptaren plenament el francès com a llengua familiar. Segurament, tot plegat, el resultat lògic de llur insolidària actitud, en general, envers els refugiats republicans internats en els horribles camps de concentració de la Catalunya Nord (El Voló, Argelers, etc), tan cruament descrits per Xavier Berenguer al seu llibre *Els vençuts* (Edicions 62), cap al 1939-41. Els mateixos refugiats que crearen els maquis antinazis a França. Jo he conegut alguns d'aquests herois i llurs fills. Catalunya Nord, un trist mirall de la nostra decadència que ens hauria de prevenir de moltes coses, però que no sé si molts dels nostres "nacionalistes" pagats són disposats a treure'n conclusions. (continuarà) **Jaume Tallaferro** Ω

DE BONA FONT

El neo-nazi i inductor del terrorisme espanyol dins Mallorca, **Antonio Alemany**, va presentar el llibre del membre de l'Opus Dei **José Orlandis**, *Mis recuerdos*, en un acte organitzat per la llibreria espanyolista de l'Opus, L'Auba.

ΩΩΩ

En una entrevista recent, **Antoni Serra**, va tenir unes paraules de record per al sogre d'**Antonio Alemany**, el militar **Mateo Oliver** de qui vam recordar fa poc, amb motiu de la seva mort, que aquest feixista fa uns anys ja havia intentat agredir el periodista Planas Sanmartí. Llegiu bé el que diu Antoni Serra: **L'any 1968 vaig fer una conferència a la Casa Catalana que es titulava Novel·listes frustrats, frustrats per la Guerra Civil. Jo sabia que la policia la suspendria, si no feia "bona". M'ho havien advertit. Enmig de la conferència surt un provocador, que era n'Oliver, el sogre d'Antonio Alemany, que bota i em comença a dir de tot: capitán Araña, esto que dices no lo dirás fuera... De sobte en Ferran, el policia que hi havia, crida conferencia clausurada, i la gent que comença a protestar i ell a demanar carnets.**

A. ALEMANY

ΩΩΩ

I la cosa no s'atura aquí perquè el mateix Antoni Serra i a la mateixa entrevista va afirmar que Alemany, era un confident que tenia fil directe amb el governador civil foraster Carlos de Meer, implicat anys després en l'intent de cop d'estat del 23-F: **Quan hi hagué la trobada de forces nacionalistes progressistes dels Països Catalans a Cura, ja al principi del 76, en Carlos de Meer -governador civil- telefonà a n'Antonio Alemany per veure si ens havia d'enviar la força, i supòs que li va dir que no calia. Ho sé perquè m'ho va contar el propi Alemany.**

ΩΩΩ

Segons un estudi de la Federació del Comerç, només el 17% dels articles que es venen a les grans superfícies són més barats que al petit i mitjà comerç.

NECESSITAM PROMOTORS I PROMOTORES DE
L'ESTEL
a Mallorca i a la resta dels Països Catalans
Tel. 26 50 05

Pedagogia lingüística

A l'arxiprest de Pomar de Tamarit

Per la premsa s'ha sabut que, en ocasió de la cerimònia de traspàs de les parròquies de la Franja al nou bisbat de Barbastro-Montsó, es va repartir un full atribuït a José Maria Huerva, arxiprest de Pomar. Sembla ser que aquest full deia que els feligresos de la Franja se sentien "presionados per una cultura ajena". Deia igualment que s'hi rebutjava la "progresiva y radical catalanización" del bisbat de Lleida, que hauria deixat de ser la "casa común". Crec que això es mereix —amb tot el respecte— un comentari.

1. Crec interessant de recordar que una part important de les parròquies traspassades són actualment —i han estat històricament (caldrà afegir: quasi per miracle)— catalanoparlants. Per tant resulta difícil d'entendre l'ús de l'adjectiu "ajena" en referència a la cultura catalana que emana des de Lleida envers elles.

2. Segons les enquestes, també reproduïdes a la premsa, la gent de la Franja, que és allò realment important, es mostrava força indiferent al canvi de bisbat. Més aviat eren les jerarquies eclesiàstiques i alguns rectors "radicalitzats" que es van moure per produir el canvi d'aquesta realitat eclesial amb més de 700 anys de vigència i legitimitat.

3. Cal recordar que la història té les seves grans raons i rarament deixa de manifestar-nos els seus efectes mil·lenaris, ens agradi o no. La Franja va pertànyer a Catalunya fins l'any 1300 i fou cedida a l'Aragó, nació històrica que perseguia, pas a pas i amb tota legitimitat, la seva sortida a la mar, la qual mai no aconseguí, si bé sempre va poder comptar amb un Ebre navegable per al seu comerç exterior.

4. Crec força significatiu el fet que la fervorosa cerimònia del canvi de bisbat se celebrés a Montsó, capital castellano-parlant (un cop hi desaparegué la fabla aragonesa històrica, és clar) i ciutat ara beneficiada per l'operació de cirurgia parroquial. Què hauria passat si la cerimònia s'hagués celebrat a Fraga o en una altra de les capitals catalanoparlants afectades, on per cert, hi va creixent dia a dia la progressiva consciència social del fet que des de fa 700 anys la llengua que s'hi parla és el "català" i no un dialecte imprecís que la manca de cultura i l'alienació que li és consubstancial, ha qualificat de "chapurriau"?

Lleida és l'única ciutat del món que té una catedral que ha estat emprada permanentment com a quarter militar per a la subjecció de la mateixa ciutat des de l'any 1707! El seu procés de canvi ara només respon a un període de reconstitució i normalitat tan natural com just.

En definitiva, no crec que la distribució del seu full volant contribueixi per a res a la bona voluntat entre els hòmens i entre les cultures. La cultura catalana de cap de les maneres no pot ser considerada aliena entre un poble que ha compartit la mateixa llengua, els mateixos costums i la mateixa idiosincràsia durant més de 700 anys. **Toni Strubell i Trueta, Orereta, Erreterria, Gipuzkoa**

Què significa la llengua per a un poble?

FRAGMENT D'UNA CONFERÈNCIA RECENT DE JORDI PUJOL A MONTJUÏC

En primer lloc, què significa la llengua per a un poble? És un signe bàsic d'identitat, un element determinant de la seva personalitat, una eina de definició i, alhora, de creació i de desenvolupament de la pròpia mentalitat i de la pròpia consciència.

Els catalans estem molt acostumats que se'ns convidi a la prudència, en tot, també en la qüestió de la llengua. Se'ns diu que no hem d'exagerar, que no hi ha per tant. Doncs bé, la primera cosa que hem de tenir en compte és que sí que h'hi ha per tant. N'hi ha per tant. Vegin si no. De qui és aquesta frase que llegiré?: "Cal conservar la llengua i no oblidar-la mai perquè quan un poble perd la llibertat, si conserva la llengua és com si conservés la clau de la presó." És d'un escriptor francès, Alphonse Daudet, i es troba en un petit conte titulat *La dernière classe de français*. És un conte en què un nen explica en primera persona com després de l'annexió d'Alsàcia a Alemanya, l'any 1871, el mestre diu que se'n va, que des de l'endemà hi haurà un mestre nou, que els parlarà alemany i ja no els ensenyarà la llengua francesa, només l'alemany. Però, el mestre diu i ho subratlla i França aplaudeix: "Conservau la llengua, que és la garantia de la vostra llibertat."

Ja és gran que això ho escrigui precisament un francès. Evidentment va oblidar que el 1683, dos segles abans, un mestre alemany devia dir: "Me'n vaig, perquè

Jordi Pujol i Soley fa pedagogia lingüística.

vindrà un mestre francès", i potser els va dir: "Mireu de conservar la llengua alemanya", que era la llengua d'origen d'Alsàcia.

Ja és gran que això ho escrigui un francès, però això ens fa comprendre el poc cas que hem de fer de segons quins atacs i sarcasmes. Hem d'entendre fins a quin punt són interessats i insincers. I en podríem posar tants i tants d'exemples com aquest!

Des de defora de Catalunya, des de la resta d'Espanya, se'ns diu sens diu sovint— que no hem de ser exclusivistes, que crec sincerament que no ho som. Però ens diuen: "No siguin exclusivistes." Ara, això ens ho diu gent que va aplaudir que Puerto Rico declarés llengua única l'espanyol i que l'anglès deixés de ser llengua oficial. L'anglès és una llengua universal, tant com ho pugui ser el castellà i segons com, més, en segons quins aspectes, més. Convé estar-hi molt en contacte amb l'anglès. Per tant també es podria dir que bandejar l'anglès és un acte de tancament i d'exclusivisme. Amb tot jo podria, jo personalment podria, segons com, entendre això, entendre aquesta decisió de Puerto Rico, i no amago que simpatitzo amb l'esforç de Puerto Rico per no perdre, no deixar que es malmeti la seva llengua que és fonament i garantia de la seva personalitat, que no és pas anglosaxona, sinó que és d'arrel hispànica. El que no puc acceptar i el que no hem d'acceptar és que ens vinguin a donar lliçons. El que no podem acceptar i hem de denunciar és que molts del qui varen aplaudir aquella decisió —els coneixem prou bé, els trobem cada dia—, molts dels qui varen aplaudir aquella decisió (fins i tot a Puerto Rico li fou concedit per aquella decisió el premi Príncep d'Astúries, que no sé si després el

varen retirar, perquè poc més tard Puerto Rico s'ho va repensar i va tornar a declarar oficial, cooficial, l'anglès), el que no podem admetre és que aquesta mena de gent ens titlli a nosaltres, que acceptem sense embuts la cooficialitat i que fem un constant exercici d'obertura cultural, que precisament aquests ens acusin a nosaltres de tancats i exclusivistes cada cop que demanem, per exemple, que el català sigui emprat als jutjats on, per cert, només s'utilitza en el 2% dels judicis. Només el 2%.

En podríem posar molts més, d'exemples. No diu el president Mitterrand que cal defensar el francès —i ho diu amb angouxa—, que cal defensar el francès perquè l'amenacen l'anglès i l'espanyol? Això que els francesos tinguin por, resulta realment molt sorprenent. Però Mitterrand s'expressa amb angouxa. "Què farem? Com defensarem el francès que està amenaçat?" I arriba a parlar, en el seu recent discurs de fa un mes a Estrasburg, de "la rivalité des langues". La rivalitat de les llengües. I arriben a demanar els francesos quotes defensives per al francès i arriben a fer una llei per prohibir que s'utilitzin paraules que no siguin franceses: que es digui "weekend" o que es digui "marketing", perquè això amenaça el francès. I en canvi a França es considera signe de nacionalisme perillosíssim demanar una mica d'ensenyament en català al Rosselló.

No fa gaire un polític francès em deia, parlant d'això: "És que vostès em fan por. Miri el que passa a Bòsnia." Em deia: "Miri el que passa a Bòsnia. Si vostès demanen una mica de català al Rosselló..." Però al mateix temps el president Mitterrand demana quotes defensives del francès enfront del castellà —de l'espanyol— i de l'anglès.

I així podríem continuar repassant. Ha sortit Puerto Rico, ha sortit el cas francès, ha sortit el cas d'Alsàcia. N'hi ha tants i tants, d'exemples d'insinceritat i de contradicció, que ben analitzats només demostren que és veritat —és a dir, és la prova del nou— que la llengua és, no l'única clau, però sí una clau molt important del ser d'un poble. I sovint la més important. En el cas de Catalunya la més important. O que pot ser la clau de la seva opressió quan el que li passa és que li imposen una altra llengua. Però no en posaré més d'exemples, no cal. Només afegiré, per acabar aquesta introducció, una esplèndida cita d'Octavio Paz. Diu: "Cada lengua que se pierde es una visión del hombre i del mundo que desaparece." Ω

Immigrant! Els teus fills són tan mallorquins com els fills dels mallorquins. Exigeix escoles catalanes al teu poble o barri.

E P ! !

PARES, EDUCAU-ME EN CATALÀ, A MALLORCA HI HA EL MEU FUTUR

Mallorquí! La llengua catalana, pròpia de les illes Balears, és oficial a Mallorca. Els teus fills tenen el dret i el deure de saber-la. Exigeix escoles catalanes al teu poble o barriada.

SABIEU QUE...?

... Balears lidera amb 6.816 aturats al mes de novembre, l'augment de l'atur a l'estat espanyol?

ΩΩΩ

... L'Estel de Mallorca ja apareix a L'Espurna, de Joan Alcover? Un poema que acaba amb els següents versos:

Però, de sobte, un crit vola pels ecos de les altures de llevant. Oviren un lluminar... El Puig Major saluda. És l'estel de Mallorca!

ΩΩΩ

... el 40% dels pagesos de Balears tenen una edat superior als 65 anys. En tot Mallorca en aquests moments hi ha 72 joves pagesos menors de 25 anys?

ΩΩΩ

... durant l'any 1995 ha davallat en un 50% el número de suspensions de pagaments a Ciutat?

ΩΩΩ

... durant l'any 1995 hi ha hagut a Mallorca 35 morts per sobredosi d'heroïna?

ΩΩΩ

... Camilo José Cela abans de guanyar el premi Cervantes, l'octubre de 1994 va considerar que aquest guardó **está suficientemente desprestigiado y cubierto de mierda para que a mi me preocupe?** Mentre que ara que l'ha guanyat ha afirmat: **Este premio es miel sobre ojuelas. Reniego siempre de esas declaraciones. Para un escritor este premio es muy importante, sobre todo para un escritor español.**

ΩΩΩ

... el PP ha pujat la pressió fiscal a Ciutat un 45'9% des que Fageda va arribar a la batlia l'any 1991?

ΩΩΩ

... el guàrdia civil fill del col·pista, Tejero Molina, **Antonio Tejero Díaz**, va ésser traslladat de destí per anomalies en els comptes que administrava?

ΩΩΩ

... el PP de Madrid ha proposat al Congrés de Diputats cinc mesures per protegir i potenciar la difusió de l'espanyol? Aquests són els mateixos barruts que referint-se al català diuen que s'ha de cercar la vida i que de les llengües no se n'ha de fer una qüestió política.

L'esperit republicà

EN JOAN QUETGLES, professor de Filosofia

La naturalesa dels dos discursos

Els dos discursos. Un discurs seria manera o naturalesa amb què s'amaga o pretén amagar l'opressió real de la classe dominant sobre les classes treballadores. Per abreujar, dic aquí "un discurs", però vol dir tota aquella immensa parafernàlia d'instruments i dispositius que incideixen molt decididament dins la producció ideològica. L'altre és el discurs d'alliberament; aquell discurs que aconsegueix trencar el setge del control del Poder, i és capaç de fer una denúncia pública de l'opressió a que és sotmès el Poble. Quan, com és el nostre cas, l'opressió és nacional, el primer discurs pretén amagar el fet de l'opressió nacional, i s'afanya a afeblir o anorrear la consciència nacional dels oprimits. El primer discurs és al servei del interès de la classe dominant; el segon al de les classes oprimides social o nacionalment. Al nostre cas, les classes populars catalanes pateixen una doble opressió: social i nacional.

Aquest preàmbul és prou conegut, i no pretenc fer una lliçó. Allò que mou aquest escrit és l'intent d'avançar en el coneixement de la **naturalesa dels dos discursos**, de la dialèctica entre discurs i poder. En aquest sentit, segueixen un seguit de consideracions que són —pretenen ésser— un bloc de tesis sobre el tema.

1a. Juntament amb l'opressió

física, real i evident que patim quotidianament, n'hi ha una altra més profunda i extensa que, com a immensa teranyina, ens embolica sutilment a tots, i que, sovint, és invisible o es presenta amb apariències enganyoses. Sempre hi ha una por profunda que marca fins i tot els discursos d'alliberament més agosarats.

2a. El discurs "catalanista" tradicional, que parla del "seny i la rauxa", és contraproduent; serveix als interessos de l'opressió; defuig la recerca de la veritat. Contribueix a amagar la vertadera naturalesa dels horribles instruments de domini dels opressors. És el tipus de discurs que ho subordina tot a la suposició de que els opressors són poderosos i els oprimits són febles; d'aquesta "obvietat" tan simple en pretenen treure la conclusió de que les possibilitats de "lluïta" són quasi nul·les. És corrent el discurs que acaba en unes propostes de crítica als oprimits.

3a. El discurs voluntarista és absolet; és inútil. Tots aquells que fan prediques per una major consciència social o nacional fan discursos voluntaristes, amb la qual cosa no avancen gens dins la línia d'alliberament.

4a. Donar per fet incontestable el poder de la classe dominant és fer discursos inútils. La realitat és la dialèctica entre la classe dominant i les classes oprimides.

La realitat històrica ens mostra amb abundor d'exemples la fi històrica de grans Poders que, a les vespres, semblaven immovibles.

5a. **L'exemple d'En Martí Luter.** Va ésser En Luter, un simple frare agustí desconegut, tancat dins els límits d'una petita ciutat alemanya, qui, a l'any 1520, va fer trontollar el Poder de Roma, que semblava d'una solidesa "eterna". Fou En Martí Luter el qui inicià la "Reforma", i no l'estol de teòlegs distingits i coneguts a tota la "cristiandat" europea. N'Erasmus de Rotterdam, el filòsof reformista (es pot entendre "catalanista") de més prestigi entre els intel·lectuals de l'època, a la fi va abandonar a En Luter i el seu pensament va deixar de tenir cap significat dins aquell canvi de la Història. No hi va haver ni un sol moviment de masses que es pogués dir "erasmista".

6a. Tottemps, els qui treballen en defensa del **Primer Discurs**, en defensa dels interessos ideològics del Poder són, realment, els qui s'oposen al camí de la veritat i al procés de la història. No fa res que siguin unes legions inacabables; no fa res si els seus discursos multiplicats per mil inunden els mitjans de comunicació; no fa res que siguin distingits i multipremiats pel Poder. El seu destí és fer de comparses de la zona

fosca de la Història.

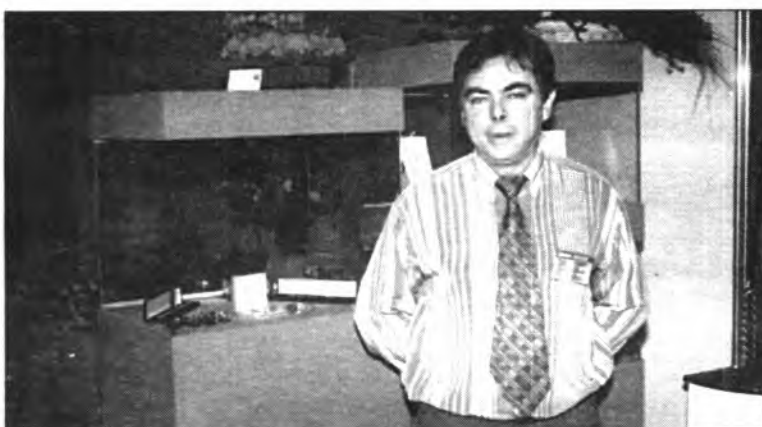
7a. Tot allò que toca el Poder de la classe dominant en decadència queda contaminat. I si es tracta de la intel·ligència —de la capacitat de fer un discurs—, llavors la contaminació és doble, moral i intel·lectual. Als anys —versus 1690— que el gran John Locke escrivia les **Cartes sobre la tolerància**, aquí, a la miserable Mallorca, el "padre" Francisco Garau, jesuïta, doctor en Teologia, típic exemple dels sicaris de l'opressió, escrivia **La fe triunfante**, llibre on no només feia discurs ortodox catòlic romà, sinó que, sense adonar-se'n, feia de notari dels seus propis crims —i de tota l'Església Catòlica— contra la humanitat amb la tortura i assassinat de la minoria de jueus conversos de Ciutat de Mallorca.

8a. La Universitat no defuig de l'enunciat general. Si seguim una historiografia moderna i seriosa —la d'En Bernal, p.e.—, podem constatar que el sogiment de les noves ciències, en especial de la Física, no solament era al marge de la Universitat, sinó que eren els "doctors" de les Universitats el que més s'esforçaven en impedir la difusió de les noves idees. (Dit de passada, la Universitat espanyola actual és l'hereva, sense cap trencament, de la franquista. I l'oligarquia espanyola no ha estat vençuda per cap revolució democràtica.) Ω

El matrimoni Salleras-Julià fabriquen i comercialitzen espadenyes a Porreres des de fa trenta anys. Eren a Balears-95.

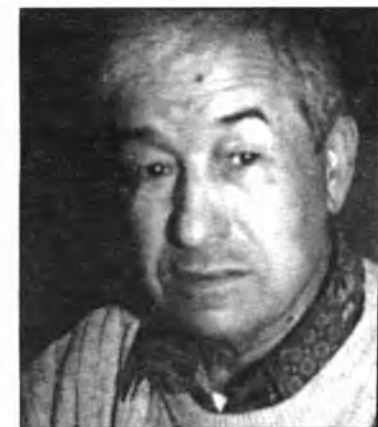
Maria dels Àngels Rubí és la mado-na del Messon Badia, a Badia Gran. El lloc amb col, les alberginies farcides i la fideuada són els plats que recomana. Un lloc on a la carta es menja a partir de les 1.600 pessetes. El menú en val 700.

En Josep Perez fa 45 anys que vingué a Mallorca. Fa 30 anys que regenta la Cafeteria Dusseldorf, a l'Avinguda Nacional de s'Arenal.

Bartomeu Riera, argenter de Manacor, va exposar i vendre joies clàssiques a Balears-95.

HOMES DE S'ARENAL:

Damià Sastre

Damià Sastre i Bauçà, son pare de Sant Jordi, sa mare de Sant Joan, va néixer al Coll d'en Rabassa ja fa una partida d'anys. És arenaler. És l'amo de l'Hotel Badia de Palma, de l'Hotel Badia Parc i de la Central Lletera Palma Crem.

– Tanmateix allò que més vos agrada és la Central Lletera, l'escometem.

– M'agraden els animals i m'agrada la terra. A l'hostaleria m'hi vaig ficar per fer doblers, però en això de les vaques i la llet m'hi vaig ficar per gust, va esser el meu hobby una partida d'anys, però les circumstàncies han fet que la cosa hagi crescut de manera espectacular i ara és un negoci del que estic orgullós.

– I com va això de la llet?

– Les coses, per arreglar-se, s'han d'espenyar del tot, i ara comencen a estar espenyades. Això que un tassó de llet –amb la feina que comporta alimentar les vaques, cuidar-les i embotellar el producte–, això que un tassó de llet a un bar valgui el mateix que un tassó d'aigua, no és lògic ni just.

– Els francesos i els espanyols duen molta de llet a Ma-

Damià Sastre i Bauçà.

llorca, de fet els súpers i les botigues n'estan plens, de llet forana.

– Ens envien els seus excedents, caducats i reciclats, i com és natural a bon preu, la qual cosa fa molt de mal a la llet mallorquina.

– Suposam que la llet mallorquina és de millor qualitat.

– La llet muniyda del mateix dia, embotellada i duita a la botiga, té sens dubte millor qualitat que la duita del continent, que moltes vegades fa setmanes que s'arrossega per dins magatzems i vaixells. Especialment bona és la llet del dia que elaboram aquí.

– Aquesta llet del dia té l'inconvenient que se perd.

– Si de la nevera de la botiga la duen ràpidament a la nevera de la casa, la llet no se perd i, repetesc, és de qualitat insuperable.

– Parlem de L'ESTEL, recordau que aquest periòdic va néixer ara fa 15 anys a la recepció de l'Hotel Badia de Palma, on jo feia de conserge de nit?

– Efectivament, me'n record i n'estic orgullós. M'agradava tenir els conserges de nit que, en lloc de dormir, vetlessin i tenguessin curolles d'associacions de veïns i de fer diaris en mallorquí. Sempre vos vaig recolzar amb anuncis i vos vaig encoratjar per tirar endavant.

– L'Hotel Badia de Palma està obert aquest hivern.

– Aquest hivern tendrem vuit-cents quaranta clients de la tercera edat que donen vida a la part de Llucmajor. Ara, al més de gener, també obrim l'hotel Badia Park que donarà vida a s'Arenal de Ciutat; però d'això se'n cuida en Pere Antoni, el meu fill; na Rosa Maria, la meua filla, se'n cuida de la central lletera. Jo me'n cuid un poc de tot i els don consells. **Mateu Joan i Florit** Ω

Club Nàutic s'Arenal

Joan Vallès, capità del port de s'Arenal.

Troban en Joan Vallès, capità del port de s'Arenal, al seu despatx de comandament amb el telèfon a l'orella. El telèfon no para de sonar, però el capità Vallès roba una estona al seu temps per donar-nos les dades del club:

El club té mil sis-cents socis, la majoria dels termes de Ciutat i Llucmajor. Set-cents són socis de número, són els propietaris amb veu i vot; la resta són abonats i passants.

El club és una associació no lucrativa que reinverteix els guanys en la millora de les instal·lacions i donar servei als associats: escola de vela, museu de la mar...

L'any 1961 es va fundar el club i l'any 1977 es va iniciar la construcció del segon port durant el mandat del president Joan Miquel Catany.

Compten amb sis-cents seixanta amarraments i, a la temporada d'estiu, hi ha un moviment d'un milenar de vaixells. A l'hivern hi ha un centenar de vaixells en dic sec. De tot això se'n cuida una plantilla d'una trentena de persones entre administratius, marineria, seguretat i manteniment. És sens dubte la primera entitat de s'Arenal. **Mateu Joan i Florit** Ω

L'ESTEL de Mallorca

SONY

Càmera de vídeo CCD FX 270

89.900 ptes.

SONY

Televisor 25" estèreo C. 2583, E

115.900 ptes.

SONY

Disquetera i ràdio-cassette cotxe

CDX.51-XR. 210

79.900 ptes.

COMERCIAL canària®

Avda. Isidor Macabich, 22. Tel. 31 39 52. Eivissa
Sometimes Parc, 84-87. Tel. 26 75 61 - Fax 49 28 69. S'Arenal

El Reial Madrid

JAUME SIMONET I BORRÀS

Com que no m'agraden les mentides ni que es vulgui confondre la gent, no vull deixar passar l'ocasió de replicar un diari foraster de Ciutat que, en la seva "crònica semanal", deia, referint-se al club de futbol Reial Madrid: "Fundación. El Madrid Football Club nace en 1902 con Julián Palacios como presidente."

Com que jo n'estic ben segur que això no fou així, passaré a explicar com és va fundar el "Real Madrid", que ho sàpiguen els esportistes, sien de l'equip que sien, i sobretot els interessats.

Segons podem veure en el llibre *5.000 goles blancos. Historia del Real Madrid y su tiempo*, l'any 1897 ja existia a Madrid una associació futbolera que tenia el nom de Foot-ball Sky, presidida per Àngel Mayora i que abans d'acabar el segle es va canviar el nom pel de New Foot-ball Sky. Degut a aquest canvi, alguns dels seus components es varen separar i junts amb els d'una altra associació que es deia Madrid, presidida per Julián Palacios, entre tots fundaren el Madrid Foot-Ball Club.

Tanmateix la història comença abans quan els germans Joan i Carles Padrós i Rubió, tots dos nascuts a Barcelona amb arrels familiars al poble de Sitges, decideixen anar a Madrid a posar un comerç de teixits anomenat El Capricho. Un comerç dels millors d'aquell temps, ubicat al carrer Alcalá, 48, que va ser el primer local social del club. Així consta a l'article 21 del primer reglament del club que fundà, dirigí i presidí des del seu primer dia, el 6 de març de 1902, Joan Padrós, amb n'Enric Valera (vice-president), Manuel Menelia, (secretari), José de Gorostiza (tresorer); i Antonio Neyra, Marc Giralt, Carlos Mertens, Alvaro Sporto i Arturo Meléndez, com a vocals. En aquest acte, entre altres coses, es deia que l'uniforme seria camiseteta i calçons curts blancs, gorra i mitges blaves i banda morada amb l'escut de Madrid brodat en colors. Cal recordar que la meitat de l'escut era un drac, potser fos l'aportació catalana del fundador del Real Madrid.

Joan Padrós era el cap d'un grup d'esportistes residents tots a Madrid que el dia 18 de març de 1902 dirigí una instància al Govern Civil de Madrid on demanava la constitució oficial del club amb aquest escrit: "Juan Padrós

y Rubió, Natural de Barcelona, nacido el 1 de diciembre de 1869 y residente en Madrid, del comercio, que vive en la calle de los Madraza n. 25-3 izquierda, a V.E. respetuosamente expone: Que com objeto de constituir una sociedad de juegos de sport, que

L'any 1992 Ramón Mendoza va retre homenatge a Joan Padrós al cementiri d'Arenas.

se denominará "Madrid Foot-ball Club", le acompaña las bases por que ha de regirse, para su aprobación." Amb el vist-i-plau d'aquesta sol·licitud va quedar constituït formalment el Madrid Foot-ball Club, que el de 22 d'abril envià una carta al Govern Civil recordant que el club havia quedat constituït després de l'aprovació del reglament per part del "Gobernador Civil de la Provincia", aquí podríem recordar que el 9 de juny de 1920, el rei Alfons XIII li concedí el títol de "Real", quan era president el senyor Pedro Pajares.

Els pioners del Reial Madrid. Joan Padrós és el primer per l'esquerra, el tercer és el seu germà Carles. La fotografia és de l'any 1902.

L'ex-president Mendoza en un acte feixista. A la dreta una bandera de Fuerza Nueva.

El primer camp fou un descampat que hi havia entre els carrers Ortega y Gasset, cantonada amb Velázquez, conegut amb

Els maldecaps amb què es troba el nou president del Madrid, senyor Sanz, són grossos. Li han hagut de posar una bossa de gel al cap.

el nom de "Campo de Estrada". El primer partit oficial, que varen perdre, fou el 17 de maig de 1902 en el torneig "Concurso" organitzat per Joan Padrós, contra el Foot-ball Club Barcelona. El Barça va guanyar amb el resultat de 1 a 3. Pel Madrid jugaren: Sevilla, Molera, M. Giralt; Góngora, Sporno, Palacios; Johnson, J. Giralt, Neyra, A. Giralt i Celada. Pel Barça: Pueyes; Llovet, Witty; Terrades, Meyer, Valdés; Parson Gamper, Morris, Stenberg i Albéniz. Cal recordar que el número 8, en Gamper, fou el

fundador del Barça.

En un gran reportatge de l'any 1992, *El Mundo Deportivo* explicava que la confirmació de la sospita de que el Real Madrid fou fundat per un català, la tingué el seu enviat especial a Madrid qui, cercant als arxius de l'ajuntament, va trobar documentat que Joan Padrós i Rubió era natural de Barcelona i que visqué durant molts d'anys al madrileny carrer d'Alcalá número 48.

Luis Miguel González, periodista del diari esportiu *As* i autor del llibre *Real Madrid C. de F. Historia de un gran Club*, explica que a El Capricho del carrer Alcalá "entre pilas de teles de cachemira, algodón de Madapolán y por supuesto hilos desparramados, celebraban a puerta cerrada sus reuniones." D'en Joan Padrós s'ha dit que fou l'encarregat de cuidar les porteries i xarxes, senyalar els límits del camp de joc i de pagar moltes de les factures del club, en un temps en què l'economia del club no era massa bona.

El català Joan Padrós i Rubió va dirigir el club fins l'any 1904. Va deixar el club en mans del seu germà Carles i se'n va anar a viure a Arenas de San Pedro, on va morir l'any 1932. L'any 1992, en el seixantè aniversari de la seva mort i norantè aniversari de la fundació del club, l'ex-president Mendoza va anar al cementiri d'Arenas a retre-li homenatge. Entre altres coses digué: "En tu memoria, Juan Padrós, por tu contribución al deporte." En cap moment es va referir-se a l'origen

SABÍEU QUE...?

... cada habitant de les illes produeix un milió de pessetes més que els espanyols? Aquesta productivitat no reverteix a les butxaques dels mallorquins degut a la pressió fiscal de la hisenda espanyola i als treballadors forasters de temporada, que s'enduen els guanys a la seva terra.

ΩΩΩ

...s'està tramitant una proposta no de llei sobre el règim econòmic i fiscal diferenciat per a Balears, que es presentarà al govern espanyol per a la seva aprovació?

ΩΩΩ

... segons ha dit el GOB, la Unió Europea ha decidit reduir les subvencions a l'energia elèctrica generada per les incineradores, i això repercutirà en les tarifes dels consumidors?

ΩΩΩ

... un bon grapat dels signants del manifest nazi foraster de l'ABC contra Mallorca són botifarres com Antonio Alemany Dezcallar (Pep Gonella i Puput de cresta molla), María Dolores Zaforteza de Corral, Mercedes Coll de San Simón, José Coll de San Simón, Margarita Coll de San Simón, Antonio Sampol Puigdorfil, Raimundo de Montis Villalonga, Juan Tur de Montis de Aiguavives, Pilar Morell Cotoner, Carmen Morell Cotoner, Nicolás Morell Cotoner, María Ignacia Morell Magraner, Luis Dezcallar Alomar...

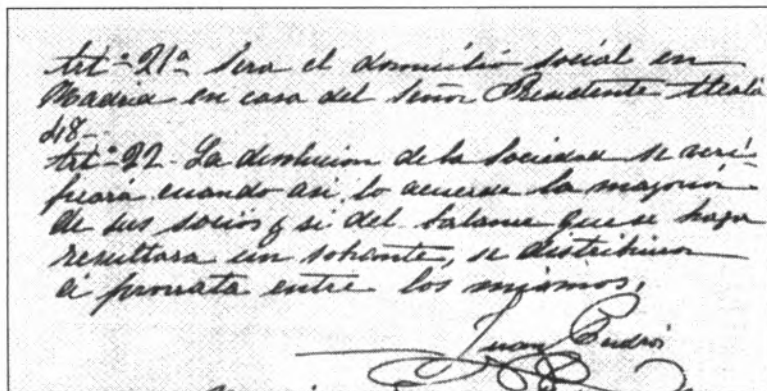
ΩΩΩ

... entre els signants del manifest nazi foraster de l'ABC hi ha gairebé tota la família Alemany-Oliver, entre germans, cunyats i cosins?

ΩΩΩ

... entre els signants del manifest nazi foraster de l'ABC hi ha gonelles habituals que escriuen cartes al director en foraster als diaris de Ciutat com Rosa Clar Nicolás, Dolores Vázquez Rovira...

El títol primer ho diu: "Se constituye en Madrid una Sociedad civil particular denominada Madrid Foot-ball club." A la part final de l'acte, signatura del president i data de constitució.

català del Fundador del Real Madrid, potser per desconeixement.

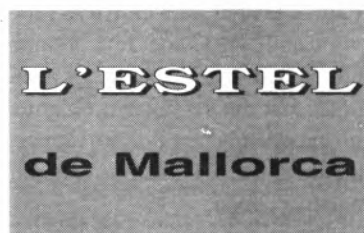
Com podem veure, el Real Madrid té arrels ben catalanes, i si seguim escodrinyant veurem que el temps de major esplendor, el temps que les coses rutllaven bé, el club estava presidit per Santiago Bernabeu, un home nascut als Països Catalans, a Alacant.

Avui tothom coneix el desastre econòmic que pateix el club blanc. Els més optimistes xifren el deute en uns catorze mil milions de pessetes, però n'hi ha molts, fins i tot alguns directius, que diuen que el deute supera els disset mil milions. Els interessos que han de pagar cada any per aquests doblers pot fer prop dels dos mil milions de pessetes, uns cent cinquanta milions cada mes.

Un problema ben gros que solament té una solució, com va indicar el diari *Sport* el 21 de desembre de 1995: fer del club una societat anònima. I aquí és on jo volia arribar: tots saben que el Futbol Club Barcelona, dirigit pel senyor Josep-Lluís Nuñez, és una entitat amb una economia envejable, es podria dir sense faltar a la veritat que els doblers quasi els sobren i cada any tenen un bon superàvit, si es donàs el cas que el Real Madrid es convertís en societat anònima, el Barça podria comprar el 51% o més de les accions i el club blanc tornaria a mans catalanes. Com que els espanyols diuen que el Barça és un club espanyol, algun dia el Real Madrid podria esdevenir un club català. Déu no ho vulgui. Ω

En Ferran Mora, que va néixer a Màlaga, fa 36 anys que habita a s'Arenal, on feia feina de taverner. Ara ha obert una agència de viatges al carrer dels Trencadors, davant l'Hotel Saga. Despatxa bitllets d'avió i de vaixell i forfaits arreu del món.

En Lluís Revuelta i na Clàudia Desdamé regenten des de fa 21 anys El Sombrero, un bar francès on els mallorquins també hi són ben rebuts. Na Clàudia, a més del bar, posa ungles de porcellana, fa maquillatges permanents i ven collars i joies de bijuteria.

N'Amada Gual és la madona jove del restaurant del Club Nàutic Vell de s'Arenal. La família Gual regenta aquest restaurant des de fa 30 anys. Les tapes de peix i marisc són l'especialitat de la casa.

SABÍEU QUE...?

... entre els signants del manifest nazi foraster de l'ABC de Madrid hi ha el policia **Miguel Garau Rosselló**, líder d'Alternativa Balear Española, un grupet nazi que a les eleccions de dia 6 de maig de 1993 va treure 410 vots en tot Balears? Per cert, si aquests forasters diuen que tenen 15.000 firmes, com és que només han reunit 45 persones cada vegada que s'han manifestat davant el Consolat de Mar?

ΩΩΩ

... entre els signants del manifest nazi foraster de l'ABC de Madrid hi ha el general franquista retirat **Juan Rotger Crespi**, ex-president de l'associació de veïnats de Badia Blava i insurrecte que ha signat dues vegades?

ΩΩΩ

... enguany Son Dureta ha rebut 920 reclamacions dels pacients, 25 més que l'any passat? El 80% dels pacients es queixen del temps que han d'esperar per ser atesos.

L'ESTEL

El president i la junta directiva del Club Nàutic Arenal

desitgen bones festes a la gent de la comarca en general i als socis del club en particular, a la vegada que donen l'enhorabona a *L'ESTEL de Mallorca* en el seu quinzè aniversari.

Glosadors de combat

Dijous dia 7 de desembre vam anar a Son Mesquida per escoltar n'Esteve Verderol de Ciutadella, en Rafel Roig des Carritxó i en Joan Planisi de Can Picafort en un combat de glosadors. Vam aprofitar l'ocasió per xerrar una estoneta amb ells i n'han quedat aquestes entrevistes. El pròxim combat serà dia 6 de gener a Calonge. **Jaume Sastre**

Esteve Verderol: "Heu vist mai verderol que no canti?"

- **Quan vau néixer?**
- Dia nou d'abril de 1946.
- **Com vau aprendre a glosar?**
- Encara no en sé ni n'he après, però confiiu sabre'n algun dia.
- **Quan vàreu començar?**
- Tenia 33 anys. Mai no havia sentit glosar. Un dia un cosí meu

Esteve Verderol, de Ciutadella.

me va convidar a anar a sentir un glosat de n'Andreu Bosc i me va agradar tant que en vaig violer aprendre. L'amo en Toni de Son Mascaró me va dir: "I tu vols aprendre a glosar?" I jo li vaig dir: "Que n'heu vist cap mai de verderol que no canti".

- A Menorca hi ha molts glosadors?

- N'hi ha molts pocs i tots són vells.
- **On actua?**

S'Estol des Picot, a les festes de Son Mesquida.

- Allà on ens conviden.
- **Amb qui heu combatut?**
- He combatut amb Madò Joana Cartera, en Joan Planisi, en Joan Mas, na Miretona i en Rafel Roig des Carritxó.
- **Veniu molt a Mallorca?**
- Me solen convidar a venir uns dos pics per any. M'agrada molt la glosa, tant sentir-la com cantar-la.

Rafel Roig: "A mi, m'agrada xerrar grui-xadet"

- **Quan vau néixer?**
- Dia deu de desembre de 1933.
- **Com vau aprendre a glosar?**
- Quan era petit ja me va agradar molt la cançó mallorquina. Vaig tenir un bon professor.
- **Qui vos va ensenyar?**
- En Tià Vidal de Cas Concos.

Sé moltes gloses seves. Ara el seu nét, en Guillem, prepara un llibre que sortirà l'estiu que ve. En Tià Vidal me va dir quatre coses, per exemple, en començar has de procurar que acabi en vocal perquè hi ha més paraules que acaben en vocal que en consonant.

- Dins la família teniu algun avantpassat glosador?

- No. Jo som un glosador que no me puc posar vora en Planisi o en Verderol. M'entens! Jo sé fer una glosa, però això d'improvisar en un combat s'ha de practicar molt. Em Tià Vidal me deia, si en un combat te surten mitja dotzena de gloses que valen la pena ja te pots donar per satisfet.

- **I els joves, què?**
- Els joves passen. Una vegada em van convidar a anar a l'institut Joan Capó. La vida ha canviat molt.
- **Quin tipus de glosa vos agrada?**
- A mi m'agrada xerrar grui-xadet. Ara te'n diré una que vaig

dir en un combat i que contestava una dona que acabava la glosa diguent que anit passada s'havia tirat tot un quarter de soldats:

i hauràs de fer una novena per redimir aquests pecats, tirant-te tants de soldats, trob molt que no quedassis plena.

- En sentir-la, el públic es va aixecar.

- On feieu feina?

- Durant 35 anys he menat un autocar de la línia Felanitx - Palma, primer amb en Riera i llavors amb en Caldentey. Mentre conduïa me dedicava a fer cançons. Un dia va pujar a Felanitx un capellà que ara està a Calonge, en davallar a Ciutat li vaig dir aquesta cançó:

Bon dia don Baltasar bon dia en bon dematí, vos sabeu molt de llatí,

Rafel Roig, des Carritxó.

perquè el vau estudiar, no feis més que predicar que la glòria és un jardí. Allà no han de sofrir, tot és peu i benestar, per què com a capellà frissau tan poc d'anar-hi?

Un altre dia va pujar una dona forastera grassa. En davallar a Ciutat li vaig cantar:

Jo que som un home fi no te la vull fer grossera, tu a sa poma deus tenir molt de pèl per sa vorera, grossa com una collera, fonda que no veus a la fi, quan te pega barrinera no sé com te la pots omplir.

Mira ara me'n record d'una glosa que fa fer en Tià Vidal quan es capellà de Cas Concos li va dir que si ell fos en Franco faria afusellar tots els glosadors:

Saps què tens de capellà: talent molta

Rafel Roig, Esteve Verderol i Joan Planisi.

i doblers pocs, una dona lletja i molts d'al-lots i d'això (*) que no te pots girar [darrera.

(*) fent el signe de les banyes amb els dits.

En Rafel des Carritxó és un glosador de vena que no s'estronca. Mentre li feim l'entrevista, s'acosta una dona coneguda seva i li envesteix amb aquesta cançó:

No me vull morir que no t'hagi tocat sa poma, i tant i tant de gust me dóna, que me'n fotria que fos aquí, i tothom ho pot sentir, és una cosa redona.

Joan Planisi: "Vaig començar a glosar quan tenia uns vuit anys"

- **Quan vau néixer?**
- Dia 24 de març de 1928, a Manacor. Ara vivim a Can Picafort. Ara fa quaranta anys que hi vaig anar a fer de pagès i allà vivim.
- **Com vau aprendre a glosar?**
- Jo era nin petit i tant m'agradava llegir les plaguetes de cançons d'en Tià de sa Real que me vaig dir: "jo n'he d'aprendre".
- **Quina edat teníeu?**
- Devia tenir uns vuit anys.

Vaig començar a poc a poc. Un dia componia dos mots, l'endemà dos més i aviat vaig arribar a fer-ne una de quatre mots. Ma mare era una gran cantadora, pareixia n'Angelillos. La primera que vaig fer era un dia que a l'hort unes dones que entrecavaven cantaven i jo m'hi vaig afegir:

Quantes n'hi ha que canten damunt aquest turó, n'hi ha que diuen n'hi ha més d'un milló...

- Recordau el primer combat?

- Quan jo era pollastrell, hi havia molt de ball de pagès. Jo hi anava a ballar i allà me començaren a picar. Un dia, a Santa Margalida, van venir a glosar en Calafat, en Mirató, en Socies.. Ells m'insultaren i jo els vaig

contestar. Després vingueren a fer una glosada a Son Serra de Marina i allà jo també els vaig contestar. En Calafat va dir: - "a aquest no l'aturarem". L'endemà ja el vaig tenir a ca meua i me va dir: - "Has de venir amb noltros".

- I després?

La primera vegada anàrem al poble de Llubí. Ens posaren damunt l'escenari una taula de matences. Quan hi érem damunt tots tres, la taula va passar per ull i ja fórem tots per enterra.

- Hi ha glosadors joves?

No. Això de glosar avuit ha fuit un poc degut que no hi ha l'ambient que hi havia altre

Joan Planisi, de Can Picafort.

temps: fer feina a foravila, ball de pagès... Ara els joves se'n van a les discoteques i no agafen aquets ritmes de cançons.

- Amb qui vos provau?

- Mira som en Toni Socies de sa Pobla, en Rafel Roig des Carritxó, en Pau Ferrer de Pòrtol, na Margalida Miretó de Ciutat.

- Què els diríeu al jovent que vol aprendre a glosar?

- Mira, tot és qüestió de practicar molt. Com més practiques manco pena passes. S'ha de començar amb cançons curtes. És important sabre sempre a on s'ha d'acabar. Heu de començar el primer mot sempre que vengui amb el darrer. I els dos del mig que s'avenguin tots dos. M'entens! Per exemple, tu dus barba, idè ara te faré una cançó:

Vostè amb aquesta barba, quasi no el puc mirar. Sigui avui sigui demà, si jo tenc una pesseta li compraré una fulleta perquè se pugui afaitar! Ω

Na Margalida Thomàs és la madona de la guarderia Petitó de s'Arenal des de fa 18 anys. Es cuiden d'una cinquantena de nins i nines.

Giuseppe Diouisalui és l'amo del restaurant Los Bestias. Sens dubte el lloc més bèstia de la Ribera. Fa carn i peix a la graella al preu mitjà de 1.500 pessetes.

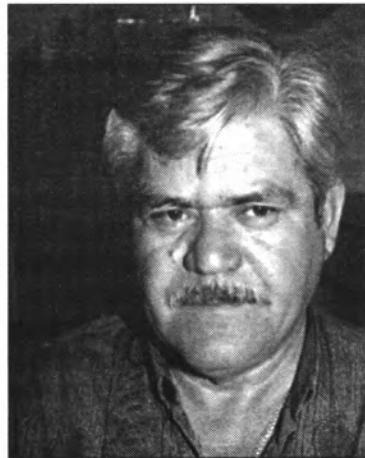
Pere Olmo és l'amo jove del restaurant Cala Blava. La família Olmo regenta aquest restaurant des de fa 15 anys. Igual que L'ESTEL de Mallorca. Unes 1.500 pessetes costa dinar en aquest lloc.

En Rafel Titos és l'amo jove del bar Caramba. Un bar amb 32 anys d'història que és la seu del Club de Petanca s'Arenal.

En Joan Bauçà de Porreres també fa 15 anys que va obrir la cafeteria Can Joan, a les Meravelles de s'Arenal. Despatxa les Reibekuchen, les arengades amb nata i altres menges de la cuina alemanya. Ens diu que per un milenar de pessetes s'hi menja i s'hi beu, al seu restaurant.

Fa 24 anys que n'Antoni Martí és l'amo del restaurant Jamaica de s'Arenal. L'arròs a la marinera, els escaldums de gallina i el xot al forn són els plats que recomana. Per unes 2.000 pessetes s'hi menja a la carta; el menú en val 850.

Víctor Raduà i Subirà

Tel. 26 44 18
24 h. Tel. mòbil 908 636 438
c/ Bmeu. Riutort, 7 • Can Pastilla

PALMA Crem S.A.

Llet Certificada

**12 anys al servei
de Mallorca**

HORT DE CAN SASTRE
Los Angeles (ses Cadenes)

Apartat de Correus 345
S'Arenal de Mallorca

Tel. 26 38 14 • 49 10 61 • 49 11 51
Fax: 49 18 01

MOTOS MV

Manuel Trillo

c/ Sant Cristòfol, 105-109
Tel. 44 02 29 • Fax 44 02 29
Tel. mòbil 908 098 633
S'ARENAL DE MALLORCA

Maquillatge Permanent
Micropigmentació
Ungles Esculpides,
de Porcellana,
Fibra, Gel, etc...

Claudie
Palma - París

c/ Maria Antònia Salvà, 42 • S'Arenal 07600
Tel. (71) 44 13 68 Fax (71) 44 13 68

**Magatzems
Ses Cadenes**

*Pinsos, llavors,
cereals, adobs...*

Carretera Militar, devora el bar Los Angeles
Ses Cadenes de s'Arenal (Duques Parrilla)
Carrer Trassimen (al costat de l'Hotel Airon)

AGÈNCIA GENERAL

AXA More Nostrum

A **S** SEGURANCES
BERT
ARENAL

Plaça Major, 1 • Tel. i Fax: 44 23 74
Platja de Palma

S'ESPANYA ESPANYA!**El cercle quadrat**

MESTRE TOMEU

Del meu amarcord escolar, sovint em ve a la memòria una facècia prou divertida. A les classes de religió (embolicades de repressió sexual, de por, de traumes... i de polissonades), el professor, un poc freqüent culte frare del cordó, ens explicava que Déu és omnipotent. Un jovenel·lo impertinent i provocador li preguntà si Déu ho podia fer tot, tot, tot. *Naturalment, ser omnipotent vol dir que ho pot fer tot.* Aleshores l'estudiant d'estornell preguntà si Déu podia fer un cercle quadrat. El cul-de-sac va provocar l'efecte lògic: el frare va perdre els papers i els estreps; la raó per tant. El professor, cridant i descontrolat, acabà tractant l'estudiant de no entendre res de res i explicant que aquella pregunta era una heretgia!

Al cap dels anys, en caure de grapes amb una d'aquestes situacions conflictives que solem experimentar els qui defensam l'exercici de la poligàmia tant com ens és permès (és a dir, molt poc) i des d'un punt de vista ideològic més que no pràctic, vaig reivindicar la "parella oberta". La meua interlocutora no anava de bromes i va replicar-me amb un lacònic: "Parella oberta? Cercle quadrat?". Vaig romandre tocat de bon de veres. D'aleshores ençà vaig molt esment en fer apologia de la llibertat sexual per evitar un altre tapa-morros com aquell.

Ara, en un altre terreny, veig que encara hi ha gent (abundosa, per dissort, entre el jovent) que avala la tesi que és possible ser català dins d'Espanya, és a dir, donen per bo que es pot ser ca i moix al mateix temps. L'endemana històrica que ens ha representat creure ser dues coses alhora no s'ha corregit. Qui sap! Per ventura, com el no inventat moviment continu, algú arribarà a trobar la vareta màgica que ens faci sentir espanyols. Ha de ser, però, algú amb molta d'eima... perquè és molt més fàcil fer un cercle quadrat. Almenys jo em veig amb més coratge de provar un impossible geomètric que una utòpica pertinença nacional antinatura. O coneixeu qualche mallorquí que se senti foraster? Quina heretgia! Ω

Fa 25 anys que en Paco "el Macho" va obrir el restaurant del seu nom. Ara ja en fa 11 que regenta La Pancha del Macho, on fa cuina internacional. A la carta cobra unes dues mil pessetes. El menú en val 900.

En Bartomeu Ramis és el director de la Banca Catalana. Una entitat que es va establir ara fa 11 anys a s'Arenal.

N'Eusebi Pomar fa 22 anys que fa d'argenter a s'Arenal.

En Jordi Mulet Descatlar és el delegat de Sa Nostra. Aquesta entitat va obrir les portes l'any 1967 a s'Arenal.

El matrimoni Bravo-Mansilla fa 50 anys que viuen a s'Arenal. Són taver-ners. Abans regentaven el bar La Huerta, ara regenten el bar La Esquina. Per molts d'anys.

En Josep-Manuel Luna i na Maria Prohens també fan 15 anys. Efectivament, fa 15 anys que obriren la botiga de Viatges Xaloki al carrer dels Trencadors, a s'Arenal. Una botiga sempre plena de gent que compra bitllets per viatjar i forfaits a tot el món.

Són els torraders de Can Torrat. Un restaurant que enguany fa 24 anys. Un lloc on es menja carn de tota classe amb ensalades variades i exquisides.

És el matrimoni Vaquer-Aloy amb el seu fill. Fa 16 anys que obriren el restaurant Ca n'Andreu, a la Ribera. Les paelles, l'entrecot al pebre bo i el conill a l'allet són l'especialitat de la casa. A la carta cobren unes 2.000 pessetes de mitjana, el menú en val 750.

Maria de Gràcia Aulet és una de les metgesses del Centre Mèdic Miramar de s'Arenal. Fa 11 anys que cura malalts i accidentats.

N'Esperança Puig va obrir la primera joieria de s'Arenal ara fa 37 anys.

L'ESTEL de Mallorca**EL DIARI DELS MALLORQUINS****SUBSCRIVIU-VOS-HI !!**

Carles Coll és l'interventor del Banc de Santander, una entitat que va obrir les seves portes al públic ara fa 20 anys a s'Arenal.

L'ESTEL
de Mallorca
INFORMA'T
INFORMA'T

Na Dorita Verdera és la madona de la Ferreteria Can Bauçà. Fa 25 anys que aquesta ferreteria té obert a s'Arenal.

L'ESTEL
de Mallorca
INFORMA'T
INFORMA'T

En Montserrat Nicolau és l'interventor de la Banca March, una entitat que duu 21 anys al servei de s'Arenal.

L'ESTEL
de Mallorca
INFORMA'T
INFORMA'T

L'ESTEL
de Mallorca
INFORMA'T
INFORMA'T

En Carles Riera és l'amo de l'Automoto Riera. Una botiga de lloguer de cotxes que va obrir l'any 1961 a s'Arenal.

N'Àngel Ambrojo és el director del BBV, una entitat bancària que fou una de les primeres a s'Arenal. En Llorenç Trobat d'Algaida en fou corresponsal a partir de 1965, l'any 1973 va obrir les portes com a banc.

L'ESTEL
de Mallorca
INFORMA'T

AQUESTES FESTES, OFEREIXI ALS SEUS CLIENTS LA MÀXIMA QUALITAT EN CARNS

En els gairebé 60 anys que **CA NA PAULINA** ha dedicat a la tasca de seleccionar i oferir-li les millors carns i embotits, sempre hi ha hagut un objectiu que ha presidit tota l'activitat de la nostra empresa: mantenir la màxima qualitat.

Aqueixa qualitat que suposa per a vostè tota una garantia i que els seus clients li saben agrair.

Ara, durant les festes de Nadal i Cap d'Any i els seus magnífics àpats, les carns recobren protagonisme, i per això **CA NA PAULINA** aprofita per recordar-li la importància d'elegir el millor. I vostè sap millor que ningú del que és capaç el seu cheff quan li proporcionen les millors matèries primeres, les millors carns al seu punt.

**FELICITATS EN EL
15è ANIVERSARI DE
L'ESTEL de Mallorca**

Can Caimari, 10
Coll d'En Rabassa
Tel. 26 53 04
Telex 68825 MASC-E
07007 Palma de Mallorca

Companyia
XESC FORTIJA
Presenta en el
TEATRE PRINCIPAL

Classe mitja acomodada

Mallorca tanca files entorn del Govern i l'OCB

Dissabte dia 15 de desembre, l'Obra Cultural Balear va lliurar els Premis 31 de desembre en un sopar festa a la Sala Paladium del Casino Mallorca. L'acte presentat per l'actriu Rosanna Pastor i pel periodista Miquel Piris va comptar amb l'assistència de més de mil persones que van estibar el local. Durant la Nit de la Cultura van ésser objecte d'un homenatge especial Xesc Forteza i Raimon per les seves trajectòries artístiques. Enguany els Premis 31 de desembre han arribat a la seva novena edició i han estat premiats entre d'altres, Pons Ponç, A. Ferrando i M. Nicolàs, Andreu Murillo, J. Mª Lacomba, UC, Jaume Pomar i David Ginard. L'acte va acabar amb tots els assistents dempeus cantant La Balanguera amb la Coral i la Banda de Música de Porreres. També van intervenir durant la vetlada els Xeremiers de Sa Calatrava i l'Orquestra Miquel Massot. La Nit de la Cultura ha comptat enguany per primera vegada amb l'assistència del president de la CAIB, Cristòfol Soler, que va felicitar els guardonats i els va animar en l'enriquiment de la cultura en llengua catalana. Els atacs realitzats pels diaris de Madrid ABC i Diario 16, contra el Govern Balear, el

seu president Tòfol Soler, i l'Obra Cultural Balear van provocar que una de les intervencions més aplaudides del vespre fos la del president Soler. A continuació feim una relació, ben segur que incompleta, d'assistents significatius a l'acte que a última hora es va convertir en un acte de desgreu davant els atacs forasters nazis de Madrid contra el nostre poble. **Redacció**

Relació d'assistents: **President de la CAIB**, Cristòfol Soler. **Conseller de Cultura**, Bartomeu Rotger. **Batle de Ciutat**, Joan Fageda. **Conseller de Cultura de la Generalitat**, Joan Guitart. **Rector de la UIB**, Llorenç Huguet. **Vice-president 2on del Parlament**, Andreu Crespi. **Secretària 1ª Mesa del Parlament**, Pilar Ferrer. **Vice-president 2on del CIM**, Pere Sampol. **President Comissió de Cultura del CIM**, Damià Pons. **Director de Política Lingüística**, Miquel Reniu. **Diputat i batle de Sta. Maria**, Mateu Morro. **Diputat i President Com. Local del CIM**, A. Alorda. **Diputada del Parlament**, Margalida Tomàs (IU).

Batle de Sant Llorenç, Mateu Puigrós.

Batle de Porreres, Josep Roig. **Batle de Santa Margalida**, Miquel Cifre.

Regidor de l'Ajuntament de Calvià, Antoni Manchado (PSOE).

Regidor de l'Ajuntament d'Inca, Bernat Amengual (PSM).

Vice-rector d'Extensió Univ. de la UIB, Jaume Sureda.

Rector de la Uv. Rovira i Virgili, Joan Martí.

PSOE, Joan March, Josep Moll... **UM**, Bartomeu Calafell.

President Premsa Forana, Miquel Company.

STEL, Pere Polo i Biel Caldentey.

President de la Federació d'Associació de Veïns, Josep Lliteres.

Lobby de Dones, Esperança Bosch.

Lobby per la Independència, Josep Palou, Bartomeu Mestre, Beatriu Defior, Jaume Simonet i Jaume Sastre.

Director de L'ESTEL, Mateu Joan.

Unió de Pagesos, Joan Sastre.

President del GOB, Francesc Avellà.

Foment de Turisme, Joan Palou.

President de la Casa Catalana, Josep Planes.

President de l'Institut d'Estudis Eivissencs, Marià Serra.

President de la CAEB, Josep Oliver.

Gerent de la Federació Hotelera, Antoni Martorell.

President d'AFEDECO, Prudencio Vallejo.

President de PIMEM, Joan Fuster.

(Canal 4), Emilio Bohigas.

President de la FAPA, Joan Pons.

Coordinadora d'Unió de Pagesos, Margalida Estelrich.

Gerent Autitòrium de Palma, Rafel Ferragut.

i representants de més de 300 entitats cíviques de Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera, així com del Principat de Catalunya, País Valencià i Andorra (80 entitats), a més d'altres personalitats com: **Bartomeu Colom**, **Joan Miralles**, **Aina Moll**, **Jordi Carbonell**, **Gaspar Valero**, **Janer Manila**, **Bartomeu Martí**, **Pere Muñoz**.... Ω

L'ESTEL de Mallorca

**INFORMA'T
INFORMA'T
INFORMA'T**

La Premsa Forana rebutja els atacs de l'ABC

Hem rebut el següent telegrama que reproduïm íntegrament atès el seu alt interès: **L'Associació de Premsa Forana de Mallorca** en assemblea general celebrada el passat dia 18 de desembre, per unanimitat, manifesta el seu ferm suport a la política lingüística en favor de la unitat de la llengua catalana a Mallorca i l'actitud que mantén en aquest tema l'actual president de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, **Sr. Cristòfol Soler** i, al mateix temps, denuncia i rebutja els constants atacs que pateix. Signat: El President, **Miquel Company**

Publicacions associades: **Alaró**, **noves i papers**, **Algebellí** (Muro) **Apóstol y Civilizador** (Petra), **Ariany**, **Artà**, **Badia d'Alcúdia**, **Bellpuig** (Artà), **Cala Millor 7** (Son Cervera), **Campanet**, **Can Picafort**, **Cap Vermell** (Capdepera), **Coanegra** (Santa Maria), **Damunt damunt** (Sant Joan), **Dies i Coses** (Santanyí), **Dijous** (Inca), **Entre tots** (Calvià), **Es Castellet** (Bunyola), **Es Molí Nou** (Vilafranca), **Es Saig** (Algaida), **Felanitx**, **Fent Carrerany** (Maria de la Salut), **Flor de Card** (Sant Llorenç), **Foganya** (Porreres), **Galatzó** (Puigpunyent), **Inca Comarcal**, **L'Estel de Mallorca**, **Lloseta**, **Llucmajor de pinte en ample**, **Llum d'oli**, **Maganova-Amdratx**, **Mel i Sucre** (Sant Joan), **Miramar** (Valldemossa), **Montaura** (Mancor de la Vall), **N'Alí** (Andratx), **París-Baleares** (Andratx), **Perlas y Cuevas** (Manacor), **Pòrtula** (Marratxí), **Punt Informació Pollença**, **Ressò** (Campos), **Sa Font** (Son Cervera), **Sa Sella** (Sencelles), **Santa Margalida**, **7Setmanari** (Manacor), **Sóller**, **S'Unió de S'Arenal**, **Udol** (Llubí), **Veü de Sóller**. Ω

Skin-heads forasters arribats de Madrid amenacen el president dels mallorquins

L'ofensiva dels diaris forasters nazis de Madrid, ABC i **DIARIO 16**, contra Mallorca ha anat sincronitzada amb un augment considerable de les bandes de joves caps rapats, la majoria integrada per xoriços forasters i desarrelats de les barriades de Son Gotleu i de Corea que compten amb el suport puntual d'skins-heads de Madrid que es desplacen a l'illa per reforçar-los. La primera víctima mortal dels caps rapats forasters va ésser un venedor de diaris que dia 19 de gener de 1991 fou assassinat d'una ganivetada. La darrera víctima que, de moment, ha denunciat l'agressió a la premsa ha estat Tomeu Martí, portaveu de la Plataforma de Joves per la Llengua i integrant de la penya del Mallorca Tramuntana Reds.

SOLER, VETE CON PUYO O TE CORTAREMOS LOS NUEVOS FORASTEROS NUESTRA CRUZADA HA COMENZADO. UNETE A ELLA. MALLORCA ES ESPAÑA. NO TOLERES QUE SE HABLE MALLORQUIN Y MENOS CATALAN. MALLORQUINES RECORDAD SARAJEVO. OS APLASTAREMOS. ARRIBA ESPAÑA VIVA FRANCO

Els fets demostren, doncs, que la tasca d'incitació criminal del botifarra **Antonio Alemany Dezcallar** des de les planes de **Diario 16** i d'**Adolfo Garrido** des de les planes de l'ABC, tenen després una realització pràctica en l'activitat dels caps rapats agrupats entorn dels **Ultra Sur Mallorca**, un grupet de xulos de barriada que té com a centre d'operacions una sala de jocs davant la Creu Roja, les vivendes militars de vora Magisteri i els voltants del Camp del Mallorca, el Lluís Sitjar. Ha estat precisament per devora l'Escola de Magisteri on s'ha recollit l'octaveta reproduïda i en la qual s'amenaça el president de la CAIB, Tòfol Soler, i el conjunt dels mallorquins. **Jaume Sastre** Ω

Nazis al Lluís Sitjar. Alguns d'ells apallissen mallorquins.

Mallorca esclata d'indignació contra els forasters nazis de l'ABC

Els atacs de Diario 16 i de l'ABC han trobat sabata de son peu. A continuació us oferim una antologia de les respostes que han provocat els diaris forasters de Madrid. Més enllà d'adscripcions ideològiques a dretes i esquerres, tots els autors citats han sortit en defensa del president de Balears, Tòfol Soler, víctima del racisme i la xenofòbia del colonialisme espanyol. Redacció

Planas Sanmartí: Ja ens podem preparar! Bona l'hem feta! A Ciutat de Mallorca, L'Obra Cultural Balear ha muntat una autèntica nit de bruixes malèfiques. Fixin-s'hi bé: l'OCB, segons el búnquer local, està al servei de Jordi Pujol. No dels Països Catalans, de Catalunya,

PLANAS SANMARTÍ

de la Generalitat, de CiU o del catalanisme ni el pancatalanisme, no, està servint els interessos de Pujol. (...) Ja ens podem preparar per rebre els cops d'estaca de l'ABC, la COPE, El Mundo i un diariet semiclandestí local, que consideren Soler un criat al servei de Pujol. (...) No sé si ABC, El Mundo, la COPE, l'Ansón, l'Herrero, el Jiménez Losantos, el Cascos, el Zaplana, el Lizondo, Las Provincias i el búnquer local podran aguantar-ho, però aquesta mostra d'unitat i solidaritat referides a la llengua catalana, poden convertir Ciutat de Mallorca en una mena de Sarajevo lingüístic i cultural. Els serbis ens dispararan fins i tot des de dins. Preparem-nos (Avui 18.XII.95).

Pere Fullana: El diari ABC ha estat i és un periòdic espanyolista i centralista. (...) els seus postulats voregen, cada vegada més, els pressupòsits de l'extrema dreta. (...) el totalitarisme del diari ABC és ofensiu i manipulador. (...) ABC fa gala d'una desinformació i d'una incultura llastimosa. (...) Després de gairebé tres-cents anys en què, des de Madrid, s'ha ofès la dignitat i s'ha atemptat contra la identitat del poble de les Illes Balears,

P. FULLANA

¿és possible que algú digui –també des de Madrid– que la política lingüística de Cristòfol Soler atempti contra les senyes d'identitat del poble balear? Darrera aquestes tesis únicament existeix el pressupòsit de continuar dividint la comunitat illenca, per tal que el castellà continuï essent l'única llengua usada. (...) actitud recalcitrant i colonitzadora de Madrid (...) estic convençut que el president Cristòfol Soler, a hores d'ara es deu sentir orgullós del que ha impulsat. Si ABC clama al cel és un símptoma més que està en el camí bo (UH 19.XII.95).

Germà Ventayol: ABC manca a la veritat o, per dir-ho amb més claredat, menteix amb irritant cada dura. (...) També resulta inadmissible el menyspreu amb

G. VENTAYOL

què ABC es refereix a la primera autoritat de Balears, el president Soler (UH 19.XII.95).

Ferran Aguiló i Sureda: No sembla probable que algú llegeixi l'ABC per despistament. És inconfundiblement incòmode, pel seu format, i incendiàriament reaccionari, en el seu contingut. Per tant, no entenc el motiu del cabreig per la campanya contra el Sr. Soler. Segur que ells saben perquè ho fan, tant, o més, que els seus lectors saben perquè ho llegeixen. Per tant, deixem la polèmica per a

F. AGUILÓ

coses més serioses i anem alerta que, a la pròxima estadística de lectors, no incloguin els empenyats (UH 20.XII.95).

Antoni Serra, escriptor: Ens han estat oprimint històricament - cultural, lingüística i política- i ara pretenen, els molt barruts, seguir dirigint els destins de la nostra autonomia. (...) Els de l'ABC viuen obsessionats per una llengua –la catalana– que ells volen subjugada, reduïda, exterminada o sigui morta. Doncs no ho aconseguiran, mentre quedi un alè de vida en el mallorquí, menorquí, eivis-

A. SERRA

senc i formenterer. Que ens deixin en pau, que no necessitem sangoneres polítiques i culturals. Ja en tenim bastant amb els doblers que ens xuclen a través dels impostos i amb el nivell de contraprestacions, molt baix, sempre que no es tracti d'insults, menyspreus, indiferències.... (UH 20.XII.95).

Miquel Segura: L'esperpèntica "informació" de l'ABC del passat dilluns em feu oi, plorera i "peguera", però, si val a dir ver, no em vengués gens de nou. Segura responsabilitza els botifarres mallorquins d'estar darrera

M. SEGURA

la notícia de l'ABC: Des de la part Forana es té la certesa que l'"ansonada" madrilenya fou trempada entre domassos i llits de cobricel; i acabava l'article apel·lant a la independència de Mallorca: el meu únic desig en tot aquest assumpte és que la propera notícia de l'ABC referida a Balears apareixi a la secció d'"Internacional". Meam si llavors sabran perquè ploren aquets doiuts (UH 20.XII.95).

Germà Ventayol: S'han volgut aprofitar de segles de repressió a la llengua d'aquestes illes, el català, arribant fins i tot a voler-se botar les lleis que va aprovar el nostre Parlament (UH 20.XX.95).

Pere Bonnin: La vergonyosa campanya de l'ABC, basada en el clàssic "divideix i venceràs", demostra que els qui ens va imposar llengua i lleis per les armes no estan disposats ni tan sols a tolerar que exercim el dret territorial a usar el nostre

P. BONNIN

idioma culte. Pere Bonnin acusa també els botifarres mallorquins, a qui qualifica de "traïdors", d'estar darrera la campanya de l'ABC: Són traïdors per partida doble. Primer traïren el seu origen català i després traeixen la terra d'acollida, perquè defensen el mallorquí no contra el castellà, sinó contra el propi mallorquí culte. A ells ja els va bé que el mallorquí s'usi només en les feines del camp. Els molesta que s'introdueixi a les escoles i universitats, i domini la vida civil, religiosa i militar. Perquè quan el poble pren el comandament i dirigeix el seu propi destí, els traïdors perden els privilegis obtinguts amb la seva traïció (UH 20.XII.95).

Antonio Pizá: Quién le iba decir a Tòfol Soler que iba para monstruo, sacamantecas, abominable hombre de las nieves del Puig major, totalitariuio, abyecto, servil, vendepatrias, traidor, qué se yo. Un ABC absolutamente histórico, en su edición del lunes último le concedía el discutible honor de dedicarle la portada a todo color, las páginas centrales y el editorial del día. Un editorial

A. PIZÁ

basura, que es precisamente la antítesis del que venía siendo la parcela más exigente, ponderada, meditada y prestigiosa de los periódicos desde siempre y por propia definición (DM 20.XII.95). Ω

FORASTERADES

Llei espanyola sobre assegurances privades: La póliza del contrato de seguro debe estar redactada en todo caso en castellano.

ΩΩΩ

Carlos Garrido: Imaginemos que un "pagès mallorquí" va por sa Ràpita y encuentra un Euro. Tendría que exclamar algo tan impronunciable como "Uro! Un Euro!". ¡Vaya trabalenguas!

ΩΩΩ

José Luis de Vilallonga: En nuestra última conversación, Antonio de Senillosa me comentó el alegato de un peserista del señor Colom acusando a la monarquía de ser una secuela del franquismo y a Don Juan Carlos, de practicar una beligerancia activa contra Cataluña.

–Me fastidia que un imbécil me saque de mis casillas –rezongó el Sení–. El mariscal Tito le dijo no recuerdo a quién: "Muerto yo, Yugoslavia se hundirá en el caos, porque el único yugoslavo existente soy yo". Colom y su pandilla se inspiran en las diferencias étnicas de Yugoslavia para explicar que la separación de Cataluña del resto de España es algo factible.

ΩΩΩ

Fernando García, professor de Deusto: Probablemente no hay otra región de España con menos argumentos históricos para separarse que el País Vasco. Honestamente pienso que ni en Cataluña ni en el País Vasco vencería la secesión. Aunque en Cataluña, posiblemente, el margen sería más estrecho que en el País Vasco.

ΩΩΩ

Francisco Ayala, escriptor: Los nacionalismos son fórmulas que pueden servir en unos casos para el desarrollo histórico o en otros para obstaculizar ese desarrollo. Yo creo que en el siglo XIX fueron una idea integradora y después de la Segunda Guerra Mundial –que es a mi entender un momento axial del desarrollo de la humanidad– comienzan a funcionar los nacionalismos en sentido desintegrador.

L'ESTEL
de Mallorca

CARN CAPOлада

ABC i Diario 16 declaren la guerra a Mallorca

JAUME SASTRE

Els diaris forasters de Madrid ABC i Diario 16, que volen una Mallorca convertida en una província andalusa, estan histèrics de tot i ens han declarat la guerra oberta i sense treva. Primer va començar Diario 16. Aquest pape-rot feixista pitjor que un "cocido madrileño" untat de merda imperialista ja dia 17 d'octubre amenaçava calabruixada amb les següents paraules: **Es tarde para la paz lingüística. Es, ya imposible y, tal vez, indeseable.** A partir d'aquí l'escalada bèlica a so de bombo i platerets no ha fet sinó augmentar espectacularment. Vegeu només alguns titulars de primera pàgina de Diario 16:

20 d'octubre: **La ejecutiva del PP apoya el giro catalanista**

de Soler.

25 d'octubre: **El PP no aplaudió el discurso del presidente Soler.**

28 d'octubre: **Rotger impone la denominación "Países Catalans"** (Reportatge signat per Francisco Seguí).

8 de novembre: **El PP acuña el término "lengua catalana propia de Baleares"** (Reportatge signat per Yolanda Serrano).

6 de desembre: **La Obra Cultural balear boicotea el Día de la Constitución.** Article del botifarra Alemany: **Soler apuñala a Gerard García a través de la OCB.**

11 de desembre: **Críticos del PP piden la "suspensión cautelar" de subvenciones a la OCB.**

Aquests titulars histriònics de primera plana han anat acompanyats d'un deversall d'articles, alguns signats i d'altres sense signar, l'autor dels quals és el conegut botifarra Antonio Alemany Dezcallar. Vegeu per exemple, títols com: **Las tres traiciones de Tòfol Soler y la estafa a los electores** (17.X.95), **Barceló, un peligroso infiltrado** (20.X.95), **Degeneración fascista del PP** (3.XI.95), **Diós es catalán y catalanista** (8.XI.95), **Piña y Sabater. A Antonio Ignacio Alomar. Lo del Principal** (22.XI.95), **El insulto de TV3** (29.XI.95), **Mir y la televisión balear, La OCB como sucursal catalana** (11.XII.95), etc. etc.

Si bé de tot d'una Diario 16 mantenia totsol aquesta creuada, dia 6 de desembre s'hi va afegir

l'altre diari fatxa de Madrid, l'ABC, amb un reportatge de pàgina signat per Heil Adolf Garrido que tenia el següent titular: **El Gobierno balear financia con cientos de millones a organizaciones minoritarias que defienden los "Países catalanes.** Dissabte dia 16 tornava a insistir amb el reportatge titulat **El senador del PP Martín Escudero acusa a Soler de permitir a Pujol "colonizar" las islas Baleares,** i el clímax de la histèria arribava dia 19 en el qual l'ABC dedicava a Balears la primera pàgina, l'editorial i el reportatge de les dues pàgines centrals. De l'article editorial n'extreim els fragments més saborosos: **Cristóbal Soler ha decidido mantener su política totalitaria de inmersión lingüística (...)** caràcter anticonstitucional (...) **delirio catalanista (...)** entrega de Baleares a los turbios designios imperislistas de Pujol. **Soler está promoviendo una política integrista y totalitaria de inmersión lingüística del catalán (...)** Soler ha financiado pintorescas organizaciones minoritarias. **Soler está cometiendo un fraude y una traición a su**

electorado (...) Soler no atenta sólo contra su partido, contra su electorado, contra la Constitución y contra la Historia. En su oscurantismo nacionalista y en su fulanismo popular, atenta también contra la razón. La estupidez integral es una de las vías posibles para hacerse famoso. No es fácil cerrar la espita de la memez una vez que se ha abierto. El presidente balear ha alcanzado el cénit de la indigencia intelectual (...) **miserable proyecto (...)** desvarío (...) **graciosa concesión que permite a Pujol la "colonización" de las Baleares.**

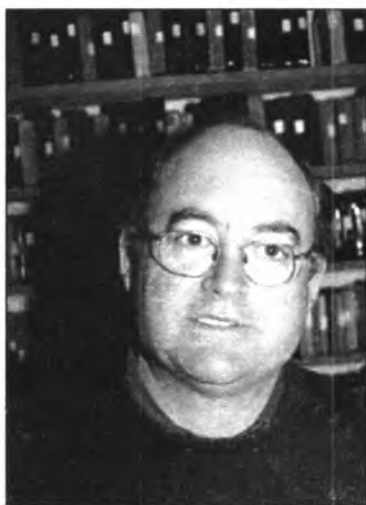
Com acabam de veure, doncs, per Madrid van més alçurats que els moixos de gener. Està a la vista que ens volen mal i la guerra ens han declarat. Ja ho sabeu, mallorquins i mallorquines! Aquesta guarda de truges i de verros forasters que tot lo dia grunyen per Madrid, l'ABC i Diario 16, volen guerra! Guerra han dit! Idò guerra tendran! Vatualm0n! Requaranta-mil putetes sagrades! Me cag amb l'ABC i la seva puta estampa! La guerra lingüística no ha fet més que començar! Ω

Na Margalida Pons ja fa 30 anys que és la madona del Súper Roig, una botiga de queviures de s'Arenal.

És en Pau Mulet i fa dos anys que té una botiga de persians enrotllables a s'Arenal.

En Josep Caro fa 10 anys que es dedica a botigues de videoclubs a s'Arenal.

En Pere Valeriano i Olmo és l'hereu de la botiga de fotos Valeriano de s'Arenal.

És n'Àngel Hernández. Fa 27 anys que va obrir la Taverna de los Currantes a s'Arenal.

En Gabriel Segura fa 3 anys que regenta la botiga Sanitaris Son Verí, una botiga que com nosaltres duu 15 anys oberta al públic.

És en Joan Planells d'Eivissa, fa 28 anys que va obrir amb el seu oncle la taverna Meriendas de París a s'Arenal.

És en Damià Mulet, fill del metge Mulet, que ha obert una botiga com a representant d'Assegurances Zurich a s'Arenal.

Na Corin Sideki és la madona de la Cafeteria Artesana, a s'Arenal. A més de cafès i licors, despatxa pans i pastissos.

És en Joan Pasqual que des de fa 20 anys regenta la taverna La Estació de s'Arenal.

PRESENT / FUTUR

**Consell Insular
de Mallorca**

PUGEN

El president Tòfol Soler per mantenir-se fort i no et moguis en defensa de la llengua de Mallorca contra el complot forasters i botifarres.

ΩΩΩ

El Govern balear disposat a assumir el cost econòmic que suposa la paralització de la urbanització des Canons d'Artà.

ΩΩΩ

La CAEB i la UIB, que han signat un conveni de col·laboració pel qual 4.000 empreses acolliran estudiants per fer pràctiques professionals.

ΩΩΩ

L'edició de llibres en català, que va pujar un 8% el 1994.

ΩΩΩ

Bernat Bonet, president del gremi d'electrodomèstics de Mallorca, i **Jordi Rosselló**, fundador de Roxa, que han estat premiats amb la medalla de la Cambra de Comerç.

ΩΩΩ

La companyia aèria alemanya **Lufthansa**, que utilitza el català en els seus serveis d'atenció al client.

ΩΩΩ

Pere Rotger, batle d'Inca, que a la Junta Regional del PP va fer front a gentussa de la corda del botifarra Joaquín Cotoner i el foraster Alberto Herrán. Aquests havien amenaçat el president Soler perquè abandonés la seva política de recuperació del català.

ΩΩΩ

Les 200 persones que es manifestaren a Ciutat contra el racisme el passat dia 17 de desembre.

ΩΩΩ

La conselleria de Cultura del CIM que, a través del seu responsable **Damià Pons**, ha adquirit el fons de la biblioteca de Lluís Alemany.

1975-1995: Vint anys d'herència franquista (II)

El sistema es veia collat per l'enfonsament d'un sistema aguantat pel personalisme de Franco i d'una creixent situació d'inestabilitat interna per la capacitat d'aglutinar el sentir popular del poble per part dels partits de l'oposició antifranquista. S'havia de fer un viratge tàctic, donat que l'immobilisme a ultrança del règim només portaria a un debilitament del mateix d'una manera fatal; era fer-se l'hara-quiri polític. Amb la mort per atemptat d'ETA de l'almirall Carrero Blanco el 1973, que havia d'ésser el successor de Franco, a aquest no li toca més remei que buscar un hereu de si mateix que pogués ésser acceptat per tot el sistema de manera immediata i segura; condicionants de gravetat de salut del mateix Franco també foren determinants en l'elecció. Aquest només podia ésser el príncep de la casa de Borbó, donat que el seu rang reial junt a la jura dels "principios del Movimiento" el feien l'únic candidat adequat per substituir-lo mantenint les "filas prietas" de tot el sistema. La situació d'incertesa arran la mort del dictador va posar en estat d'alerta a tots els poders fàctics, en especial l'exèrcit. Aquest, a diferència del que es pot pensar en un principi, semblava sòlid i preparat per intervenir en cas d'una fallida del procés transitori, però la veritat és que era l'estament més desorientat i desconcertat de tots pel caliu que prenia les circumstàncies. Els militars sabien que amb els temps que corrien i els ànims socials d'agitació que es vivia a tot l'estat i en especial a Euskadi i a Catalunya amb les seves variants de reivindicació nacionalista, una nova guerra civil era impensable i el que és més, impossible. Els interessos d'una Europa que construïa el seu futur com a bloc econòmic en la CEE i que com a principis fonamentals tenia la promoció i extensió del sistema democràtic i l'erradicació de les dictadures existents com la de Portugal, Grècia o Espanya per donar-se credibilitat com a bloc de països lliures i per preparar el terreny per a una futura expansió imprescindible; així com uns EE.UU que dirigien una OTAN en plena guerra freda amb l'URSS i que no l'interessava cap mena de conflicte ni que fos en el pati de la seva àrea d'influència per evitar percepcions d'inestabilitat del front capitalista de l'occident europeu contra el comunisme (malgrat que el president dels EE.UU Gerald Ford i el seu ministre d'exterior Henry Kissinger es mostraven partidaris d'una transició més lenta, aquest fet no permet pensar que els EE.UU poguessin donar carta blanca als militars per reinstaurar una dictadura al vell estil sota l'amenaça d'instauració d'un poder comunista a

Espanya, senzillament perquè aquest extrem era impossible que es succeís i es va demostrar quan al 1982 el programa d'esquerres que guanyà, almenys en el paper, era el socialdemòcrata del PSOE, no el del PCE). Així les coses, l'exèrcit va adoptar una actitud, almenys interna, temerosa de que tot se n'anava en orris i que la independència d'Euskadi i de Catalunya eren uns fets imminents per la pròpia inèrcia del descabellament dels fets. Es ací on s'ha de valorar la reacció del sector més ultra de l'exèrcit espanyol. Un sector mitjanament minoritari, però molt destacat i amb molta capacitat d'influència sobre el sistema (el nucli que el 1981 faria la paròdia del cop d'Estat per recordar la seva posició de força a tot aquell que amb la legitimitat democràtica es pensés que podria fer res sense la seva autorització o control) fou el que s'imposà davant la tònica de creixent desesperança dels quadres militars i desplegà una campanya de rumors i gestos per fer entendre a l'oposició antifranquista que un canvi radical o de ruptura total amb les essències fonamentals del règim portaria a un cop d'estat o en el pitjor dels casos a una guerra civil (la tècnica del "ruido de sables en los cuartos de bandera"). Un cas històric concret, que ha aixecat ampolles entre els historiadors i ha generat malestar entre els polítics, és el que descriu el periodista Abel Hernández en el seu llibre "El quinto poder: la iglesia de Franco a Felipe" (Temas de Hoy, 1995) que en la pàgina 125 del mateix s'explica una anècdota desconeguda fins el moment i que crec és la clau dels resultats del fet transitori. Així es comenta que Suárez es posa en contacte amb el cardenal Vicente Enrique y Tarancón i aquest darrer es mostra estranyat per la inquietud i malestar amb els que s'expressa per telèfon. Tarancón li diu que val la pena que es trobin cara a cara i parlin del mateix. Així quan es troben Suárez li comenta espaiat que el dia anterior va tenir una trobada amb el rei espanyol a la Zarzuela i que quan va acabar de despatxar-li els assumptes, el Borbó li demanà que es quedés a dinar amb ell ja que així aprofitaria per parlar amb alts comandaments de l'exèrcit espanyol que aquell mateix dia el rei tenia per convidats a dinar. Suárez al veure la insistència del rei accedeix i dinen junts tots els comensals citats. En un moment donat, a l'hora de les postres, el rei s'excusa del menjador amb el pretext que ha d'atendre una trucada de telèfon (en el llibre s'interpreta com una trucada simulada perquè a l'absentar-se el rei de la cambra es permeti el lliure diàleg

entre Suárez i els militars, però no oblidem que queda el fet històric que tant Torcuato Fernández de Miranda com el rei buscaven un home dèbil, sumís, sense ideologia i sense idees. Característiques aquestes que el temps demostrà que Suárez no complia degudament i que els incomodava. Per tant es podria arribar a pensar que el rei directa o indirectament podia estar conxorxat amb els militars). En aquest moment d'absència del rei, els militars li etziben a Suárez que ha de dimitir del govern "por el bien de España". Suárez els respon que ell té la legitimitat que dona el poder del poble. Acte seguit d'aquesta resposta un dels militars es treu la pistola del cinto, la posa sobre la taula amb el canó encarant la persona de Suárez, i li espeta "Esto (la pistola) tiene más valor que todos los votos del pueblo". Pocs segons després torna a aparèixer el rei i tots es fan l'orni com si allà no hagués passat res. Al gener del 1981 Suárez dimiteix pel que l'oficialitat històrica explica com a resultant d'ésser "fortament desgastat per l'exercici del poder, i afeblit per les discòrdies al si del partit (UCD)" (GEC, 1983). Donada la situació d'incertesa creada amb la dimissió, l'exèrcit pensà que calia trametre urgentment un "aviso para navegantes". El 23 de febrer del 1981 Tejero i un escamot de guàrdies civils armen un sarau en plena sessió parlamentària a l'estil dels típics "pronunciamientos" del segle XIX que eren l'avantguarda de l'establiment d'una dictadura militar. Una de les poques coses que se'ls dona bé als espanyols és precisament l'èxit dels pronunciamientos; llavors l'essència mateixa dels fets, el seu descabellament i el desenllaç del mateix són tan estranys i sospitosos que hom pensa que tot plegat no pot ser la cosa de quatre caps calents amb tricorni i gorra de plat. Que al radera d'aquest muntatge, més que l'amenaça d'una dictadura el que es pretenia era fer un toc d'atenció als polítics per tenir clars quins eren els límits permesos dins de la nova situació. Crec que el fet que explicita Hernández és en qualsevol circumstància, simptomàtic i clarificador de bona part de la situació creada després del 1975 i que és la clau per entendre el rol de l'exèrcit i molts dels fets que es van succeir que desembocaren en l'actual "democràcia vigilada".

Així, aquella situació de rumors i gestos de la milícia coordinat amb una campanya vociferant i ultra-reaccionària de la ultra-dreta civil més pura i dura, a l'estil Blas Piñar, portà a que els rupturistes anessin prenent posicions més pactistes i adaptables per percebre el dimoni més lleig del que realment era. En aquest sentit

tenim el testimoni d'un dels firmants de la Constitució espanyola del 1978, l'economista Ramón Tamames, quan diu en una entrevista al magazine "Ajoblanco" del setembre d'enguany:

"Pasó lo que tenía que pasar (...) Había que llegar a un acuerdo para evitar un enfrentamiento que mantuviera la Dictadura, o un golpe de Estado o, en el peor de los casos, una guerra civil. Trevijano critica el que no hubiera ruptura. Efectivamente, la mayoría estábamos por la ruptura. Pero se puso difícil, porque el ejército no la toleraba. No hubo referéndum República-Monarquía, pues bien que lo sentimos algunos. Pero yo soy firmante de la Constitución y no se nos reconoce ningún mérito. Creo que esta Constitución no es una trágala por primera vez en España. No es una Constitución de republicanos contra monárquicos, de franquistas contra republicanos, de progresistas contra moderados. Es algo que se pactó. El que no quiera reconocerlo es que no conoce la historia".

Així veiem que el "teatre" dels militars va triomfar sobremanera. Van aconseguir estovar i acovardir a uns representants del poble humiliat que clamava llibertat i justícia. Aquells que s'haguessin hagut de mantenir ben fermes en les seves posicions (que és com el poble volia i esperava que es comportessin) van claudicar perquè els altres els van posar l'amenaça implícita d'una pistola sobre la taula de negociacions i enlloc de tensionar la situació per desemascarar-los i forçar una reacció creixent d'una gran majoria auspiciada per la fermesa de lideratge dels representants del poble es van anar retractant i van claudicar d'una manera humiliant. Això és el que s'aconsegüí amb el "pacto". Acceptar totes les condicions de l'exèrcit i que aquest tutelés tot el procés transitori adaptant-lo a aquells formalismes "democràtics" als que no es podien negar de cap manera si volien donar una vàlvula d'escapament a les incontenibles pressions socials que per tot arreu s'ensumaven, sobretot com a fenomen sociològic, i assegurar-se una transició "pacífica" que els legitimava com uns actors intocables tan jurídicament com fàcticament. En definitiva, una baixada de pantalons!

Es en aquesta situació on hem de buscar la perplexitat manifesta d'un John Hooper, corresponsal de la premsa anglesa a Espanya durant nou anys i considerat un gran coneixedor de la realitat espanyola, quan en el seu llibre "The New Spaniards" (Penguin Books, 1995) no s'explica per què rediantre s'ha "perdonat" amb tanta facilitat a individus seriosament implicats amb el franquisme.

Això li fa arribar a la conclusió que l'herència de l'època franquista, que es creu tan periclitada, s'arrossega encara avui en molts aspectes.

Per tenir-ne un altre motiu de referència també ens podem referir a l'obra "L'Espagne au XXe siècle" de Maria Teresa Pérez Picazo i Guy Lemeunier (Armand Collin, coll "Cursus", París 1994) que arriba a la conclusió que el conflicte que visqué la societat espanyola dels anys trenta es resolgué per l'ús de la força per part d'un actor social en que llur irrupció és atípica dins el context europeu: l'exèrcit espanyol. També es descriu el rol inequívoc de l'església que reforçada per la victòria franquista, concentra llurs esforços envers la formació dels fills de la classe mitjana benestant. També analitzen la dècada socialista (1982-1993) i els "meravellosos anys 80" que marcaren la modernització i transformació d'Espanya. Recalquen, però, una evident ànsia de poder, els escàndols financers, els casos de corrupció i la gran decepció de les classes mitjanes urbanes.

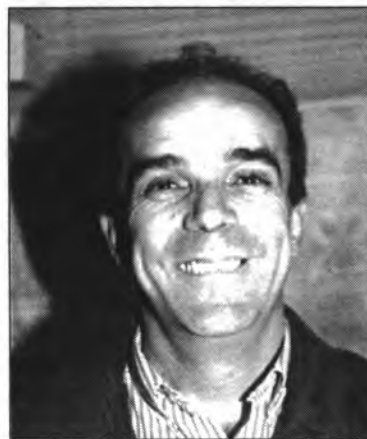
Fixem-nos que en aquestes dues obres recents i autoritzades remarquen el paper dels poders fàctics: militars, església, servidors civils del sistema com els grans amnistiats del règim franquista. No hi va haver catarsi, és a dir es va canviar formalment de sistema, però l'essència de funcionament del mateix seguia incòmode. Enlloc d'un Franco que s'ho amania tot ell sol, en "democràcia" s'han ampliat els actors de la farsa a quinze barons autonòmics i a dos virreis autonòmics de categoria superior per ser representants de colònies històriques problemàtiques (Arzallus i Pujol). Tres presidents de partits majoritaris (PSOE, PP, IU) i un àrbitre que controla el "joc democràtic" que és el rei suportat i apuntalat per la banca i la CEOE, l'església i l'exèrcit que són els que realment ostenten sobirania autèntica. I el poble? El poble és la comparsa mesella de tot aquest teatre de "democràcia de propaganda comunicacional", la qual permet dir a un dels fundadors de la Junta Democràtica i reconegut rupturista, José Vidal Beneyto: "la democràcia que nos gobierna ha sido edificada sobre la losa que sepulta nuestra memoria colectiva". (continuarà) **Francesc Castany de Caso** Ω

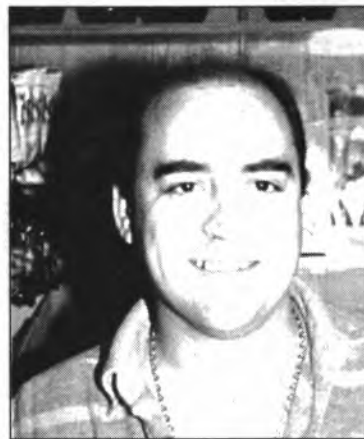
Na Maria Nicolau, regidora de l'Ajuntament de Lluçmajor, fa 14 anys que va obrir la botiga Mi Mueble a s'Arenal.

Na Tiana Sales fa 24 anys que regenta l'adrogueria Sales. Abans la seva tia Rosa l'havia duita una dotzena d'anys.

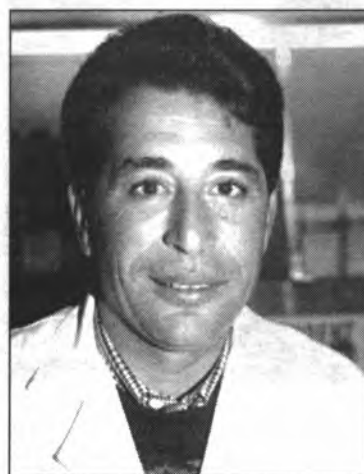
És en Miquel Palanco. Fa 6 anys que va obrir una botiga de vendre cortines a s'Arenal.

En Conrado Cano fa 14 anys que regenta el bar Los Caracoles. Despatxa begudes, caragols i tapes.

N'Encarna Vico és la madona del forn Can Thomàs a s'Arenal. Un forn amb 45 anys d'història.

És en Pep Amengual. Ara fa 10 anys que va obrir la primera òptica de s'Arenal. Abans calia anar a Ciutat a comprar o a reparar les ulleres.

GALERIA DE FANTASMES

Alexandre Miquel

JOSEP PALOU

El Sr. Alexandre Miquel, coordinador de SOS Racisme, practica el doble discurs típic del colonitzador espanyol. Per a ell és condemnable el racisme contra qualsevol ètnia, raça o poble del món, però quan els qui reben som els mallorquins, ens toca aguantar i callar.

El Sr. Miquel opina que els mallorquins "experimentem un racisme difús cap als forasters" (sic). Curiosa teoria, tenint en compte que qualsevol mallorquí sap que foraster ho és aquell que es comporta com a tal, independentment dels rinxols dels cabells o de la gruixa dels morros. Sr. Miquel: vostè que és doctor en antropologia, ¿ens voldria explicar, si fos tan amable, què redimoni té a veure ser foraster amb la raça? Referint-se a mallorquins i forasters també ha afirmat que "la integració s'ha de donar per les dues parts" (sic). Fabulós, senyor Miquel! Genial! Ara resultarà que els mallorquins ens hem "d'integrar", xerrar foraster, cantar flamenc i ballar sevillanes. Com si a nosaltres, quan anam a Madrid o Sevilla, ens rebessin amb ball de bot i recitant *Lo pi de Formentor*. Redeu, amb n'Alexandre dels orgues!! I vostè presumeix d'haver estat de La Crida? De veritat que ens agradaria molt saber què diantre hi va aprendre.

Deixem-nos d'històries, Sr. Miquel. Esser mallorquí o català se sembla de cada dia més a ser jueu a l'Alemanya nazi o negre als Estats Units. L'ABC i la COPE atien el foc del genocidi. La premsa espanyola ens criminalitza referint-se un cop i altre a Javier de la Rosa com "el financiero catalán". Després no és d'estranyar que Mireia Gispert, una al·lota de 16 anys de Sant Pere de Ribes, fos agredida no fa gaire "per ser catalana" quan sortia de l'institut. O que a les escoles ja sigui moneda corrent que els pares forasters amenacin i s'enfrontin als professors quan aquests parlen en català. I ni vostè ni SOS Racisme han mogut ni mouran un dit per denunciar-ho, perquè són uns nacionalistes espanyols.

Per cert, Sr. Miquel, no oblidam que un sindicat l'ha acusat d'estar embolicat en un cas de falsificació de factures, treballant a la Direcció General de Menors a les ordres de Joan Pol. Tindrem els nostres lectors i lectores informats de les novetats que es produeixin al respecte. Ω

Bambú y Mimbre Palma

**Cistelleria • Prestatgeries • Cortines
Plantes i flors artificials
Decoració • Objectes d'aram
Polim i envernissam objectes d'aram o llautó**

c/ Joaquim Verdaguer, 5-A (antiga Ferreteria Arenal)
07600 S'Arenal • Palma de Mallorca • Tel. 74 34 84

18 aniversari

c/ Trasimen • S'ARENAL

Aucelleria Arenal

**Aucells • Peixos • Cans
Moixos • Hàsters • etc.**

Pinsos composts • Cereals

Plaça dels Nins, 26 • Tel. 26 76 64
S'Arenal de Mallorca

**L'ESTEL
de Mallorca**

DAVALLEN

El president del Club Nàutic S'Estanyol, **Antonio Ginard**, per començar les obres de l'ampliació del moll enmig de l'oposició dels veïnats.

ΩΩΩ

La hisenda espanyola, que ha pujat els mòduls entre l'1% i el 4,5% i farà pagar les petites i mitjanes empreses encara més.

ΩΩΩ

Els funcionaris xarnegos de l'administració de justícia que estan contra del traspàs de les competències del ministeri a la Generalitat que entraran en vigor dia 1 de gener de 1996.

ΩΩΩ

Els comunistes de Balears per alinear-se amb el sector de **Julio Anguita**.

J. ANGUITA

ΩΩΩ

Jorge Martí, un poeta renegat nascut al Principat, que fa set anys que viu a Mallorca i que, seguint els dictats de l'ABC, escriu en foraster. També **Francesc Capdevila**, més conegut per MAX, un dibuixant de còmics que renega de la seva llengua i titula la seva exposició *Dibujos raros*.

ΩΩΩ

El president de la CAEB, **Josep Oliver**, per considerar excessiu el salari assignat al personal de la CAIB. El que ha de fer el Sr. Oliver és prendre exemple del seu predecessor, **Francesc Albertí**, denunciar l'espoliació fiscal de Madrid i reivindicar la independència.

ΩΩΩ

El govern del PP a l'Ajuntament de Palma, que ha pujat l'IAE fins el 7,14%, incomplint les promeses electorals.

ΩΩΩ

La batlesa de Calvià, **Margarita Nájera** (PSOE) i el regidor **Anselmo Martín** (IU), que amb vuit persones més varen viatjar a Àustria amb els doblers de l'Ajuntament per fer "promoció turística del municipi".

Na Júlia Llopis de València. Ara fa 6 anys que va obrir la fontaneria Fontblanc, continuadora de la fontaneria Amer de s'Arenal.

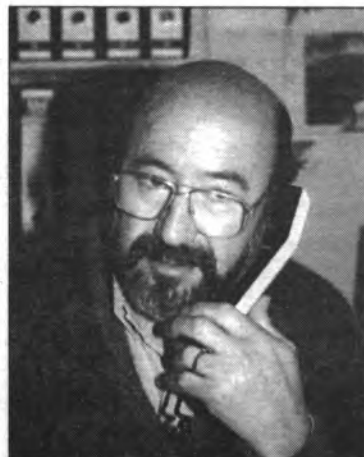
És en Joan Cervera de sa Pobla. Fa 20 anys que adoba motos al Pil-lari de s'Arenal.

És en Miquel Clar de Llucmajor. Fa 27 anys que ven escopetes, cartutxos i ormetjos de pesca a s'Arenal.

Personal de l'Ambulatori Mèdic de s'Arenal. Un ambulatori que enguany també fa 15 anys.

També fa 15 anys que en Pere Llaneres i els seus socis varen obrir la Impremta Gràficart a s'Arenal.

N'Antònia Canyelles és la madona de Ca s'Arrosser, al Pil-lari, des de fa 33 anys. Ca s'Arrosser fou el primer cafè del poble i es va obrir ara fa 100 anys, o més.

En Vicenç Bustamante fa 22 anys que va obrir l'Aucelleria S'Arenal. Ara, l'any passat va obrir una botiga a ses Cadenes on ven llavors per sembrar i menjar per als animals.

En Joan Pons de ses Cadenes. És el president de l'associació de veïns de la barriada. És el fuster que va bastir l'actual seu de L'ESTEL de Mallorca ara fa 23 anys. Quan hem de menester qualche fusta o qualche pal de bandera sempre el trobam ben disposat.

És en Kamal Fahandez, Iraní de naixement i mallorquí d'adopció. Fa 27 anys que es va posar a fer fotos als turistes i 14 que va obrir un estudi de fotografia al Riu Centre de les Meravelles.

Peter Erdman és un dentista alemany. Fa dos anys que va obrir consulta a Sometime de s'Arenal.

En Bartomeu Bestard de Lloseta fa 20 anys que té una botiga de confecció a s'Arenal. Darrerament s'ha especialitzat en roba de ciclistes.

És en Gregori Cervera de Pina. Des de fa 30 anys és l'amo del rentacar San Siro a les Meravelles.

N'Adolf Cubain, nascut a Jerusalem, de nissaga Jordana, es va establir ara fa 20 anys a s'Arenal obrint una joieria.

És na Tolita Riera. Regenta la merceria La Paloma, una botiga que fa 35 anys que està oberta a la plaça dels Nins de s'Arenal

Restaurant BINICOMPRAT

Banquets de negocis, noces i comunions
Carretera de Manacor, km 21'70 • Tel. 12 54 11

Carrer de
Manacor, 121-C
Tel. 27 85 18
07007 Palma de
Mallorca

Dimarts
tancat

Cta. de Manacor, km 28 • Tel. 64 65 04 • 07230 Montuiri

Automòbils PLA DE NA TESA

Compra i venda de vehicles
C/ Weyler, 12 • Tel. i fax 60 04 45 Pla de na Tesa

SERVEI OFICIAL

SERVIAUTO ARENAL S.A.

Carretera Militar, 185 • Les Cadenes
07006 S'Arenal-Palma (Mallorca)

Tel. 26 81 11
Fax 74 32 77

Restaurant SES COVES

Cuina catalana. Reservau taula.
Aprofitau per visitar les coves de Gènova.
C/ Barranc, 45. Tel. 40 23 87
07015 Gènova. Ciutat de Mallorca

c/ Barranc, 20 • Tel. 40 18 58 • Gènova

BAR CENTRAL

Menjars • Tapes variades • Entrepans
Som especialistes en paelles
Menú del dia a 600 ptes.
C/ Cardenal Rossell, 80 •
Tel. 26 10 39 • Coll d'en Rabassa

RESTAURANT S'HOSTALOT

Menú dies feiners: 650 ptes. Cuina Mallorquina
Porcella rostida • Escaldums • Carn Torrada

Camí Vell de Sineu, km 5 • Tel. 42 87 12
S'Hostalot

BAR - RESTAURANT ESPECIALITAT EN

Andreu

Arròs brut • Paella • Cordon blue • Bistec al pebre • Sipia
Conill a l'allet • Escalopa • Llenguado Meunier • Carns i Peixos
c/ Grua, 6 • La Ribera • Can Pastilla • Tel. 26 10 73
Sortida 10 autopista (dimarts tancat)

KATNAL

- Nou Reportatge, Foto i Vídeo
- Nova Idea del Retrat
- Nova Foto de Decoració i Publicitària

Camí Les Meravelles, s/n • Complex RIU CENTER
Tel. 26 94 16

Escola de cuina ALCARI

Menjars preparats a domicili • Servei a restaurants
Servei de buffets • Catering service for yachts
Rafaletes, 1, baixos. Tel. 70 02 27. Ciutat

30 anys a s'Arenal Armeria i Esports

CLAR

MIQUEL CLAR FIOI

c/ Exèrcit Espanyol, 5 • Tel. 44 18 96 • S'Arenal de Mallorca

EL PETIT COMERÇ DÓNA VIDA I SEGURETAT A LA BARRIADA

Quatre motius per anar a comprar a la petita i mitjana empresa de la barriada:

1. Els beneficis de la petita i mitjana empresa mallorquina es reinverteixen a Mallorca, la qual cosa provoca que els doblers corrin de mà en mà i arribin a molta més gent.
2. El petit comerç la majoria de les vegades són empreses de tipus familiar que creen llocs de feina estables.
3. La petita i mitjana empresa ofereix un tracte humà i un servei post-venda que mai no podrà oferir la massificació i la despersonalització de les grans superfícies.
4. Un carrer ple de comerços és una garantia contra la degradació i un fre a la inseguretat ciutadana.

Mallorquins! Mallorquines!
No deixeu de comprar als comerços
de la barriada o del vostre poble!

És un suggeriment de L'ESTEL de Mallorca

NATALICI? ANIVERSARI? CASORI? NOCES D'ARGENT?

No us trenqueu les banyes pensant en regals
o peregrinant per botigues de 20 duros,
regaleu subscripcions de L'ESTEL d'un any,
de dos anys o de cinc anys als vostres essers esti-
mats.

Feu país, família i amistat tot alhora.
Digau-los-ho amb L'ESTEL

OS CANTEIROS RESTAURANT

Casiano i Evaristo

18 aniversari

ESPECIALITAT EN
MENJARS GALLECS

Tel. 26 26 74 • Can Pastilla • Mallorca

PETITS ANUNCIS

BORSA
IMMOBILIÀRIA

Venc casa de dues plantes a carrer cèntric de Sant Joan. Tres dormitoris amb possibilitat de cuina amb xemeneia. 4.900.000 ptes. Tel. 298720.

Venc pis al carrer Tòquio de S'Arenal. Tel. 295820.

Venc solar de 505 m² a Bellavista de ses Cadenes. Sr. Castellano. Tel. 261255.

Gran oportunitat! Venc pensió completament renovada a la Ciutat de Mallorca. 864017.

Traspàs botiga de queviures en ple rendiment. Loguer, 25.000 ptes.; traspàs, 1.200.000 ptes. Molt ben situada. Tel. 296817, vespres.

S'Arenal, venc pis, 3 hab., bany, cuina, dues terrasses. A la zona de la plaça de les Verdures. Tel. 263674.

Lloc per dies apartament a Palmanova. És ideal per trobades amoroses. Tel. 469441.

Deixaria cambra doble a casa compartida, jardí i hortet. Molt econòmic. Preferentment gent jove. A Santa Ponça, urb. Galatzó. Tel. 671419.

Bonik terreny a Lluçmajor (camí d'Alicanti). Cantó 11 metres, caseta dos compartiments, a reformar. Pou, possibilitat de llum i telèfon. Tel. 450994. Preu per conèixer.

Avinguda Argentina. Llog pis de 5 habitacions, moblat, xemeneia, electrodomèstics, telèfon, dos banys. 75.000 pessetes mensuals comunitat inclosa. Tel. 792490.

Magalluf, venc 16 locals comercials. Planta baixa i pis 70 m². més terrasses entre 50 i 145 m². Tel. 726306.

Benestar Costa d'en Blanes, 22 cases primera fase, 15 cases amb piscina, jardins comunitaris. Entrega en 18 mesos. Tel. 726306.

ANIMALS DE
COMPANYIA

Clínica veterinària. Lda. A. Artigues. Horari: 11'00-13'00, 16'00-20'00; dissabtes: 10'30-13'30. Servei d'urgències. Plaça de l'Església, 2a. Tel. 743854. Coll d'en Rabassa.

VENDES

Vull comprar iot de 14 metres d'eslora amb tres cabines, coberta espaiosa, dos motors Diesel i dos llocs de control. Tel. 120197.

Venc motor Mercuri, foraborda, de canya curta, 2.2 HP, en bon estat. Preu 35.000 ptes. Tel. 753033 i 755460.

Venc contestador automàtic marca Sanyo. Tel. 264259.

Venc telèfon «Forma» negre, nou de trinca. 5.000 pessetes. Tel. 835131 (Bel).

Es venen 2.500 pel·lícules de vídeo noves amb estoig i precintades. Preu 200 pessetes unitat. Tel. 410668.

PERSONALS

Professora rossa i alta, molt atractiva, sense problemes de cap casta. La soledat me posa malalta. M'agradaria conèixer senyor formal entre els 50 i els 60 anys. 719534.

Professora molt atractiva de 55 anys desitja entaular amistat amb senyor culte entre els 50 i els 65 anys. 711754.

Funcionària de 29 anys. Simpàtica i alta. Vull conèixer al·lot bona persona, sense vicis i feiner per a fins formals. Crida'm al 717354.

Fadrina de 24 anys. Alta, ben plantada i simpàtica. Vull conèixer al·lot fins als 30 anys, que sia fadrí, educat i feiner, per a sortir amb fins seriosos. 717354.

Fadrina de 34 anys, ben garrida i amb estudis superiors. Vull contactar amb al·lot fins als 45 anys. Fadrí, feiner i formal per una relació seriosa. Crida'm al 719534.

Som una professora viuda de 50 anys. Som rossa, jovial, alta i molt simpàtica. Vull conèixer senyor alt, culte i formal per a formar una nova llar. Crida'm al 540586.

Vull conèixer senyora pèl-roig natural per mantenir relacions formals periòdica. Som senyor solvent. 719534.

Pilot d'aviació de 48 anys, fadrí, alt, fort i ben plantat. Voldria entaular amistat amb senyora de 35 a 50 anys, que sia culta i formal. 717354.

Al·lota molt atractiva i cultivada desitja amistat amb senyora de 18 a 43 anys per a compartir la vida. Crida'm prest i ens coneixem. 719534.

Alt càrrec militar separat, molt simpàtic. Vol entaular amistat amb senyora culta i amorosa entre els 30 i els 45 anys. 717354.

Senyora ben plantada i ben jove desitja conèixer senyor per a relacions esporàdiques. 719534.

Fadrina de 56 anys, alta i atractiva. El meu problema és la soledat. Vull conèixer senyor amb la vida resolta per a relacions de parella. 540586.

Separada de 27 anys, alta i prima, amorosa i amb una bona feina. Vull mantenir relacions esporàdiques amb senyor solvent que me pugui ajudar. 717354.

Metgessa de 38 anys, guapa, divorciada i com és de suposar sense problemes econòmics. Vull formar una nova família amb senyor culte i comprensiu que sapiga fer-me feliç. 717354.

Senyora jove i ben plantada. Som casada però visc vuit mesos cada any tota sola i vull conèixer senyor formal per a unes bones relacions. 719534.

Fadrina de 42 anys, guapa alta i elegant. Me vull relacionar amb senyor culte i solvent de 45 a 60 anys. No vull formar parella, només amistat. 717354.

Si ets una dona que vulgui entaular unes bones relacions amb una amiga, crida'm, te vull conèixer. 717354.

Metge de 43 anys amb negocis propis vol conèixer senyoreta culta i elegant per a relacions amb ajuda. 717354.

Estrangera atractiva i elegant sense problemes vol conèixer senyor alt, culte i amb futur, de 45-60 anys, per formar parella. 719534.

Som joves de color que ens volem casar i tenir fills amb senyoretes espanyoles. Som alts, cultes i atractius. 717354.

Metge especialista de 42 anys. Som casat i tenc un parell de negocis. Vull conèixer senyoreta elegant per a relacions periòdiques. 717354.

Vull contactar amb senyora entre els 25 i els 45 anys per mantenir una bona relació. Tenc una bona feina, només me faltes tu. 719534.

Senyora jove, atractiva i simpàtica, vull conèixer senyor interessant i de bona posició per a unes relacions amb ajuda econòmica. Ho necessit. 719534.

Oficinista de 32 anys. Me vull casar amb al·lota amorosa i simpàtica. 719534.

Mallorquí de 58 anys. 300.000 pessetes mensuals. Necessit amor. Necessit senyora amable, sense vicis entre els 50 i els 60 anys. Crida'm prest perquè em trob molt sol. 717354.

Professor d'institut de 43 anys. Pis a Ciutat, vaixell al club. Separat sense fills. Vull refer la meua llar amb senyora de cultura mitjana, garrida i galatzona, femenina i ordenada. Tel. 717354.

Enginyer tècnic, separat, 63 anys, 172 cm, 80 kg, culte, intel·ligent, amorós, formal, afectuós... Cerc senyora o senyoreta d'edat indiferent, accept hàndicap físic. Escriure a: Apt. de Correus 41-46240 Carlet (València).

Fadrina de 34 anys. Som garrida, amable, i amorosa. Tenc ganes de fer-te feliç. 717354.

Separat de 30 anys, atractiu, alt, relacions públiques en diversos idiomes. Vull formalitzar amistat amb senyora o senyoreta garrida, formal i amorosa. 717354.

Fadrí de 27 anys, tècnic electricista amb negoci propi. Cerc la companya de la meua vida. 717354.

Funcionari d'Iberia amb càrrec superior, 63 anys, cotxe, finques, xalet i tot allò necessari per fer feliç la meua companya. 540586.

Autònom amb empresa de sanejament, llantermeria i altres. Bon esdevenidor. Vull formalitzar amistat sana amb senyora culta, atractiva, amorosa. Entre 30 i 45 anys. 717354.

Constructor amb grans empreses, casat. Vull conèixer senyoreta o senyora jove per relacions contínues. La puc ajudar econòmicament. 717354.

Jove de 16 anys. M'agradaria conèixer al·lota per mantenir una relació. Telefona els vespres al 820816. Miquel.

Fadrí de 25 anys amb la carrera just acabada, alt i plantós. Vull fer amistat amb senyoreta intel·ligent i formal. 719534.

Senyor de 70 anys, cultura superior, amb molt de béns i estalvis, ben conservat, fort i sa. Vull conèixer senyora amorosa, culta i formal. 719534.

Viudo de 64 anys, xef primer d'hotel, cotxe, pis, terres, estalvis... Tot allò que es necessita per fer feliç una companya de veritat. 719534.

Cap d'empresa de 27 anys amb estudis superiors. Fadrí, alt, agradós. Vull conèixer senyoreta fins als 35 anys per formar parella. 717354.

Senyor de 47 anys amb empresa pròpia, grans beneficis. M'agradaria trobar la meua mitja taronja, que sia culta i atractiva, de 25 a 43 anys. 540586.

Senyor alemany de 46 anys, amb bons ingressos, divorciat, sense problemes familiars, alt i plantós. Vull conèixer senyora simpàtica. 719534.

Fadrí de 40 anys, agent comercial amb negoci propi, bons ingressos. Vull amistat formar amb senyora o senyoreta de 20 a 40 anys, garrida i neta. 717354.

Separat total de 40 anys, alt, plantós i agradable. M'agrada viatjar. Xef de restaurant amb negoci propi. M'agradaria conèixer senyora formal i neta. 719534.

Fadrí de 34 anys, 185 cm d'alçada. Gran professional de la mecànica, amb estalvis i casa gran. Vull conèixer la meua mitja taronja. 717354.

Divorciada, 39 anys. Hostessa culta, amable, amorosa i molt formal. Voldria refer la meua vida amb senyor formal. 717354.

Viuda 59 anys, bon físic, culta, casolana i bona persona. Tenc xalet, cotxe i un bon nivell de vida. M'agradaria trobar senyor senzill i bona persona. 717354.

Viuda de 53 anys, visc tota sola. Tenc casa, cotxe i estalvis. Vull conèixer senyor de 55 a 65 anys que sia amant de la llar. 549534.

Fadrina francesa, 27 anys, alta i rosa. Guia intèrpret. Cent mil pessetes al mes i cotxe. Cerca home bo amb desitjos de casar-se. 719534.

Fadrina, 36 anys, professora d'EGB, bona presència, familiar i amorosa. Vull casar-me amb home culte, sense problemes i sense vicis de 36 a 43 anys. 717354.

PER IL·LUMINAR
LA SEVA LLAR
ELÈCTRICA
NYEGOS

Jaume Balmes, 45 • Telèfon 29 56 18
07004 Ciutat de Mallorca

ANUNCIAU-VOS DE FRANC A L'ESTEL de Mallorca

Nom.....DNI.....
Cognoms.....Tel.....

ATENCIÓ

- Escriviu un sol anunci per cupó
- Usau lletres majúscules
- Escriviu dins el requadre el text

Ompliu aquest cupó i enviau-lo a:
L'ESTEL de Mallorca. Apartat de Correus 124. 07600 S'Arenal de Mallorca

L'ESTEL

PETITS ANUNCIS

Som una viuda de 61 anys, no tenc problemes familiars ni dels altres. Només tenc el desig d'entaular amistat amb un senyor formal per a un futur que ens interessi a tots dos. Estic ben conservada i som ben agradable. 540586.

Si per a tu el més important és l'amistat i no el físic de les persones, si t'agrada anar al cinema i a concerts o simplement conversar, vull que siguis el meu amic o la meva amiga. Jo sóc gai i tenc 29 anys. Apartat 892-07080 Ciutat de Mallorca.

Fadrineta aficionada a la música, al cinema i a les aventures, desitja conèixer un al·lot de 25 a 30 anys que tenguí les mateixes aficions. Fins seriosos. 717354.

Divorciada de 60 anys, estudis superiors, delegada d'empresa amb bons ingressos i sense problemes de cap classe; desitja refer la vida amb senyor culte. 717354.

Si estàs tot sol com jo, vine a veure'm. Som morena, molt guapa, amorosa i de gran cor. Tenc 28 anys. 719534.

Fadrina de 42 anys amb estudis superiors, amant de la llar i de la natura. Desitja conèixer senyor formal. 717354.

Fadrí de 37 anys, cuiner de primera amb feina fixa des de fa 16 anys. Vull formar una família plena d'amor. Crida'm al 717354.

Fadrí de 22 anys, agradós, intel·ligent, amb carrera de Psicologia. Faig feina a la ràdio. M'agradaria formar una família amb tu. 717354.

Jove de 28 anys, tenc un taxi i terres al poble amb gent que se'n cuida. M'agradaria conèixer fadrina formal. 717354.

Delineant de 40 anys, 174 cm d'alçada, agradós i lliure de tot càrrega, sense problemes econòmics. Vull conèixer senyoreta. 717354.

Guarda de seguretat fadrí de 36 anys, fort i amable. Vull amistat sincera amb senyoreta intel·ligent de 20 a 40 anys. 717354.

Casat de 36 anys cerca dona per a compartir deliciosos moments. Convit a sopar dins un iot a alta mar. Trucau preferiblement els vespres, fins devers les dotze. Preguntau discretament per Toni. Tel. 299903.

Ets una al·lota educada entre els 18 i els 32 anys, culta, formal i amb ganes de fer feliç un espòs? Som alt, de color i ben curro. 719534.

Fadrina de 54 anys amb aparença de 40, alta i sense problemes econòmics. Desig formalitzar parella amb senyor agradable, culte i amorós. Crida'm al 719534.

Som el centre matrimonial i d'amistat que ajunta més parelles cada dia. No segueixis amb més problemes de soledat. Telefona al 717354.

Secretària d'alt càrrec, vida resolta, 32 anys, molt simpàtica, amorosa, garrida, ben feta... vull conèixer senyor formal i culte de 35 a 50 anys. 719534.

Si tens entre 18 i 40 anys, ets garrida i amb problemes econòmics, jo te puc ajudar. Som un empresari casat insatisfet. 717354.

Atenció amics! Uniu-vos al nostre grup d'amistat. Feim excursions, sortides i altres activitats. Si teniu entre 20 i 45 anys, escriviu a l'apartat de correus 1.792. 07080 Ciutat. Abstenir-se borinots.

Intercanviem adreces de Penyes del Barça. Voldríem publicar coses del Barça i en català. M. Colom, Ramon Llull, 33-5-1. Castelló 12005.

Al·lota de trenta anys desitja amistat amb joves que tinguin sensibilitat per la cultura i l'art. Apartat de correus 1107-07080 Ciutat de Mallorca.

Mallorquí de 39 anys, estudis superiors, vull conèixer al·lota de similars circumstàncies. Escriure a l'apartat 211 (07080) Ciutat.

Voldria correspondència amb dones de 45 a 50 anys. Jo en tenc 50. Francisco España. Alfonso el Sabio, 2A-2-1.

SERVEIS PROFESSIONALS

Home jove cerca feina d'ajudant a malalts o minusvàlids que estiguin a ca seva. 297067.

S'ofereix pintor empapador, econòmic, seriós, ràpid i net. desplaçament per tot Mallorca. Tel. 203239

Home jove cerca feina de conrador o de vigilant de finca rústica prop de Ciutat. 297067.

Reparacions de Tv, vídeos, àudio, antenes Tv. Tel. 753580.

Bugaderia Lliterma. Auto-servei, rentat en sec i en banyat, neteja de catifes, servei ràpid. C/ Virgili, 17. Tel. 266331. Can Pastilla.

Tallers Vidal. Diessel i gasolina. Cra. de Son Fangos, 280. Tel. 262048. Es Pil·larí.

Modista. Tallar i emprovar. Faig tota casta d'arranjaments: cremalleres, baixos, etc. Tel. 292920. Maria dels Àngels.

Planxisteria, pintura, mecànica. Taller San Francisco. Camí de Son Fangos. Tel. 490314. Es Pil·larí.

Pneumàtics Son Ferriol. Equilibrat de rodes, canvi de rodes i pegats, alineament de direccions assistida per ordinador. Avda. del Cid, 73. Tel. 427553. son Ferriol.

Estudiant universitària d'Informàtica fa classes de repàs d'EGB, BUP i COU a la zona d'Inca. Tel. 503063.

Cerc feina per fer a ca meua. Tipus ceràmica, sabates o similar. Tel. 297067.

Cerc feina de representant d'arts gràfiques o comercial de publicitat. Tel. 297667.

Persona cerca feina per fer a casa. Mecanografia, ceràmica, llistes de correus... Tel. 297067.

Es confecciona o arregla qualsevol peça de vestir, cortines, coixins, etc. Tel. 771005.

Es passen treballs a màquina i per ordinador. Netedat i rapidesa. Tel. 771005.

Televisors, vídeos, ràdio-cassettes, els arreglam. Electrònica J. Garcies. C/ Francesc Frontera, 10. Tel. 264335. Coll d'en Rabassa.

Senyora de 46 anys, s'ofereix per guardar ancians o malalts. Tel. 263227.

Gabinet de Psicologia. Neurosis, trastorns de caràcter, psicoteràpia infantil, depressió. Tel. 427193.

BORSA DEL MOTOR

Tallers Les Cadenes. Mecànica xapa i pintura de l'automòbil. Carrer del Marès, 3-A. Telèfon 265551. Ses Cadenes de s'Arenal.

Venc motocicleta marca NSR 80. Molts pocs quilòmetres, quasi nova. Tel. 511223.

Venc cotxe Renault 5 GTL PM-L, per 110.000 ptes. Tel. 741388.

Si vol un cotxe nou de la nostra gamma, véngui i en parlarem. Agència oficial Renault. Tel. 413867. Son Ferriol.

Venc cotxe Renault 5 GTL, M-4623-L per 125.000 ptes. Tel. 741388.

Motos Salom

Jeroni Pou, 9 • Tel. 468136
Tomàs Forteza, 24 • 462686

Venc YAMAHA 400 PM Z. Peces noves. Assegurada. Amb casc. 150.000 pessetes. Joan. 835131.

ENSENYANCES

Vols aprendre a conduir sense esforç? Vine amb nosaltres! T'ho passaràs molt bé. Auto Escola Chela. Carrer 31 de Desembre, 48. Tel. 759438. Ciutat.

Professora titulada fa classes de solfeig, piano i harmonia. Individuals i en grup. Tel. 756114. Magdalena.

Universitària fa classes de repàs d'EGB i català a la zona de Pere Garau de Ciutat. Tel. 243383.

Estudiant de Filologia catalana fa classes particulars d'EGB i BUP a 500 ptes/hora. Tel. 243742.

Cursos d'expressió corporal. Grups d'adults els dilluns a les 18 hores. Grups de joves els dimarts a les 18 hores. Carrer Menorca, 6. Per 5.500 ptes al mes. Tel. 750041-713262.

Estudiant de Filologia catalana fa classes de repàs d'EGB i BUP, preferentment assignatures de lletres. Demanau per na Carolina al 299829.

«Amics de Joan Ballester i Canals» ofereix de franc material imprès i cassettes de propaganda nacionalista. Podeu escriure a l'Apartat 5.069 de Barcelona-08080; o telefonar al 93 2194746.

Si voleu intercanviar adhesius, revistes, informació, etc, sobre el tema d'alliberament nacional, escriviu a

l'Associació «Xavier Ro-meu». Apartat de correus, 36. 43480 La Pineda. Tarragona.

El Consell Nacional Català ofereix diversos llibres, gratuïtament, a tot aquell que els els demani, al voltant dels drets i història de la comuna pàtria catalana. Podeu escriure a l'Apartat 15.071 de Barcelona-08080.

Primer llibre de poesia d'Aurora de Bindor, **Ade-siara murmura una fada**. El trobareu a la llibreria De Verd en Blau de Son Ferriol.

Mestre s'ofereix per fer classes de repàs. Demanau per Bartomeu al telèfon 467931.

Front d'independentistes catalans, que creuen que treballar per Catalunya està per sobre de tendències i partidismes, ofereix butlletins de propaganda nacionalista. Escriuiu a l'Apartat de Correus 5.531 - 08080 Barcelona.

Si estau interessats per la literatura en català, podeu subscriure-vos de franc a la revista LA FOREST D'ARANA, plaça Mossèn Sorell, 6-14, València 46003. Cal fer-hi esment dels vostres nom i cognom, adreça, codi postal i població. També hi podeu subscriure gratis amics i companys, i fer-hi arribar els vostres suggeriments.

FORA OCUPANTS

PALESTRA ☆

NO EMPRENYIS

EL MEU POBLE

MALLORQUINS!
MALLORQUINES!

COMPRAU PRODUCTES
DE MALLORCA!!

SÓN ELS MILLORS DEL MÓN!

NO EMPRENYIS

EL MEU POBLE

En Manuel Trillo és el distribuïdor de la minimoto GRC i dels tubs d'escapament TAVI. Fa 14 anys que té el taller al carrer de sant Cristòfol de s'Arenal.

En Jorg Schmidt d'Alemanya. Fa 8 anys que regenta el bar Sa Bóta. Ara també regenta el restaurant Die Futterkrippe, tot a s'Arenal. Cal remarcar que "Krippe" en català es diu "Gripi" i és el lloc de la menjadora on les bísties mengen el gra.

Na Francisca Dengrà és la madona jove de la sabateria Jero's de s'Arenal. Sa mare va obrir aquesta sabateria ara fa 27 anys.

En José Vicente Saez de Cuenca fa 27 anys que viu a Mallorca. Fa 18 anys que va obrir el Supermercat Jesús i 9 que té el Super Pinos Mar, tots dos a s'Arenal.

És en Narcís Vilà d'Olot. Fa 18 anys que va obrir el Duque's Grill, el restaurant de devora l'Hotel Airon que despatxa la carn torrada i les ensalades exquisides.

Na Nani del Coll d'en Rabassa i en Gaspar de Ciutat han obert aquest estiu passat la cafeteria Juanita a Can Pastilla. Despatxen les begudes, les tapes i els plats combinats. Els vespres, vetllades mallorquines amb música de guitarra i les cançons en mallorquí dels anys seixanta, amb soparets per encàrrec. Als anys vuitanta, na Nani regentava la perfumeria Nani i més tard la cafeteria Pou al Coll d'en Rabassa. Ara, la trobareu a Can Pastilla.

Perquè no som independents (II)

Situació d'amagar l'ou (amb vilesa disimulada)

Ja ens ho advertia el professor C. M. Espinalt a través dels seus cursos de Psicoestètica aplicada a la política: "Ens amaguen l'ou vilment".

M'agradaria pluralitzar i remarcar els dos sentits que pot tenir la pregunta: Qui són els que amaguen els ous a/de Catalunya?

L'editorial de la revista *El Temps* del 20-10-90, amb el títol de "Aprofitant l'avinentsa", deia: "Els qui tinguin aquesta idea -la independència, o el que puga ser en un futur l'equivalent a la independència- haurien de proposar-se fer-la atractiva, com a idea i com a objectiu, per a sectors cada vegada més extensos de la societat. I això és cosa de difusió ideològica, dins i fora dels partits; d'una propaganda intel·ligent i, si convé, espectacular i agosarada. No és, certament, cosa de bombes".

Aleshores, per què aquesta revista no informà de res quan l'Associació de Practicants de la Psicoestètica va celebrar l'any 1989 el Seminari d'Imatge Motivacional "Serà el 1992 l'any de la Independència de Catalunya?"

Llegint les quaranta-vuit ponències es pot constatar que eren "agosarades", "espectaculars", "valentes"... etc. I no promocionaven "les bombes".

Doncs... ni una ratlla escrita!! Ni una línia el dia de la mort de l'insigne Carles Muñoz i Espinalt, promotor de l'esmentat Seminari.

L'abril del 1995, Mercedes Milà, en el seu programa d'Antena3-TV, entrevistà José M. Aznar. El subtítol de l'emissió era: "Cómo viviríamos los españoles si Aznar ganase las elecciones?"

Aleshores, per què els nostres mitjans de comunicació autòctons s'auto-prohibeixen difondre qualsevol programa o sèrie audiovisual que es pogués titular quelcom similar a "Com viuríem els catalans si tinguéssim la independència?"

No volen seguir el consell espinaltià resumit en les converses que tenia ja fa molts d'anys amb l'editor i patriota Joan Ballester. En elles, li deia constantment: "Fes el mapa dels Països Catalans; la gent l'ha de veure... l'ha de tocar... creem la Imatge Motivacional".

Tant el record de Joan Ballester com la del professor Espinalt no mereix l'atenció dels actuals "administradors-gestors" autonòmics de casa nostra. Ens amaguen l'ou!

La Televisió de Catalunya, dins la sèrie "A.C.R." (activitats contra el règim) que intentava posar en evidència l'estat policíac en el qual es desenvolupava la societat sota la dictadura del tirà Francó, ens mostrava, en un dels programes, com la policia qualificava Joan Fuster d'homosexual.

Aquesta diguem-ne "conclusió" policíaca, la podien sentir els espectadors un munt de vegades cada dia, donat que formava part de l'espai

publicitari que se sol fer com avanç de determinats programes televisius. Quina va ser la mà misteriosa que incloïa *justament* això a l'espot? Molts d'espectadors desconeixien la totalitat de la vida de l'escriptor i podrien quedar en el dubte (altrament gratuït, innecessari i sense importància político-cultural) de si ho era o no. En canvi no "publicitaren" els trets independentistes que, deixant a banda la seva obra magistral com a pensador, *sí que eren importants*.

Saben que l'objectivitat periodística és quasi impossible, però què o qui obligava el periodista d'*El Temps* (24-10-94) que entrevistava Anguita a fer un panegíric d'aquest califa anticatalà?

Qui estava obligat a presentar com a "demòcrates" i xuclar càmera dins la sèrie "A.C.R." dos personatges com Saez Guerrero i Carlos Sentís, aquest darrer provadament "afecto al règim" i "espion"?

És l'art d'amagar l'ou ensenyant-ne un altre.

El locutor d'aquest programa, amb un somriure condescendent mostrava a un convidat com les matrícules dels cotxes que van anar al seu casament estaven controlades per la policia franquista. Tot seguit afegeix amb el mateix to de suficiència: "A l'any quaranta-nou hi havia a l'Estat espanyol quaranta mil telèfons punxats"! Amb la seva mirada volia donar a entendre que ara, en "democràcia", això ja no passa.

O els creadors-guionistes del programa van amb el "lliri" a la mà o ens amaguen l'ou una altra vegada, ja que el telèfon l'hem tingut punxat tots alguna vegada (també des de 1976) i permanentment n'hi poden haver dos-cents mil de controlats (*)

Als butlletins informatius de Catalunya Ràdio (març del 1995) varen donar la notícia de la reacció de José M. Aznar davant la troballa de les restes dels cossos torturats de Lasa i Zabala a Alacant. No van trobar res millor que passar un bocí de la gravació d'un acte polític celebrat a un palau d'esports ple d'addictes, on el petit falangista del bigotet deia cridant amb to esgarriat com si fos el mateix rei creador de la Democràcia: "Nos horroriza y repugna la práctica de la tortura!" A continuació se sentien els aplaudiments enfervorits i crits d'aprovació dels assistents. Vaig estar a punt de sortir al carrer i apuntar-me al Partit Popular; tal era l'impacte de promoció que la Ràdio Nacional de Catalunya difonia vers el dirigent d'un partit que té encara dins la seva militància els torturadors, creadors i hereus de la criminal guerra bruta anti-basca i anti-independentista en general. Cal insistir: qui ens amaga vilment l'ou?

Tornen els esmentats butlletins informatius. A la una de la matinada del 3-4-95 ens diuen: "... i a Madrid se celebrarà un judici a independentistes catalans presumptes membres de la

banda terrorista Terra Lliure." Al cap d'uns minuts parlen d'uns senyors que, a altres països, estan degollant dones i nins, maten a tort i dret indiscriminadament (res a veure amb les accions de Terra Lliure tot sia dit de passada) i diuen: "... l'organització islàmica...", "... membres radicals...", "... extremistes islàmics...", "... membres de l'IRA..."

Qui dona l'ordre de canviar els qualificatius d'aquests grups? L'amo!! Quan Madrid diu "terroristes", l'esclau diu "terroristes"; quan diu "Ejército Republicano Irlandés" (i no "terroristas del IRA" degut a l'actual inici de negociacions amb el govern anglès que podria recordar massa el drama basco-espanyol), l'esclau, amagant l'ou, fent-se el distret, ho repeteix fil per randa.

A la revista *The Economist* del 25 de febrer del 1995, sota el títol de "A canny catalan" ("Un català astut") li fan una entrevista a l'Honorable President de la Generalitat de Catalunya on, entre altres coses, fa constar: "... Catalunya sempre ha estat el motor d'Espanya, però mai el xofer."

El que no especifica el senyor Pujol es *per què* no som el xofer ni tan sols de la nostra Nació Catalana.

És deixar les coses a mig dir, com allò de: "Som una Nació sense estat", com aquell qui diu "Suïssa, una Nació sense platges" o "Holanda, una Nació sense muntanyes".

S'ha de dir clar i català que Catalunya no pot tenir estat perquè en té un altre al damunt que li ho prohibeix per la força, i encara que el president ho diu amb un cert to d'importància, cal reconèixer que ser el *motor* quan els xofers són uns altres serveix de ben poca cosa. Seguint l'article, i després de donar xifres de l'aportació catalana (motor) a les arques de l'Estat a través sobretot de les exportacions de mercaderies manufacturades al nostre "país" (38% de les exportacions industrials del global espanyol), el periodista s'atreveix a donar la seva visió particular després de les declaracions del president i acaba dient: "Malgrat el seu fervorós nacionalisme, el senyor Pujol creu en el fons que, sense Espanya, Catalunya no pot anar enlloc" (?)

Aleshores, què signifiquen tantes declaracions de "Fem país", "Anirem endavant", "Peix al covo", "Entre tots millor", "Fem camí", etc?

Perquè si Espanya ens controla tota l'economia i la cultura fa 281 anys (ell no s'atura de donar-ho a entendre, queixant-se contínuament), de què serveix fer camí i anar endavant? Per anar a on? Si sense Espanya no podem anar enlloc, cap a on hem d'anar tots sols? A quin covo hem de posar el peix? Pragmàticament parlant (el pragmatisme és un tret que no paren d'autoadjudicar-se molts de catalans, sobretot dirigents polítics), no seria més rendible ser espanyols totalment d'una vegada i deixar-nos d'històries i "duplicatats" dramàticament caríssimes en tots

els sentits? Quantes garrotades i vexacions ens estalviariem? Val la pena aquest doble joc dels nostres "astuts"?

El diari ABC de Madrid del 15-01-95 duu un article d'Otto de Habsburgo titulat "Guerra colonial" on, entre altres coses diu, referint-se a la guerra oberta per Rússia contra la seva colònia txetxena: "En su día, durante la Segunda Guerra Mundial, Stalin hizo trasladarse a pueblos enteros porque temía que colaborasen con los alemanes, no por simpatía con el nacional-socialismo, sino porque querían librarse de los rusos."

Si no ho recordo malament, en el llibre L'assassinat de Pau Clarís de Carles M. Espinalt, ens recorda que en certa època hi havia a Catalunya molts de catalans anomenats "afrancesats". En realitat, el seu fervor envers el francès no era altra cosa que voler "liberarse de los rusos"; intentar triar un altre amo que, mal per mal, si més no, intuïen que podria ser millor que el de "ponent", que no havíem triat de bon grat.

En el llenguatge popular, entre irònic i sorneguer, es diu moltes vegades: "Tant de bo, ens invadís Andorra" (... si fos Dinamarca o Suècia tampoc no en fariem gaire escarafalls)", fins arribar a la coneguda referència al Timbal del Bruc "... Si en lloc de tocar el timbal s'hagués tocat els collons, ara seríem francesos".

Fa poc (març-abril del 1995) que s'ha difós a través de les grans cadenes de premsa, ràdio i televisió estatals la notícia de l'acord pres per més de vint-i-sis ajuntaments de Catalunya (a proposta d'uns quants deixebles del professor Carles Muñoz i Espinalt) on es demana al Parlament Català la convo-

catòria d'un Plebiscit democràtic en el qual el poble pugui respondre amb un "sí" o un "no" la pregunta: "Voleu una Catalunya independent vinculada a Europa bo i separant-se d'un Estat intermediari que duplica els impostos dels ciutadans i dificulta la nostra peculiar vida política?"

Doncs bé; els mitjans de difusió de la nostra Nació no varen dir res fins al cap d'uns dies (prudència? por?) i dedicant-hi unes poquíssimes ratlles a la premsa i escassos minuts (a voltes segons) als mitjans audiovisuals.

Cal recordar que tenim unes emissores de la Generalitat que, sobretot Catalunya Informació, funcionen les vint-i-quatre hores. A través d'elles ens podem assabentar del temps atmosfèric i del trànsit a les carreteres quarantavuit vegades al dia. A més, ens repeteixen els números de la Lotto Catalunya fins a la sacietat, sense desviar-se gaire d'unes onze o dotze hores de notes esportives. I això cada dia.

És lògic que no els hi quedi espai per donar certes notícies que per a ells no són "importants".

Ens amaguen l'ou!!!

Ens amaguen l'ou amb això dels incendis forestals. Els nostres gestors no s'aturen de donar-nos instruccions per tal de reduir els focs: que no fumem, que no fem menjar al bosc, que netegem els espais forestals, que tinguem aigua emmagatzemada a casa nostra, que fem tallafocs, que siguem cívics... etc.

Ens informen dels milers de milions que ens costen els focs permor de les subvencions, repoblacions, danys a persones i bens... etc. A part del pressupost, cada any més elevat, que es dedica a homes i material per a la pre-

venció dels nostres, sembla que inevitables, incendis forestals. El que amaguen és el més important: Qui crema la majoria dels boscos i el perquè?

És fa pública la cara dels incendiaris (pocs) que han agafat i els seus motius per fer-ho?

M'agradaria proposar que algun element del Govern anés a Madrid a demanar que per "solidaridad" cremassin un pi, un només! A la capital. Fa la impressió que allà no tenen muntanyes, matolls ni pins, ni que fumin al bosc i que, pel que es pot comprovar per les estadístiques, deuen ser molt més civilitzats que nosaltres.

Ens enganyen!!! Els farsants ens venen una farsa!

Tenim notícies de gent que ha treballat dins els organismes relacionats amb aquesta problemàtica tan dramàtica i saben el que passa de veritat; els fan callar, i segueixen amagant-nos l'ou.

Per què certs cantautors (sembla que fins i tot el Loquillo) que lloen i canten Joan Salvat-Papasseit, pràcticament només en musiquen els poemes no gaire compromesos? Per què callen i dissimulen tant com poden els seus trets inequívocs d'independentista?

Només cal rellegir certs fragments del seu Manifest "Missió per Catalunya", on deixà escrit: ... Espanya no existeix com entitat única", "... jou de Castella", "Hom no és petit davant Espanya", "El ferro al cint no pesa; pesa l'esquella innoble que el manso porta al coll". Tal com comenta en un brillant article Jordi Bilbeny, Salvat-Papasseit era conscient que érem uns esclaus i ho va dir molt clar. També molts de cantautors ens amaguen l'ou? Frank Dubé (continuarà) Ω

És en Tom Pollex de Dusseldorf. Fa un any que ven computadores i consumibles a Can Pastilla.

És na Mercè Domènec, que té una botiga de Records de Mallorca a Can Pastilla, pinta a l'oli i fa aquarel·les. També broda tapisos. Aquesta primavera exposarà al Casino de Mallorca.

En Xosé Àngel Miguez és un gallec que juntament amb un soci ha comprat l'agència de viatges RTS de Can Pastilla. Ven viatges a l'estranger, ven excursions i lloga cotxes.

En Daniel Soler és l'encarregat del SYP de Can Pastilla que ha obert ara fa mig any.

MAK

**PERRUQUERIA
DE SENYORES**

c/ Militar, 230 • Tel. 49 05 62 • S'Arenal de Mallorca

**LAVAUTO
ARENAL**

**Compra-venda d'automòbils
Rentat automàtic en 10 minuts
Canvi d'olis. Pneumàtics**

Carretera Militar, 217 (davant l'Ambulatori)
Tel. 26 56 18 • S'Arenal de Mallorca

**1 HORA
FOTO**

EUROphoto
BALEARES S.L.

**REVELAT DE FOTOS i
FOTOS D'ESTUDI EN 1 HORA**

- AMPLIACIONS
- MURALS
- DURATRANS

REPORTATGES DE FOTO I VÍDEO

EUROphoto
c/ Perla, 2 (davant Golf Fantasia)
S'Arenal de Mallorca

**10 ANIVERSARI
COMERCIAL**

INSTAL·LACIONS SANITÀRIES

CALEFACCIÓ • GAS

VENDA I EXPOSICIÓ DE MATERIAL

SANITARI

EXPOSICIÓ i VENDA
carrer Formentera, 1
Tel. 44 26 20 / 44 25 02
Fax 44 11 19
S'Arenal de Mallorca

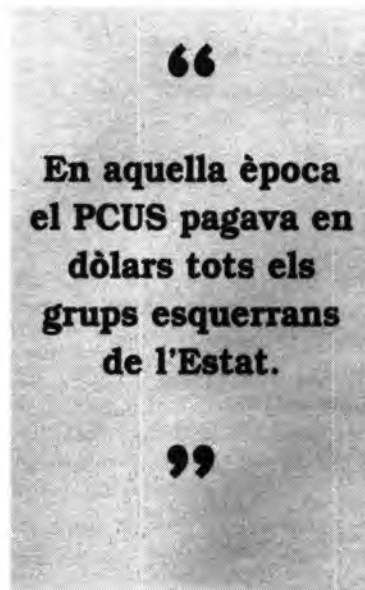

Dietari apòcrif del president

Contra el marxisme dogmàtic

En menys de vint anys, sense necessitat de vessar sang, la nostra política –amb el suport de les altres forces parlamentàries– ha anat eliminant d'arreu de l'Estat Espanyol les antiquades idees col·lectivistes, que tant de predicament tingueren en les acaballes del franquisme. Vist en perspectiva, quan ja no hi resta quasi cap partit que es reclami hereu de les doctrines de Marx, Engels o Lenin, mirant enrere, sembla un malson l'època absurda on campanya arreu el marxisme. D'estudiant, ja m'indignava l'abundor de llibres, assaigs, traduccions de l'obra del famós jueu alemany. Record llargues discussions amb els companys de facultat que em volien convèncer del fracàs del sistema lliberal o de les errades històriques de la socialdemocràcia mundial (la votació a favor dels crèdits per a la Primera Guerra Mundial, l'assassinat de Rosa Luxemburg, el suport al boicot contra la naixent dictadura dels soviets a Rússia, etc). Una frase de Vázquez Montalbán escrita devers el seixanta-vuit, en plena eufòria del maig francès, ja m'impactà favorablement. Deia el gran escriptor espanyol (i li reconec els mèrits malgrat encara

no abandoni els quatre eixelebrats d'Esquerra Unida): "*Dictadura... jni la del proletariado!*". Sempre he estat lliberal, un home pragmàtic, capaç d'utilitzar la bandera roja, la Internacional o la bandera republicana en el moment exacte (enfortir el nostre partit davant els carrillistes), però també vaig saber canviar quan pertocava. Amb els dogmes, aferrats a velles concepcions del passat (enlairar en tot moment el record de Pablo Iglesias; celebrar els aniversaris de la Revolució d'Octubre, el 34 a Astúries; dedicar carrers a Largo Caballero; voler mantenir en la memòria col·lectiva l'exemple de molts companys que, influïts pels anarquistes i comunistes, agafaren les armes per a lluitar contra Franco), no haguéssim guanyat mai les eleccions l'una rere l'altra. Del marxisme dogmàtic que s'ensenyava per aquells anys a les universitats, mai no em va convèncer el concepte, que considerava i consider fals, de la lluita de classes. N'hi havia que, fins i tot, defensaven l'absurda tesi que la guerra del 36-39 no era més que un enfrontament entre pobres i rics a una Espanya subdesenvolupada. Jo sempre he pensat que les guerres no tenen res a veure amb les classes (que no existeixen) i que, en

definitiva, els conflictes ho són entre personalitats enfrontades, entre dirigents que no saben, mitjançant el diàleg i el consens, arribar a acords. Mai no he entès ni crec poder entendre la concepció referent a l'existència de classes antagoniques dins la societat.

L'humanisme cristià

Format en l'humanisme cristià, lluny de les excentricitats del Concili Vaticà II o la teologia de l'alliberament, pens que només podem parlar de la Humanitat, de l'home com a ésser portador d'una essència immortal. Si a la humanitat li llevam aquesta concepció, en certa mesura divina... què queda? La bestialitat dels instints, el ferotge materialisme que propagaven i propaguen els utopistes socials de tota mena. Els Estats Units d'Amèrica són l'exemple cabdal del fracàs de les utopies marxistes: el país amb una classe obrera industrial més poderosa –per emprar els seus termes– no ha tengut mai partits d'esquerra o sindicats que defensassin les idees igualitàries dels visionaris. Ben cert que a la universitat no tan sols hi havia carrillistes. En aquella època –era el final del franquisme– companys i professors volien "il·luminar-me" amb les aportacions que pensadors sectaris del tipus Gramsci o Rosa Luxemburg havien fet al pensament revolucionari. Sempre vaig pensar que tot era el mateix: estalinisme disfressat, rondalles que no servirien mai per a guanyar unes eleccions en un país desenvolupat, amb alt nivell de vida, amb gent que estudia i té carrera i va amb cotxe a la feina. Per sort per a Espanya, la moda fou passatgera. Desaparegué a poc a poc, i ara quasi ningú no s'enrecorda de les dificultats que tinguérem per a portar endavant la doble tasca d'acabar amb les restes de les utopies del segle

XIX i, alhora, modernitzar el país amb la nostra incorporació a l'OTAN i el Mercat Comú. Els pactes per a redactar la Constitució, la consolidació de la monarquia, l'ajut dels EUA, la llei de D'Hont, el control de les subvencions estatals als partits, la feina de controlar tots els mitjans de comunicació per anul·lar la influència perniciososa dels toca-boires dins de la societat, han donat, a la fi, els seus fruits. Consolidades les idees de germanor espiritual entre els homes, depurades completament de professors quimèrics les nostres aules, el jovent només es preocupa d'estudiar i d'acabar la carrera i no de ficar-se en trencacaps que, en qualsevol societat avançada, solament correspon estudiar als partits amb representació parlamentària. Hem aconseguit, en menys de vint anys, allò que no va fer la dictadura en més de quatre dècades de repressió violenta de l'oposició. Un guany ben important de la nostra eficient tasca de govern.

El repte de romandre a l'OTAN

A vegades, parlant, després del Consell de Ministres, amb Narcís Serra o en Solchaga –i ells em donen tota la raó!– m'adon com sóc un dels dirigents més lúcids del món occidental. Guanyar les eleccions d'una forma repetida no és una tasca gens fàcil i jo ho he aconseguit sense gaire esforç. Molts dels companys, quan ens enfrontàrem amb el repte de romandre a l'OTAN i haguérem de convocar el referèndum, pensàvem que no en sortiríem ben lliurats d'aquella campanya. Els nostres enemics s'uniren, deixaren les diferències polítiques a banda, i demanaren el NO. Fou un moment perillós en vistes al normal funcionament del sistema. Els aliats tremolaven; ningú no imaginava ni podia suposar la força convincent dels meus raonaments. Les enquestes ens donaven perdedors. Però jo conec el meu poble, la xurma indòcil, a vegades bestial, amb instints primitius i alhora infantils, d'Espanya. Vaig saber trobar el discurs adient per a convèncer a la població, comunicar el missatge d'una forma intel·ligent i sense mitges tintes. Enfront el catastrofisme dels meus oponents –un curiós conglomerat que anava des del Fraga fins a l'extrema esquerra i el terrorisme independentista batasunero– vaig situar d'una forma magistral l'eix de l'argumentació. En essència enfrontar-se a milions d'equivo-

cats pacifistes no era difícil si sabies parlar com un pare parla als seus fills. Les xerrades del president Roosevelt als ciutadans nord-americans en temps de la crisi dels anys trenta, m'inspiraren. Parlar al poble com si fos un nin petit, un al·lot que necessita ajuda, orientació. Es tractava d'explicar a les clares, sense amagar res, el que ens jugàvem en el referèndum. Europa era el progrés i Europa era l'OTAN, la defensa de les llibertats, el manteniment del nivell de consum. Només un dirigent de provada experiència podia reeixir en una situació tan complicada. Tot es va decidir els darrers dies de la campanya. Havíem d'explicar a l'electorat què significava realment el NO per al país. I el NO –ho vaig fer veure amb nitidesa– significava restar ancorats en el passat. O, el que encara era pitjor, seguir el camí que marcava Moscou als nostres oponents. D'això mai no en va ser conscient un polític tan experimentat com l'amic Fraga.

Moscou restava vigilant

L'abstenció propugnada pels populars l'únic que feia era facilitar el joc als comunistes que encara quedaven. Segur de les meves posicions, amb confiança total en la capacitat de la raça per a distingir entre el bé i el mal, vaig anar situant els elements que ens permeteren la victòria. Un èxit contra els enemics d'Occident que jo consider de la mateixa proporció i importància que la victòria cristiana contra els turcs a la batalla de Lepant fa quatre-cents anys. El control de la televisió –no deixar parlar els subversius– fou peça cabdal en la meua estratègia. Com podíem deixar que els radicals i violents pacifistes emprassin els nostres mitjans de comunicació? Com, un polític experimentat, podia cometre una errada de tal magnitud? Ben cert que no caiguérem en la provocació i amb mà ferma i decidida només deixàrem parlar les organitzacions constructives. Els minuts concedits als contraris foren escassos i situats en horaris de poca audiència. No podíem donar facilitats als partidaris del Pacte de Varsòvia, als qui ens volien lliurar fermats de peus i mans als moros o als comunistes. Moscou estava vigilant. Àfrica és a prop. En aquella època, el PCUS pagava en dòlars tots els grups esquerrans de l'Estat. Un fantasma de la guerra civil –l'Ignacio Gallego– va muntar una escissió en el PCE i organitzà un partidet anomenat PCPE amb la sola intenció de pressionar el pobre Gerardo Iglesias perquè fos més combatiu en la qüestió de la campanya contra l'OTAN. Aquesta gent que no

L'ESTEL de Mallorca

BOLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

Nom.....
 Adreça.....
 .....C.P.....
 Població.....
 C.I.F. .... Tel .....

M'interessa una subscripció

ANUAL 3.000 PTS

Rebut domiciliat a un banc o caixa

Banc/Caixa.....
 Adreça.....
 Núm. entitat.....Núm. sucursal.....
 Compte núm.....

Firma

**Ompliu aquesta tarja i enviau-la al
 Apartat de Correus 124
 07600 s'Arenal de Mallorca**

entenien les necessitats de progrés d'Espanya, els marginats de qualsevol tendència, els grupets ultraesquerranistes que mai no havien obtingut vots en les eleccions parlamentàries o autonòmiques, les sectes d'objectors de consciència, les lesbianes i gais, els separatistes, s'ajuntaren en una plataforma que anomenaren, per a confondre a l'electorat, "Cívica", i, segurs de llur triomf, feren festa abans d'hora. Ningú pensà en la meua capacitat d'endregar les coses.

Psicologia de masses

Em donaren per vençut abans d'hora. Sembla mentida que no coneguessin la meua gran capacitat política, provada any rere any, elecció rere elecció. Va bastar que sortís un parell de vegades per televisió, a l'hora de sopar, i explicàs, fil per randa, els meus convincents plantejaments, per a capgirar la truita. ¿Desitjava el poble, els ciutadans, la gent que havia estat capaç de fer una transició política exemplar, tornar a la postguerra, a l'aïllament ferotge en el qual ens havia mantengut quaranta anys de dictadura? ¿Volem, nosaltres, un poble lliure d'Occident, esdevenir un aliat del Pacte de Varsòvia, convertir-nos en uns titelles de Moscou? La Unió Soviètica —avui per sort desapareguda—... ¿era el mirall on hauríem de mirar? ¿Que no coneixia la comunitat la falta de llibertat que hi havia a tots els països comunistes, l'avoriment mortal que significava no poder

fruir de diversos canals de televisió, no poder anar al quiosc a comprar un grapat de revistes amb belles al·lotes nues? Països amb una sola marca de cotxe, amb un sol model de televisió... ¿i la impossibilitat de veure els serials, les telenovelles mexicanes? Segons els analistes que, després de la victòria en el referèndum, analitzaren els motius de l'èxit aclaparador, fou aquesta darrera possibilitat la que decidí milions de votants a favor nostre. El poble sabia de la falta de llibertat als països comunistes. Alguns, folls, ho justificaven dient que la llibertat, al món capitalista, era la de morir-se de fam, si no tenies diners o una feina segura, mentre allà, al totalitarisme tenebrós, tothom cobrava de l'Estat i no existia l'atur. El fet de no poder veure serials mexicans era inqüestionable. Tant a Moscou com a Praga o Pequín, la subcultura, com menyspreadament anomenaven l'art de masses, estava prohibida. I aquí, la meua visió clarivident de la psicologia popular ens va fer guanyar la partida. Vaig convertir l'entrada a l'OTAN, que de principi semblava un gest militarista inútil —haver d'acompanyar els aliats en la propera guerra mundial o en qualsevol intervenció armada al món— en un acte de defensa d'allò que el poble estima més: els seus serials mexicans o colombians. En el fons, la gent sap el que vol i mai no s'equivoca. La victòria en el referèndum dels falsos pacifistes que ens

volien fermar rere el carro soviètic, podria haver significat un empobriment del nostre ric i diversificat món cultural, un terratrèmol polític que hagués endarrerit la modernització del país. Segurament hauríem hagut de convocar comicis anticipats, i, de rebot, encoratjats pel rebuig a Occident, partits en decadència (con Esquerra Unida o els separatistes) tendrien ara una representació parlamentària desproporcionada, condicionant, amb un parell de vots decisius a l'hora de formar govern, la política econòmica i cultural de l'Estat. Per sort, cada nació té el guiatge que es mereix, i els perdularis, en aquella ocasió, saberen votar com si realment fossin majors d'edat i sapiguessin el que volien. Sota les cendres dels falsos i hipòcrites pacifistes pagats per la KGB, sota la desfeta dels marginals i sectaris enemics de la prosperitat, poguérem, més endavant bastir la modernització d'Espanya, començar els fonaments dels futurs Jocs Olímpics que després celebràrem a Barcelona, muntar l'èxit internacional de l'Exposició Universal de Sevilla, i fer les primeres passes per a tirar endavant, el projecte del Tren d'Alta Velocitat espanyol que se situa a l'avantguarda de les comunicacions mundials. I tot mercès a la meua clarividència política, al meu coneixement de la psicologia de masses que no posseeix cap altre governant d'Occident. **Es Mascle Ros** Ω

Dues traduccions de M. López Crespí obtenen dos premis internacionals de poesia

Miquel López Crespí (sa Pobla, 1946) ha guanyat en aquest any 1995 una bona part dels premis de poesia que es convoquen arreu dels Països Catalans. Cal destacar el premi Joan Salvat Papasseit, Barcelona 1995; Ramon Muntaner, Tarragona 1995; Paco Mollà, Alacant 1995; etc. M. López Crespí és igualment l'escriptor mallorquí amb més guardons internacionals per la traducció de la seva obra poètica a altres llengües (romanès, castellà, rus, etc). En els darrer anys les seves traduccions guanyaren els importants premis de poesia Miguel Hernández, Blas de Otero, Gabriel Celaya, Gerardo Diego, etc. Durant l'any 1995, el nostre col·laborador ha guanyat, amb dues noves traduccions, dos premis d'abast internacional, l'important premi Antonio Machado 1995 que es concedeix a França i el de la Diputació de Sòria per a traduccions de poesia.

Fa poc M. López Crespí publicà a Andorra l'antologia *Poemes de l'horabaixa* (premi Principat d'Andorra 1993). Pel gener l'Editorial Moll editarà *Punt Final* (premi de Poesia a Alacant; la Universitat de les Illes Balears edita *L'obscura ànsia del cor* (premi Ciutat de Perpinyà a les Festes de la Cultura Catalana Pompeu Fabra 1988), i l'Editorial Columna de Barcelona té en premsa *Experimentacions* (premi de Poesia Joan Salvat Papasseit 1995).

Himne a la Independència

M. López Crespí

Si cada vegada retornes sense la teua usura de gests
[amorosos;
Si davalles dels núvols, talment un àngel sorgit d'un
[mosaic bizantí;
si retornes de nou fràgil, a l'hora tardana
quan les bruixes trepitgen flors desconegudes inventant
magnífics beuratges de foc;
si de nou ets fascinant primera revelació,
tàctil deessa d'una cultura oblidada;
si arribes envoltada de claror, com una rutilant papallona
refulgint en les meves pupil·les;
si ets novament el pol·len esperat de la revolta,
terra fonda fent germinar ponents sens límits,
llum bastint vivents paisatges,
remors de primavera anunciant somnis,
infinat d'impulsos,
aixecant-se,
germinals,
del color de la roca estèril;
aquí restaré,
repetint idèntics juraments,
a l'aguait de l'estridència confusa
dels teus successius naixements:
Independència!

LLIBRES

APARADOR DE LLIBRES (Novetats)

L'Aljamia, Revista Cultural, número especial 9/10, País Valencià. Caigut de les mans de Príap en el seu descans a l'Olimp, ens arriba l'últim número de l'**Aljamia** amb novetats pel que fa a format i a continguts, del qual cal destacar-ne el dossier

EROS i LITERATURA, signat per diversos autors. Així J.S. Sorribes ens dona un ampli llistat de 69 textos eròtics clàssics. També hi trobam una bibliografia completa de les col·leccions eròtiques publicades en català. S. Hervàs i M. Alonso ens acosten a una idea global del que és i ha estat la literatura de gènere en la narrativa catalana. Segueixen uns estudis puntuals sobre autors catalans consagrats, una anàlisi sobre escriptors del Maresme, una auto-entrevista realitzada per un personatge literari o la crida de Sorribes reclamant la normalitat també en aquest camp en un país tan anormal com el nostre. En un segon lloc, l'**Aljamia** ens presenta diverses ressenyes d'escriptors tan destacats com J. Ballester, premi Ciutat de Palma. Tanca el volum l'apartat dedicat a la creació on diversos autors presenten els seus treballs en camps com la poesia, la narrativa i la fotografia. (A.R.M.)

ΩΩΩ

Entremesos, Llorenç Moyà, Ed. Documenta Balear, Palma 1995, 339 pàgs. Vuits peces teatrals, de caràcter còmic i pornogràfic, plenes de gràcia maliciosa, d'embulls i de sana alegria. Com diu Joan Mas i Vives al pròleg: **és el Llorenç Moyà de les acaballes dels anys setanta i començaments dels vuitanta, amb els trets que li són específics. Des-**

enganyat de moltes aventures, entén la literatura com un joc, sense trascendentalismes ni actituds redemptores.

ΩΩΩ

Una vil·la romana al Pla de Mallorca, Alexandre Font, Bartomeu Pastor, Magdalena Riera i Francesca Torres. Lleonard Muntaner Editor, Ciutat 1995, 60 pàgs. Una vil·la romana és un sistema d'explotació agrícola ben peculiar del que disposam d'escassos testimonis a Mallorca. Ara, als de Sa Mesquida (Calvià), Can Maiol (Felanitx) i Son Joan Jaume (Manacor) s'ha d'afegir l'assentament de Son Matet i Sa Torre de Na Gil del terme de Maria de la Salut que ha estat objecte d'un estudi que vol esser el punt de partida per aprofundir en el passat del Pla de Mallorca.

LLISTA DE VENDES

1. *Diccionari de la lengua catalana*, ICE.
2. *Els ponts de Madison Country*, Robert James Waller, ed. Proa / Columna.
3. *El món de Sofia*, Jostein Gaarder, ed. Empúries.
4. *Pasta Gansa II*, Diversos autors, Quaderns Crema.
5. Umberto Eco, *L'illa del dia abans*, ed. Destino

Per fer aquesta llista s'han consultat les següents llibreries: **Embat, Quart Creixent, Aloma, Llibres Mallorca, Jaume de Montsó i Espirafocs** (Inca).

1. QUÈ LLEGIU? 2. QUIN LLIBRE RECOMANAU?

Miquel Riera,
batle de Felanitx

- 1.- *Ulysses*, de James Joyce.
2. Qualsevol cosa de Josep Pla, per exemple, *El quadern gris*.

Alexandre Ballester,
Escriptor

1. *Històries naturals*, de Joan Peruchó.
2. *Els contes*, d'Alvaro Cunqueiro

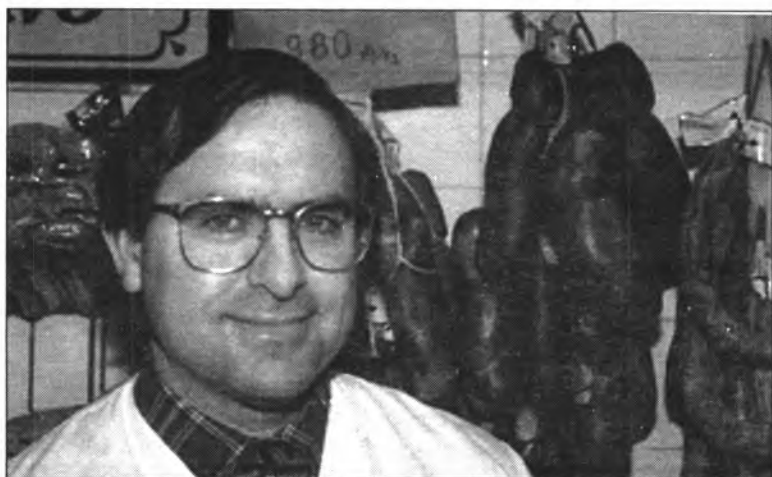
Joan Lliteres,
President de la Federació d'AAVV de Ciutat

1. *Joana E.*, Mª Antònia Oliver
2. *El misàntrop*, de Llorenç Villalonga.

Pere Sampol,
diputat del PSM

1. *L'ecologia aplicada a l'empresa*, diversos autors.
2. *Dins el darrer blau*, de Carme Riera.

En Bernat Ramon de Lloseta fa 9 anys que regenta la carnisseria Can Bernat, a Can Pastilla.

Na Margalida López i Gispert de Ciutat, 22 anys, 170 cm d'alt, alta i prima com sa mare... És la nova artista de la Companyia d'en Xesc Fortesa que ha estrenat aquests dies la comèdia "Classe mitja acomodada" al Teatre Principal. Una comèdia que retrata l'actual societat mallorquina i europea amb els seus nous rics, la corrupció de la classe política i més coses que vos agradaran.

Crit d'alerta als mallorquins

ES GALL

Un ginjoler mai fa peres
i els dàtils els fa un fasser;
mallorquí de bon de veres
mai no xerra en foraster,
perquè la llengua que estima
és la seva, la que mima,
i sempre la parla i bé.

Diu vedella, no "ternera",
i dir "pollo" mai no pot;
no diu "pechuga", pitera;
de "jamón" quan té menagera
se'n va i demana cuixot.

Ser qui som és gran, és massa,
és mostra d'esser senyor;
no donis cap mala passa
i no siguis com bagassa
que s'eixanca i perd l'honor.

Cal ser forts, torci el que es
[torci;
per ser qui som ens cal fer
amb el castellà el divorci,
com féu Joan Alcover.

S'havia casat amb Lia,
llengua estranya, i per Raquel,
llengua seva i llengua mia,
la deixà i sa poesia
rebrostà nova d'arrel.

Estimat, no siguis mòpia,
siguis mallorquí amb orgull;
de ningú vulguis ser còpia,
que el català és llengua pròpia,
com ho fou de Ramon Llull.

Quan tenguis picor, no et gratis,
que el mal que tens ve de dins;
i el teu cor mai no el baratis,
que ens honra ser mallorquins.

Qui d'una terra veïna
ha vingut a viure aquí
mallorquí ni mallorquina
no serà mai, si no afina
que cal sebre el mallorquí.

Com enviats del diable
han sortit "crítics pepés"
que impacients han tret el sable,
posant-se en lluita execrable
a favor dels forasters.

El dimoni de capoll
contra En Soler fan ballar,
tot perquè han perdut el boll
dient disbarats a doll,
contra el nostre català.

Són hereus eixelebrats
dels qui des del trenta sis
feren mils d'assassinats
de mallorquins engrescats
en fer lliure aquest país.

Poden rebre els nostres vots?
Que els treguin de tot partit!
Que ho sàpiguem nostres al·lots,
que es recordin dels assots
que nostre poble ha sofrit!

Prenguin bitllet, prenguin nau
aquests "crítics" del PP
i que deixin viure en pau
i xerrar com els escau
als qui país volen fer. Ω

UNA PARÍDA DE TENNIS

En Joan Orell és l'encarregat del Restaurant del Club Nàutic de Can Pastilla. Despatxa menús a 950 pessetes els dies feiners. Els diumenges fa un menú especial per 1.750 pessetes. També té una extensa carta i disposa de diversos salons per fer dinars i sopars de bodes, comunions i reunions de negocis.

L'ESTEL
de Mallorca

INFORMA'T
INFORMA'T
INFORMA'T

MOSSEGADES

El nou llibre de **Jaume Sastre**

280 planes • 122 fotografies • 586 notes a peu de pàgina • 600 persones citades amb noms i llinatges

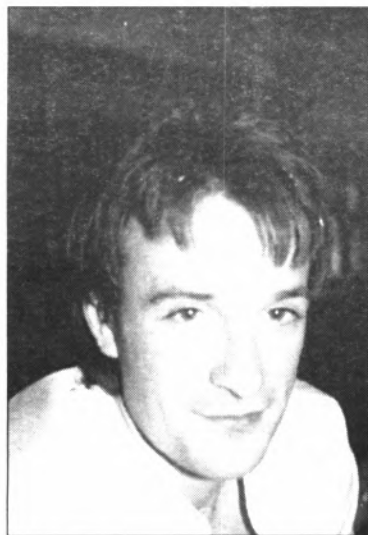
El trobareu a les següents llibreries: **Palma:** Quart Creixent, Embat, Tòtem, Llibres Mallorca, Jovellanos, Jaume de Montsó i Aloma. **Inca:** Espirafocs. **Manacor:** Leo. Demandes fora de Mallorca: contrarrembors a l'apt. de Correus núm. 124 (07600) Palma

L'escriptor Miquel Ferrà i Martorell obté el premi Enric Valor a València

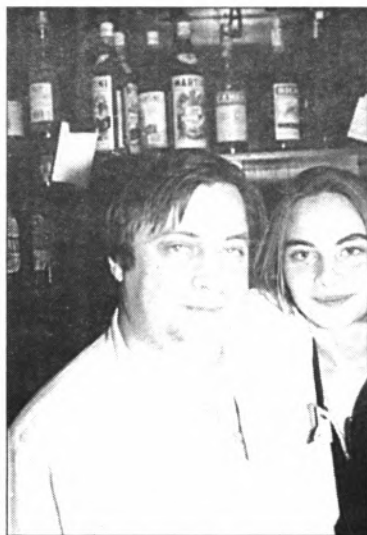
L'escriptor solleric Miquel Ferrà i Martorell ha estat guardonat a la localitat valenciana de Picassent amb el XVè premi Enric Valor de narrativa juvenil, durant la tradicional festa de la nit del dissabte, amb assistència de conegudes personalitats de la cultura i de les lletres catalanes. Aquest guardó dotat amb 750.000 pessetes, fou per l'obra *Espiadimonis*, l'argument de la qual es basa en les aventures d'un aviador dels anys vint que pilota un autogiro La Cierva per les muntanyes del Rif durant les guerres colonials d'Espanya i França contra les kàbiles independentistes del Marroc, que liderava Abd-el-Krim. El missatge d'aquest llibre té dues vertents: el pacifisme i el dret a la llibertat dels pobles sotmesos. Ω

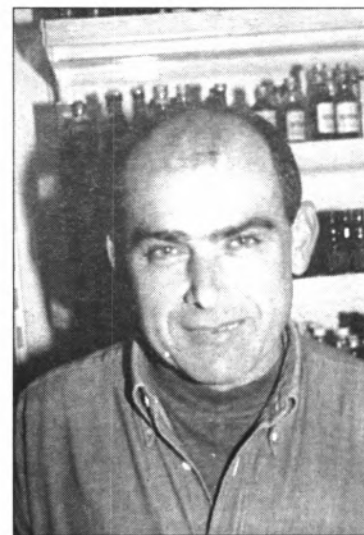
És en Fabrici Picard de Normandia que aquesta setmana passada va obrir el restaurant La Cassola a Can Pastilla. Les cassoles de xampinyons, les cassoles de conill i l'entrecot al pebre bo es despatxen en aquest lloc. A la carta s'hi menja per unes 2.000 pessetes. El menú del dia en val 875.

N'Abel Fernández de Lleó fa 5 anys que regenta l'hamburgueseria Mix Grill a Can Pastilla. Un lloc on per 400 pessetes s'hi menja i s'hi beu.

És en Vicenç Bernat de Can Pastilla. Fa 28 anys que va construir l'edifici Marbel. Hostal i cafeteria.

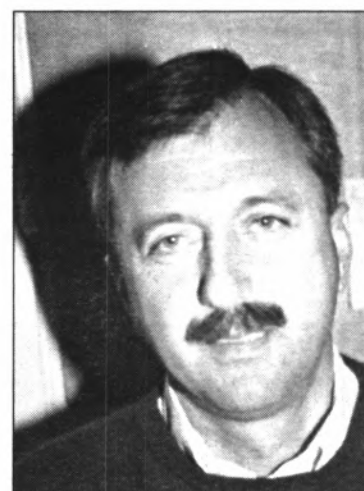
En Mateu Nadal de Santa Margalida fa 13 anys que juntament amb la seva dona, que és anglesa, regenta una botiga de venda de licors a Can Pastilla.

És en Casiano Soto de Galícia. Des de fa 18 anys és l'amo del restaurant Os Canteiros de Can Pastilla. Cuina gallega. A la carta s'hi menja per unes 2.000 pessetes. El menú en val mil. Per la nit de Cap d'any té preparades les vieires de la ria al gratin, la sopa de peix nadalenca, la llagosta de la Mediterrània, el llo-met de vedella a Os Canteiros, i una gran varietat de vins i caves.

En Víctor Raduà i Subirà de Barcelona és un manescal que fa mig any ha obert consulta a Can Pastilla.

En Rafel Luna és el director del Club Esportiu Son Verí Nou de s'Arenal: bar-restaurant, 4 pistes de tennis, 4 d'esquix, 2 de pàdel, dues piscines... L'escola de tennis funciona tot l'any.

"SA NOS TRA"

CAIXA DE BALEARS

"SA NOSTRA", Caixa de Balears,

present a s'Arenal d'ençà de l'any 1967,
felicita **L'ESTEL** de Mallorca en el seu 15è aniversari

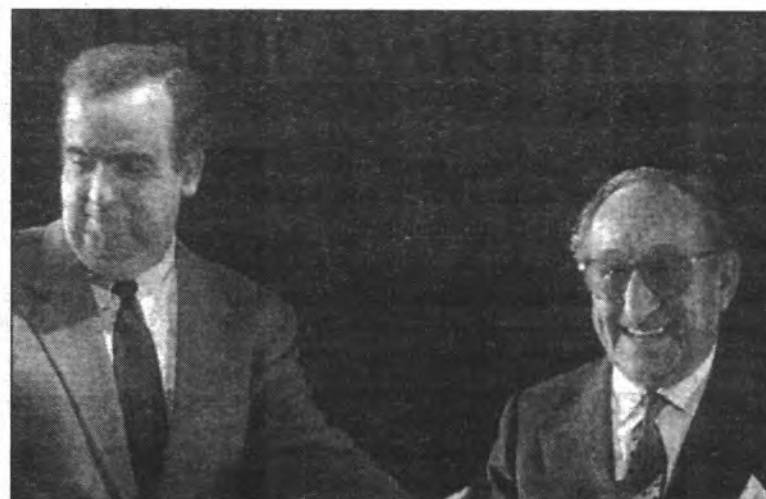
Molts d'anys !!

PREMIS 31 DE DESEMBRE

Tots els guardonats a l'acte de lliurament dels Premis 31 de Desembre, que atorga cada any l'Obra Cultural Balear.

L'actor, director i autor teatral Xesc Forteza va rebre un premi.

El cantant i poeta Raimon, durant el parlament que féu després d'haver rebut el premi.

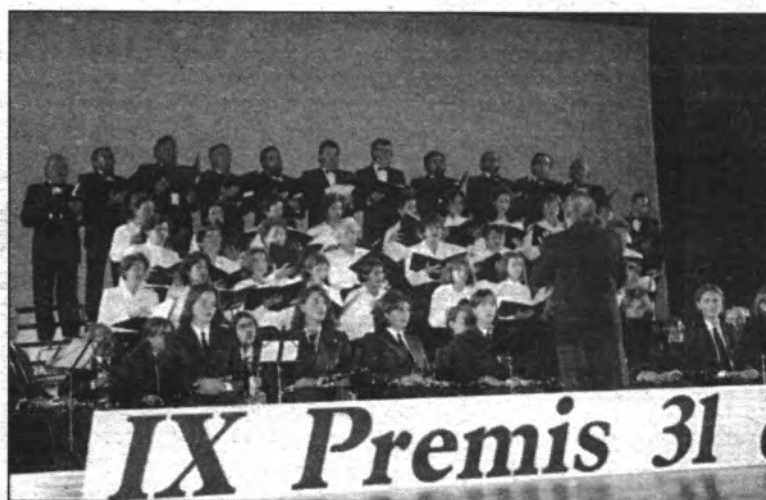

J. M. Lacomba, un dels premiats.

Pere Sampol i esposa, Andreu Crespi i Pilar Ferrer.

la nit mallorquina de la cultura

La Banda de Música i Coral de Porreres.

Joan Palou, del Foment de Turisme, devora Xesc Forteza.

Miquel Pirris i Rosanna Pastor, presentadors de l'acte.

El director i editor de L'ESTEL de Mallorca, Mateu Joan i Florit, devora Beatriu Defior i Bartomeu Mestre.